

Programmabegroting 2023

Gemeente Westerveld

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Inleiding op de begroting.....	4
Voorwoord College	4
Leeswijzer.....	5
Organisatie	6
1. Algemene perspectief	6
2 Financiële vooruitzichten	7
3. Begroting in een oogopslag.....	21
Programma 0 Bestuur.....	22
Programma 1 Veiligheid	24
Programma 2 Verkeer en vervoer	31
Programma 3 Economie	34
Programma 4 Onderwijs.....	38
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie.....	42
Programma 6 Sociaal domein.....	46
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	63
Programma 8 VHROSV.....	69
Overige programma onderdelen	74
Overhead.....	74
Algemene dekkingsmiddelen	80
Paragrafen	84
Paragraaf A Lokale heffingen	84
Paragraaf B Weerstandvermogen en risicobeheersing.....	93
Paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen	104
Paragraaf D Financiering	112
Paragraaf E Bedrijfsvoering.....	118
Paragraaf F Verbonden partijen.....	123
Paragraaf G Grondbeleid.....	137
Financiële begroting	141
B.1. Overzicht van baten en lasten	141
B.1.1. Meerjarenbegroting 2023 - 2026	141
B.1.2. Uitgangspunten meerjarenbegroting 2023- 2026.....	143
B.1.3. Toelichting op overzicht van baten en lasten.....	144
B.1.4. Toelichting op toevoegingen en onttrekkingen reserves.....	145

B.1.5. Incidentele baten en lasten	147
B.1.6. Structureel en reëel evenwicht	149
B.2. Uiteenzetting van de financiële positie	150
B.2.1. Geprognosticeerde begin- en eindbalans	150
B.2.2. Toelichting geprognosticeerde balans	152
B.2.3 Investeringsplanning 2023 - 2026	152
B.2.4. Staat van de reserves 2023 - 2026	158
B.2.5. Staat van de voorzieningen 2023 - 2026	161
B.2.6. EMU-saldo 2023 - 2026	163
B.3. Bijlage Taakvelden overzicht.....	164
B.3.1 Bijlage Begrotingswijziging.....	166
B.4 Bijlage subsidies per programma.....	169

Inleiding op de begroting

Voorwoord College

Verder bouwen

In deze begroting 2023-2026, de eerste in deze nieuwe bestuursperiode, bouwen we verder op de fundamenten van het coalitieakkoord 'Bouwen aan de Toekomst'.

Benaderbaar en herkenbaar

We willen een benaderbare, herkenbare en uitnodigende gemeente zijn voor onze inwoners. Een optimale dienstverlening, transparantie in beleid en een open houding van 'ja mits' zijn uitgangspunten die terugkomen in deze begroting. In 2023 richten we ons daar waar mogelijk en wenselijk op participatie van inwoners bij de toekomstige inrichting van Westerveld en de ontwikkeling van beleid dat daarvoor nodig is.

Woningbouw

Eén van de grote opgave van onze gemeente is het realiseren van nieuwe woningen. Ons doel is om uiterlijk in 2024 te starten met de bouw van de eerste 200 woningen. In het coalitieakkoord is de ambitie beschreven van 1.000 nieuwe woningen voor 2030. In deze begroting nemen we de ontwikkeling van het Addendum van de Woonvisie mee als aanjager voor onze woningbouwopgave. In het addendum hebben we de kaders vastgesteld voor het aantal te bouwen woningen en de doelgroepen.

Veranderende wereld

Na twee jaren coronacrisis is ook het jaar 2022 een turbulent jaar. Gemeentelijke overheden worden geconfronteerd met de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne en statushouders die uit overvolle opvangcentra moeten worden opgenomen. Ook in Westerveld is de realisatie van opvangplekken een dagelijkse prioriteit voor de gemeentelijke organisatie. Door de oorlog in Oekraïne zijn de gas- en elektriciteitsprijzen vervelend hoog. De inflatie is hierdoor sterk toegenomen en de koopkracht staat behoorlijk onder druk. Voor burgers met lagere inkomens worden maatregelen genomen om het effect van de koopkrachtdaling enigszins te dempen. De energietoeslag en het noodplan zijn de maatregelen die wij als gemeente hiervoor inzetten.

Dit is de reden dat het college voorstelt aan de raad om positieve begrotingsresultaten te presenteren, zodat we in de komende jaren financiële ruimte houden om te voorkomen dat inwoners, ondernemers en verenigingen in de kou komen te staan.

Doelen en acties

Deze begroting is allereerst de uitwerking van het coalitieakkoord en de kaderstelling vanuit de Voorjaarsrapportage. Doelen en acties zijn geformuleerd vanuit dit perspectief. Maar ook lopende acties op bijvoorbeeld het gebied van de uitvoering van BrinQ zijn in deze begroting terug te vinden.

Digitale begroting

Tenslotte zijn wij zeer verheugd dat we deze begroting digitaal kunnen presenteren en daarmee voldoen aan een opdracht van de gemeenteraad van Westerveld. De begrotingsapp is het portaal voor de financiële documenten die een ieder kan raadplegen. Hiermee komen we tegemoet aan de ambitie in het coalitieakkoord van benaderbaar, herkenbaar en uitnodigend.

Het college van burgemeester en wethouders

Leeswijzer

Inleiding

Deze begroting bestaat uit twee onderdelen: de beleidsbegroting en de financiële begroting. De beleidsbegroting bestaat uit het programmaplan en de paragrafen. De financiële begroting bestaat uit het overzicht van baten en lasten, de uiteenzetting van de financiële positie en het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld.

Begroting Inleiding

De begroting geeft een bestuurlijke samenvatting van de begroting 2023 t/m 2026. Het vertrekpunt voor de begroting vormt het saldo van de vastgestelde Voorjaarsrapportage 2022. De budgetten daarvan representeren 'staand' en door de raad geaccordeerd beleid. De uitwerking van de Uitgangspunten voor begroting 2023 en overige wijzigingen worden hier 'macro' inzichtelijk gemaakt. Nadere detaillering daarvan komt terug in het onderdeel : Programmaplan.

Programmaplan

Het programmaplan bestaat uit de negen programma's van de gemeente, gevolgd door een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen, een overzicht van de kosten van overhead, het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting en het bedrag voor onvoorzien. Per programma wordt aangegeven wat we willen bereiken, wat we daarvoor gaan doen en wat het gaat kosten. Bij het onderdeel 'wat willen we bereiken' staat de visie van het betreffende programma en zijn de verplichte beleidsindicatoren vermeld. De beleidsindicatoren zijn terug te vinden op www.waarstaatjegemeente.nl. Bij het onderdeel 'wat gaan we daarvoor doen' staan de doelen. Per doel is uitgewerkt hoe we dat doel gaan realiseren. Bij het onderdeel 'wat gaat het kosten' staat de begroting 2023 en meerjarenraming (2023 t/m 2026) op productniveau. Mutaties in de begroting 2023 worden nader toegelicht, zodat de gemeenteraad inzicht heeft in alle wijzigingen per programma ten opzichte van het 'staande' beleid. De gemeenteraad wordt daarmee in staat gesteld een integrale afweging te maken en deze onderwerpen (mutaties) te accorderen dan wel te amenderen. Bij elk programma wordt aangegeven welke verbonden partijen betrokken zijn en wordt inzage gegeven in de kosten zoals die zijn verwerkt in dat programma.

Paragrafen

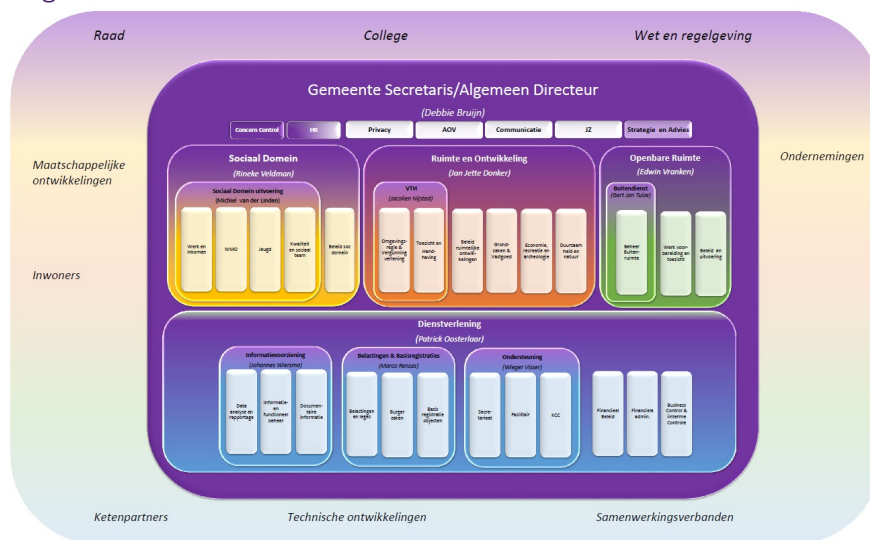
De paragrafen bevatten een dwarsdoorsnede van alle programma's van het jaarverslag, waarbij wordt ingegaan op de relevante beleids- en beheeraspecten. De paragrafen zijn: lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid. Deze paragrafen zijn voorgeschreven door het BBV (Besluit Begroten en Verantwoorden).

Financiële begroting

Dit hoofdstuk bevat het overzicht van baten in een overzichtelijk (herkenbaar) format. De baten en lasten van de algemene dekkingsmiddelen en de reserves worden gepresenteerd per programma. De financiële positie lasten wordt beschreven als min bedragen (negatief) en baten als plus bedragen (positief).

Organisatie

Organisatieschema

1. Algemene perspectief

Inleiding

In het voorwoord zijn wij met grote stappen door de college- en raadsperiode gewandeld en hebben we aantal thema's kort benoemd. In deze begroting kijken we vooral vooruit, naar het meerjarig financieel perspectief en gaan we verder met waar we in juli 2022 zijn gebleven met de behandeling van de Voorjaarsrapportage 2022. De belangrijkste ontwikkelingen in de afgelopen maanden – met financiële consequenties - lichten we hier toe en we geven een stand van zaken van de aangenomen moties en amendementen.

Algemene beleidslijn

We staan de komende jaren financieel gezien voor uitdagende opgaven. Het realiseren van de bij de Voorjaarsrapportage 2022 voorgenomen ombuigingen zijn belangrijk om de uitkomsten van deze begroting te kunnen waarborgen. We hebben te maken met de

effecten van de huidige situatie in Europa, de stikstofcrisis (PAS) en het leveren van een bijdrage als gemeente in de aanpak van klimaatmaatregelen. Deze begroting geeft ons samen met u de ruimte en de gelegenheid de juiste afwegingen en verantwoorde financiële keuzes te maken.

Alleen op die manier kunnen we blijven zorgen dat de gemeentelijke huishouding in meerjarig perspectief gezond en sluitend blijft. In dit hoofdstuk vatten wij samen en geven u inzicht in de verwerking van de onderwerpen uit de bespreking van de Voorjaarsrapportage 2022 en verwachtingen voor de begroting 2023.

Bespreken amendementen en moties 5 juli jl.

Bij de behandeling van de Voorjaarsrapportage 2022 zijn vier moties en twee amendementen aangenomen.

1. Overhevelen budget voor Transitieopgave Toeristische Informatievoorziening

Wij hebben dit amendement met toelichting geïnterpreteerd als dat het budget is bevroren voor 2022 en 2023. De gemeenteraad wacht de presentatie af, waarna zij kan besluiten de bedragen vrij te geven. Het budget dat voor 2022 onbenut blijft, wordt doorgeschoven naar 2023. Het bedrag voor 2023 is opgenomen in deze begroting, omdat het deel uit maakt van de mutatie Voorjaarsrapportage 2022. Voor 2024 zijn geen bedragen geraamd. Er is een totaalbudget beschikbaar van € 80.000, verdeeld over de jaren 2022 en 2023. Bij budgetoverheveling blijft dat totale bedrag beschikbaar.

2. Amendement Ondersteuning uitvoering Raadsagenda

Dit amendement is conform het voorstel verwerkt in deze begroting.

3. Motie LHBTIQ+

Het college zal uitvoering geven aan deze motie en in 2023 de raad hierover informeren.

4. Motie Instellen Zonnelingen voor particulieren.

De motie is ambtelijk uitgezet. Onderdeel van de uitwerking is de toezegging van de wethouder terug te komen op de stimuleringsregelingen die er zijn met betrekking tot zonne-energie in het vierde kwartaal. Afhankelijk van wat er te melden of voor te stellen is bij de Najaarsrapportage of in afzonderlijke memo of voorstel.

5. Motie Energietoeslag

Deze motie wordt uitgevoerd. Er moet onderscheid worden gemaakt tussen energiearmoede en de energietoeslag. Voor armoede kennen wij het zogenaamde minimafonds. Betrokkenen kunnen daarop een beroep doen. De toeslag wordt zo snel mogelijk uitbetaald aan hen die daar recht op hebben. Binnenkort zal de beleidsregel aangepast worden (i.v.m. € 500 extra energietoeslag). Dan wordt gelijktijdig de raad geïnformeerd over de voortgang.

6. Motie Verlichting fietspad Boskampsbrug Pijlerbrug Havelte

Deze motie wordt uitgevoerd. Het krediet voor de realisatie van de verlichting is in de Najaarsrapportage 2022 opgenomen. In de begroting 2023 is de ophoging van de onderhouds- en energiekosten en kapitaallasten verwerkt.

2 Financiële vooruitzichten

Ontwikkelingen sinds de Voorjaarsrapportage 2022

In de Voorjaarsrapportage 2022 onder de thema's en in de verwachtingen voor 2023 hebben wij u zo goed mogelijk geïnformeerd over ontwikkelingen en de financiële prognose. In de

brief over de meicirculaire 2022 hebben wij deze informatie aangevuld en u meegenomen in actuele ontwikkelingen.

Aansluitend daarop zijn wij als voorbereiding op de begroting en de beleidsinvulling voor 2023 nagegaan of zich ontwikkelingen voordoen (of hebben voorgedaan), die nog niet waren voorzien of die nu meer concreet kunnen worden ingevuld en daarom alsnog een plek moeten krijgen in deze begroting.

In de Voorjaarsrapportage 2022 is voor de ontwikkeling personele lasten ten onrechte uitgegaan van een nieuwe CAO met ingang van 2024. De onderhandelingen voor een nieuwe gemeente CAO 2023 zijn onlangs gestart. We ramen daarom vanaf 2023 een uitzetting van personeelslasten.

[Overzicht verwerken mutaties sinds de Voorjaarsrapportage 2022](#)

Uitgangspunt (en vertrekpunt) blijft het financiële perspectief zoals dat met u is gedeeld in de Voorjaarsrapportage 2022. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de doorgevoerde wijzigingen en ontwikkelingen.

Bedragen x € 1	2023	2024	2025	2026
Saldo Voorjaarsrapportage 2022	-137.624	63.813	337.370	657.134
<u>Actualisaties sinds bespreking Voorjaarsrapportage:</u>				
1. Amendement 5 juli 2022	-50.000	-50.000	-50.000	-
2. Bijstelling MJOP wegen	1.170.000	1.170.000	1.170.000	1.170.000
3. Doorwerking Najaarsrapportage 2022 (incl. december- en meicirculaire)	2.288.879	3.883.886	4.989.733	1.576.780
4. Septembercirculaire	674.723	213.309	-104.785	732.223
Subtotaal mutatie Najaarsrapportage	1.743.602	2.897.195	3.664.948	1.139.003
Meerjarenbeeld volgens Najaarsrapportage 2022	1605.978	2.961.008	4.002.318	1.796.137
5. Mutaties loonkosten	-350.278	-361.074	-361.274	-361.274

6. Ontwikkeling lasten gemeenschappelijke regelingen	-355.786	-335.430	-378.394	-409.153
7. Mutaties lokale lasten	633.033	665.277	665.277	665.277
8. Mutatie vanwege 5,9% inflatie	-579.200	-579.200	-579.200	-579.200
9. Wensen op het gebied van formatie	-427.000	-427.000	-427.000	-427.000
10. Overige wijzigingen	-	-	-	-
Totaal begroot resultaat	526.747	1.923.580	2.921.726	684.786

1. Amendement 5 juli 2022

Het amendement is conform het voorstel verwerkt in de Najaarsrapportage 2022 en wordt hier voor de inzichtelijkheid getoond.

2. Bijstelling MJOP wegen

Op basis van een hernieuwde visuele inspectie wegen vond een bijstelling plaats voor het grootonderhoud van wegen. Conform het raadsvoorstel is de extra dotatie van € 1.170.000 aan de voorzieningen opgenomen in de Najaarsrapportage 2022 verwerkt. Voor een integrale afweging wordt het apart gepresenteerd.

In november 2011 heeft de gemeenteraad het Wegenbeheerplan (2011-2024) vastgesteld en ingestemd met het instellen van een voorziening voor grootonderhoud wegen. Daarnaast is in de begroting door de gemeenteraad ingestemd met het beschikbaar stellen van kredieten voor de vervanging en reconstructie van wegen. De voorziening grootonderhoud wegen en de beschikbaar gestelde kredieten voor vervangingen en reconstructies maken het mogelijk het wegenonderhoud uit te voeren conform het Wegenbeheerplan. Het Wegenbeheerplan wordt in principe iedere twee jaar geactualiseerd waarna de financiële gevolgen (het grootonderhoud en de dotaties) worden verwerkt in de Voorjaarsrapportage. De laatste actualisatie van het wegenbeheerplan stamt uit 2018 (vastgesteld oktober 2019 op basis van de Knoppennotitie). Om binnen de maximale termijn van vijf jaar te blijven is het noodzakelijk het plan te herzien. Daartoe zijn alle gemeentelijke wegen en paden in 2021 opnieuw geïnspecteerd. Op basis van deze inspectie is het wegenbeheerplan vernieuwd. Voorgesteld wordt het nieuwe Wegenbeheerplan grootonderhoud wegen voor de periode 2023-2037 vast te stellen.

3. Doorwerking Najaarsrapportage 2022

Conform de wens van de raad worden de uitkomsten van de Najaarsrapportage geïntegreerd in deze begroting. Dit geldt alleen voor de mutaties die betrekking hebben op 2023 t/m 2026.

4. Septembercirculaire 2022

In voorgaande begrotingen is de septembercirculaire meegenomen. We zetten dat beleid door in deze begroting om consistent te blijven in onze gedragslijn. Ook onze toezichthouder verwacht dat we deze gedragslijn voortzetten. De effecten van deze circulaire zijn beoordeeld en verwerkt in deze begroting.

We willen u een totaalbeeld schetsen van alle posten die van invloed zijn op de resultaten in de komende jaren. U bent dan beter in staat de integrale afweging te maken. Dat is ook de reden om de effecten van de Najaarsrapportage te verwerken in deze begroting. Het effect in de begroting is als volgt:

Structurele effecten 2022 - 2026	Staan lasten tegenover	2022	2023	2024	2025	2026
Bedragen x € 1.000						
Uitkomsten september circulaire		39.645.699	40.026.938	39.866.127	40.738.979	38.731.199
Uitkomsten meicirculaire		38.265.845	39.272.170	39.563.747	40.811.693	37.967.147
Totaal extra inkomsten		1.379.854	754.768	302.380	-72.714	764.052

De mutatie bestaat uit:

Maatschappelijke begeleiding statushouders	ja	35.550	-	-	-	-
Invoeringskosten Omgevingswet	ja	480.418	-	-	-	-
Wet kwaliteitsborging bouw	ja	79.792	32.045	32.071	31.071	31.829
Leerlingen vervoer Oekraïners	ja	13.078	-	-	-	-
BCF- BTW compensatiefonds (voorshot)		332.000	-	-	-	-
Rijksbijdrage financieringssysteem (eenmalig)		-	-	-	-	986.000

Energietoeslag en aanvulling op meicirculaire energietoeslag	ja	483.000	-	-	-	-
Acres ontwikkeling prijzen	via inflatie	-	442.000	89.000	-184.000	-273.000
Overige mutaties, zoals hoeveelheidsverschillen		-43.984	280.723	181.309	80.215	19.223
Totaal extra inkomsten		1.379.854	754.768	302.380	-72.714	764.052

Totaal extra lasten		1.112.838	80.045	69.071	31.071	31.829
Totaal effect op meerjaren perspectief		267.016	674.723	233.309	104.785	732.223

Het meerjarig effect van de septembercirculaire wordt verwerkt in de begroting 2023 en de meerjarenbegroting 2024- 2026. De uitkomsten van de septembercirculaire zijn in detail aan u verstrekt in de vorm van een informatiebrief.

5. Mutatie personeelslasten

Voor de begroting 2023 is de formatie bij begroting 2022 het uitgangspunt. Bij de vaststelling van de begroting 2022 is de uitbreiding van de formatie (de zgn. wensen) goedgekeurd en meegenomen in de formatie voor 2023. In de Voorjaarsrapportage is eveneens 0,5 FTE opgenomen voor de uitkeringenadministratie, die ook wordt meegenomen in de formatie voor 2023. In de begroting 2022 resteerde nog een stelpost voor de CAO ontwikkeling vanaf 2022. Omdat de loonkostenontwikkeling gebaseerd wordt op een CAO van circa 4% vanaf 2023 kan deze stelpost vrijvallen. In de verwachtingen voor 2023 bij de Voorjaarsrapportage werd uitgegaan van een CAO-stijging vanaf 2024. De bestaande CAO loopt t/m 2022. Daarom ramen we ook voor 2023 lasten voor een CAO-ontwikkeling. De vaste formatie is in overleg met het management vastgesteld.

De lasten van de medewerkers die worden toegerekend aan de programma's, wordt bepaald op basis van hun inzet voor de diverse taakvelden. Die inzet over de programma's kan verschillen en geeft mutaties. Deze zullen per programma niet nader worden toegelicht.

In het budget voor flexibele inzet is daarnaast de opgave van de raad in het amendement bij de begroting 2021 verwerkt. Daarin is opgenomen een te realiseren efficiency van € 75.000 in 2023 olopend naar € 100.000 in 2024 en verder. Deze bezuinigingen samen zorgen

ervoor dat de flexibele schil kleiner is geworden, waardoor de mogelijkheid voor inhuur wordt beperkt.

6. Gemeenschappelijke regelingen

In de kaderstelling bij de Voorjaarsrapportage 2022 zijn de voor begroting 2023 genoemde mutaties voor de gemeenschappelijke regeling verwerkt en eventueel op basis van de laatste inzichten bijgesteld. De begrotingen voor de Gemeenschappelijke Regelingen zijn in de gemeenteraad van 15 juni 2022 besproken. Op basis van de vaststelde begroting 2023 GGD Drenthe zijn de bedragen aangepast. Het betreft:

Mutaties Gemeenschappelijke regelingen (bedragen in €)	2023	2024	2025	2026
GGD Drenthe	-90.180	-63.611	-70.206	-94.143
Recreatieschap Drenthe	-	-3.301	-4.978	-4.978
Reestmond	302.000	293.587	285.227	343.227
RUD Drenthe	-	-	-	-
	150.583	124.258	129.720	148.057
SSC-ONS	-	-	-	-
	379.763	379.763	379.763	379.763
Veiligheidsregio Drenthe	-37.260	-58.084	-78.653	-
				124.799
Publiek Vervoer	-	-	-301	-640
Totaal Mutatie GR	-	-	-	-
	355.786	335.430	378.394	409.153

Eventuele nadere toelichting wordt gegeven bij de programmaonderdelen.

7. Mutaties Lokale lasten

In de verwachtingen bij de Voorjaarsrapportage 2022 is aangegeven de lokale heffingen te verhogen met de inflatie van 2,2%. Verder is er een uitzetting van kosten van €25.000 voor Zwerfvuilactie, die in de tarieven wordt doorberekend. ROVA berekent de kostenstijgingen in 2023 € 32.000 respectievelijk in 2024 € 64.000 (structureel) door aan de gemeente. Daarnaast introduceert ROVA een boxensystematiek bij de doorberekening van de kosten aan gemeenten. De kosten voor de gemeente stijgen met € 270.000. Omdat is aangegeven de tarieven voor de afvalstoffen te verhogen tot kostendekkendheid, stijgen de lokale lasten voor 2023 met €12.0000 extra. De lastenstijging zou hoger moeten zijn voor 100% kostendekkendheid, maar het overschot aan inkomsten uit 2021 wordt ingezet om de tariefstijging meer geleidelijk te doen plaatsvinden. In 2024 en 2025 stijgen de lokale lasten in elk jaar nogmaals met € 77.000.

Voor de tariefstelling riolen werd ook uitgegaan van een indexatie. Maar omdat de egalisatievoorziening riolen toereikend is tot 2026, kan deze indexatie achterwege blijven.

Bij de najaarsrapportage 2022 is sprake van een uitzetting van de kosten voor begraven en onderhoud begraafplaatsen tot een bedrag van € 31.000. Deze kosten werken door in de tariefstelling en komt bovenop de indexatie. Daardoor kan de lastenstijging voor burgers worden beperkt. Dat leidt tot de volgende extra inkomsten uit tarieven en heffingen:

Mutaties Lokale lasten (bedragen in €)	2023	2024	2025	2026
Afvalstoffenheffing en Reinigingsrecht	447.033	479.277	479.277	479.277
Toeristenbelasting	24.000	24.000	24.000	24.000
Forensenbelasting	22.000	22.000	22.000	22.000
Leges vergunningen	11.000	11.000	11.000	11.000
Lijkbezorgingsrechten	36.000	36.000	36.000	36.000
Onroerend zaakbelasting	93.000	93.000	93.000	93.000
Rioolheffing	0	0	0	0
Totaal Mutatie lokale lasten	633.033	665.277	665.277	665.277

Eventuele nadere toelichting wordt gegeven bij de programmaonderdelen en paragraaf A: Lokale heffingen.

8. Mutaties inflatie

In eerste instantie is in de kaderstelling uitgegaan van het toepassen van een inflatiecorrectie van 3,5%. We zien echter door externe ontwikkelingen (Oekraïne) dat de inflatie, met name voor energie, volgens het CPB wordt geraamd op 5,9%. Naar aanleiding van de resultaten van de septembercirculaire is gekozen om de inflatiecorrectie op te hogen tot 5,9% voor de komende jaren. De dekking wordt gevonden in de prijsontwikkeling in de septembercirculaire.

9. Wensen op het gebied van formatie

Als gemeente zien we de gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden toenemen. Vanuit de verschillende afdelingen zijn de wensen geniventeriseerd qua formatie als we optimaal willen gaan werken en we in staat willen zijn om te kunnen anticiperen op de komende ontwikkelingen en eisen. Een aantal wensen is verwerkt in deze begroting. Andere wensen van de organisatie worden hieronder gepresenteerd om de raad daarin inzicht te geven. Ook geven we de mogelijkheden, risico's en kanttekeningen aan. Het is aan de raad om keuzen te maken. Zoals, meer inzet op openbare ruimte of juist meer inzet op vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Voorstellen formatie begroting 2023:

Afdeling / Team	Beleidswens	Nr.	FTE	2023	2024	2025	2026
-----------------	-------------	-----	-----	------	------	------	------

Dienstverlening	WENS: Uitbreiding formatie projectleider. ICT	a	1,0	82.500	82.500	82.500	82.500
Dienstverlening	WENS: Uitbreiding formatie databeheer OW	b	1,0	65.000	65.000	65.000	65.000
Sociaal Domein	WENS: Uitbreiding formatie adm. SD/OW	c	1,0	59.000	59.000	59.000	59.000
Sociaal Domein	WENS: Uitbreiding formatie flexibel consultant SD	d	1,0	73.000	73.000	73.000	73.000
Ruimte en ontwikkeling	WENS: Uitbreiding formatie duurzaamheid	e	1,0	82.500	82.500	82.500	82.500
Ruimte en ontwikkeling	WENS: Uitbreiding formatie handhaving	f	1,0	65.000	65.000	65.000	65.000
Totaal wensen formatie			6,0	427.000	427.000	427.000	427.000

Toelichting:

- a. Binnen het team dienstverlening - informatievoorziening is de coördinator tevens informatiemanager. Op zich een mooie combinatie maar in de praktijk blijkt dat de verschillende rollen niet goed tot hun recht komen. Dit geldt zeker als wordt meegenomen dat de informatiemanager binnen Westerveld ook vaak de projectleider voor grotere informatieprojecten is. Deze combinatie zorgt ervoor dat de verschillende rollen niet de aandacht krijgen die zij verdienen. Juist door goed informatie- en projectmanagement kan slagkracht worden opgetreden om (aankomende) ontwikkelingen te monitoren en waar nodig te implementeren. Door het realiseren van formatie voor een project-/informatiemanager wordt een aantal risico's beter afgedekt:
- twee keer een 0,5 fte informatiemanagement draagt bij aan de slagkracht en borging van

deze rol;

- pieken kunnen beter worden opgevangen, kwaliteit van informatieadviezen wordt hoger door hoger kennisniveau van specifieke domeinen;

- meer aandacht voor de kwaliteit van projecten, er is minder externe inhuur nodig en de functioneel beheerders kunnen beter worden ondersteund bij projecten.

b. Er wordt hard gewerkt om de databeheer in de beheerpakketten binnen het team Openbare Ruimte op orde te krijgen. Het afgelopen jaar zijn hier grote stappen in gezet. Deze data vormt de basis voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Het actueel houden van deze data maakt datagedreven beheren mogelijk. Financiële risico's worden ingeperkt en op basis van de juiste informatie kunnen beleidskeuzes gemaakt worden. Zodra alle data (o.a. groen, bomen, wegen, riolering, meubilair) in kaart zijn en de administratieve data hieraan is gekoppeld, dient deze actueel te blijven. Om dit goed te borgen, is het nodig om structureel een databeheerder Openbare Ruimte aan te stellen. De databeheerder zal integraal de administratieve mutaties verwerken.

c. Structurele uitbreiding van de administratieve ondersteuning om de beleidsadviseurs en toezichthouders binnen de organisatie te ontlasten. De medewerkers krijgen daarmee de gelegenheid zich meer te richten op hun inhoudelijke taken. Daarnaast hebben wij als organisatie ook met enige regelmaat te maken met incidentele administratieve werkzaamheden zoals bijvoorbeeld de energietoeslag, TOZO etc. De uitbreiding zal daarnaast bijdragen aan de optimalisatie van de externe en interne dienstverlening.

d. Consulents zijn de medewerkers die het directe klantcontact hebben en verantwoordelijk zijn voor de afhandeling van voorzieningen. Een proces waarin we als kleine organisatie kwetsbaar zijn en risico lopen. Voor het doorontwikkelen van de integrale toegang, het opvangen van korte ziekteperiodes (waarvoor vervanging niet te regelen is), de tijdelijk oplopende aanvragen (waardoor wachtlijsten ontstaan), wordt er gewerkt via het pieksysteem. Dit is niet altijd te voorkomen. Om de risico's te verkleinen, helpt het om flexibel een consultant SD in te kunnen zetten.

e. Binnen het huidige team Duurzaamheid zal met name de capaciteit worden ingezet voor de uitvoering van het Nationale Klimaatakkoord. Er is berekend dat kleine gemeenten 9 fte zouden moeten reserveren voor deze taken c.q. uitvoering. Westerveld beschikt over 1,6 fte. De wettelijke taken die er op ons af komen, maken dat we 2022 en 2023 voornamelijk moeten besteden aan het opstellen van beleid Duurzaamheid en inregelen van regionale ontwikkelingen in de eigen organisatie (onder andere Regionale Energie Strategie, Transitievisie Warmte, Fluvius Platform Water). Uitbreiding van 1 fte op korte termijn is wenselijk om invulling/opvolging te geven aan:

- mee te werken aan lokale opwek- en bespaaracties;
- het ondersteunen van lokale duurzame initiatieven;
- meedenken/werken aan duurzame ontwikkeling in de eigen organisatie;
- aanpak energiearmoede;
- verduurzamen van het eigen maatschappelijk vastgoed.

Tevens zal door de uitbreiding van de capaciteit duurzaamheid in de organisatie beter worden gepositioneerd en creëert het meer ruimte om mee te werken aan landelijke ontwikkelingen.

f. De huidige formatie beleidsadviseur Handhaving en vergunningverlening is 0,56 fte. Het aantal handhavingzaken is de laatste 3 jaar sterk gestegen. Dit betreft veelal handhaving op basis van het pieksysteem (door inwoners/belanghebbenden aangedragen en daarnaast

wettelijk gezag). Vanaf 2020 is er een duidelijke stijging (meer dan 50%) van incidenten en zaken. De aantallen afgezet tegen normtijden zou een capaciteit vragen van 3,26 fte (nu 0,56 fte). Uitbreiding van formatie, in eerste instantie van 1,00 fte, is noodzakelijk om te kunnen voldoen aan de wettelijke termijnen van afhandeling. Veelal kiezen inwoners/belanghebbenden voor de juridische weg (rechter) om zaken/situaties af te handelen. Dit betekent vaak directe actie (voorbereiding, samenstellen stukken, dossiers etc.) vanuit de ambtelijke organisatie waardoor de 'dagelijkse' werkzaamheden stil komen te liggen die vervolgens weer uitmonden in juridische trajecten. De trend van de afgelopen 2 jaar is een sterke toename van bijtincidenten waarbij de gemeente wordt ingeschakeld voor handhaving.

De totale wensen van de organisatie zijn groter. Naast de benoemde wensen is er behoefte aan formatieuitbreiding voor het volgende:

Afdeling / Team	Beleidswens	Nr.	FTE	Bedrag
Ruimte en Ontwikkeling	Vergunningverlening	a	1,00	73.000
Ruimte en Ontwikkeling	Toezicht	b	0,25	16.250
Dienstverlening	Lean adviseur	c	1,00	73.000
Dienstverlening	Algemeen projectleider	d	1,00	82.500
Resterende wensen (niet opgenomen in deze begroting)			3,25	244.750

Toelichting:

- De huidige formatie vergunningverlening APV en Bijzondere Wetten is 0,89 fte (0,78 fte in dienst, 0,11 fte flexibel). Sinds 2019, m.u.v. de coronaperiode (2020 en deel 2021), is er een sterke stijging van aantal aanvragen voor evenementen (waaronder ook weekmarkten en markten) te zien. Wanneer het aantal zaken in 2019 en 2022 wordt afgezet tegen de normtijden voor afhandeling is een bezetting van 1,78 fte (uitbreiding 0,89 fte) noodzakelijk. Hierbij is de huidige wet- en regelgeving rondom evenementen meegenomen (veiligheid, toezicht, natuurwetgeving, stikstof). Het niet uitbreiden van deze formatie zou betekenen dat er in het evenementenbeleid een max (plafond) is voor het totaal aantal evenementen op jaarbasis (gelijk verdeeld over het jaar). Concreet zal het plafond ingesteld moeten worden op maximaal 140 evenementen (verwachting is 2022 circa 300 evenementen).
- De huidige formatie Toezichthouder bouwen en fysieke leefomgeving is gebaseerd op het huidige toezicht en handhavingsbeleid. Afgelopen jaren is er een stijging (35%) van zaken te zien waardoor er een capaciteits-/bezettingsprobleem ontstaat. Wanneer het aantal zaken wordt afgezet tegen de normtijden per zaak is er 1,25 fte (nu 1,00 fte) aan inzet noodzakelijk. Verwachting/prognose is dat het aantal zaken de komende 2 jaar niet zal dalen. Invoering van de Wet Kwaliteitsborging (WKB) zorgt voor een vermindering van de werkzaamheden (minder controle op bouw 'buiten') maar vraagt daarentegen wel snellere/kortere afhandeling (2 werkdagen gerealiseerde bouw) waardoor er dagelijks capaciteit noodzakelijk is om het op te kunnen vangen. Invoering van de Omgevingswet betekent daarnaast ook controle op illegale bouw, illegale bedrijfsvoering, illegale kap etc.

Deze controles worden nu niet gedaan. Niet uitbreiden van de formatie (capaciteit) betekent niet kunnen voldoen aan het minimale toezicht conform het huidige handhavings-/toezicht beleid. De huidige werkwijze is afgaan op signalen (piepsysteem) of wat 'op route' wordt gezien. Daarnaast ontstaat er een probleem bij de capaciteit vanwege de wettelijke termijn afhandeling WKB waardoor ingebruikname na (ver)bouw automatisch wordt vergund.

c. In het coalitieakkoord wordt aangegeven dat wij streven naar een optimale dienstverlening, met transparantie in beleid, efficiëntie, hulpvaardigheid en een open houding van 'ja, mits'. Om dit doel te realiseren is het van belang om de processen hierop in te richten en te blijven verbeteren. In de interne beleidsnotitie het Goud van Westerveld wordt dit mede ingevuld door te prioriteren en te starten met het uitvoeren van het LEAN-maken van processen. Om de processen LEAN werken binnen de organisatie uit te dragen is kennis en capaciteit noodzakelijk. Door het aanstellen van een LEAN/proces adviseur kan hier invulling aan worden gegeven.

d. Binnen de domeinen recreatie, economie, sociaal domein en ruimtelijke ordening ontstaan steeds meer projecten en samenwerkingen die ambtelijke inzet vragen. Deze werkzaamheden worden nu zoveel mogelijk opgevangen door de beleidsmedewerkers, maar om voldoende slagkracht te genereren en een goed resultaat voor Westerveld neer te zetten, is geen structurele formatie beschikbaar. Voor de komende jaren kan deze projectleider gedekt worden uit de incidentele projectgelden. Mocht dit niet voldoende dekking bieden dan verzoeken we om structureel budget.

Indien aan deze wens geen invulling gegeven wordt, dan kan Westerveld onvoldoende participeren en zijn we onvoldoende in staat de belangen van Westerveld te behartigen. We missen dan de kansen waar mogelijk ook een financieel voordeel voor Westerveld is te behalen.

10. Overige wijzigingen

Dit betreft een herschikking van budgetten binnen het sociaal domein vanwege een vernieuwde opzet verantwoording IV3 als onderdeel van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Per saldo is deze wijziging neutraal. Er is wel sprake van een herschikking over de verschillende taakvelden. De mutatie wordt nader toegelicht onder programma 6.

Extra rijksbijdragen voor Jeugdzorg

De VNG heeft op 9 augustus een bericht "Afspraken jeugdmiddelen in meerjarenraming" gepubliceerd. Hieruit blijkt dat het Rijk, de VNG en het IPO voor de jaren 2024, 2025 en 2026 zijn overeengekomen dat gemeenten zowel de extra rijksbijdragen voor de jeugdzorg als de geplande bezuinigingen voor 100% in de begroting 2023 mogen opnemen. In de begroting 2022 mochten de gemeenten nog 75% opnemen. Verder zijn afspraken gemaakt over een aanvullende besparing van structureel € 511 miljoen, waarbij de rijksoverheid de verantwoordelijkheid heeft om deze besparing in te vullen met (wettelijke) maatregelen. De afspraken over de extra rijksbijdragen voor de jeugdzorg gelden alleen voor de verwerking in de begroting 2023 en de meerjarenbegroting 2024 - 2026. Voor de jaren na 2026 blijft onduidelijk of gemeenten 100% mogen ramen of 75%, aangezien deze jaren nog niet opgenomen zijn in de richtlijnen van de provinciaal toezichthouder.

Ontwikkeling Jeugdzorg middelen	Nr.	2023	2024	2025	2026
---------------------------------	-----	------	------	------	------

Totale middelen jeugdzorg (macro, bedragen x € 1 miljoen)	1	1.445	1.365	1.258	867
Aanvullende besparingen Kabinet	2	0	-100	-500	-500
Per saldo macro beschikbaar	3	1.445	1.265	758	367
Norm provinciaal toezichthouders	4	100%	100%	100%	100%
<u>Vertaald naar gemeente Westerveld(bedragen x € 1)</u>					
Basis bedrag gemeente Westerveld	5	1.240.000	1.085.536	650.464	314.934
Reeds verwerkt voorschot in eigen begroting	6	1.240.000	-631.400	566.900	566.900
Maximaal te verwerken in begroting 2023 (als baten)	7	0	454.136	83.564	251.966
Te begroten meerkosten jeugdzorg op basis van 100%	8	0	454.136	83.564	251.966

Toelichting:

5. Op basis van de macrobedragen voor alle Nederlandse gemeenten wordt berekend (eigen berekening) welke bedragen 100% mogen worden meegenomen in de begroting.

6. In de begroting 2022 is uitgegaan om maximaal 75% van de jeugdzorgmiddelen te begroten, waarbij baten en lastenontwikkeling gelijk is gehouden. Er is geen resultaatteffect. In de meicirculaire 2022 is voor het jaar 2022 het bedrag voor de jeugdzorg reeds volledig (dus voor 100%) verwerkt.

7. Het saldo geeft het bedrag aan baten dat kan worden begroot. Voor 2026 en verder moet rekening worden gehouden met lagere inkomsten.

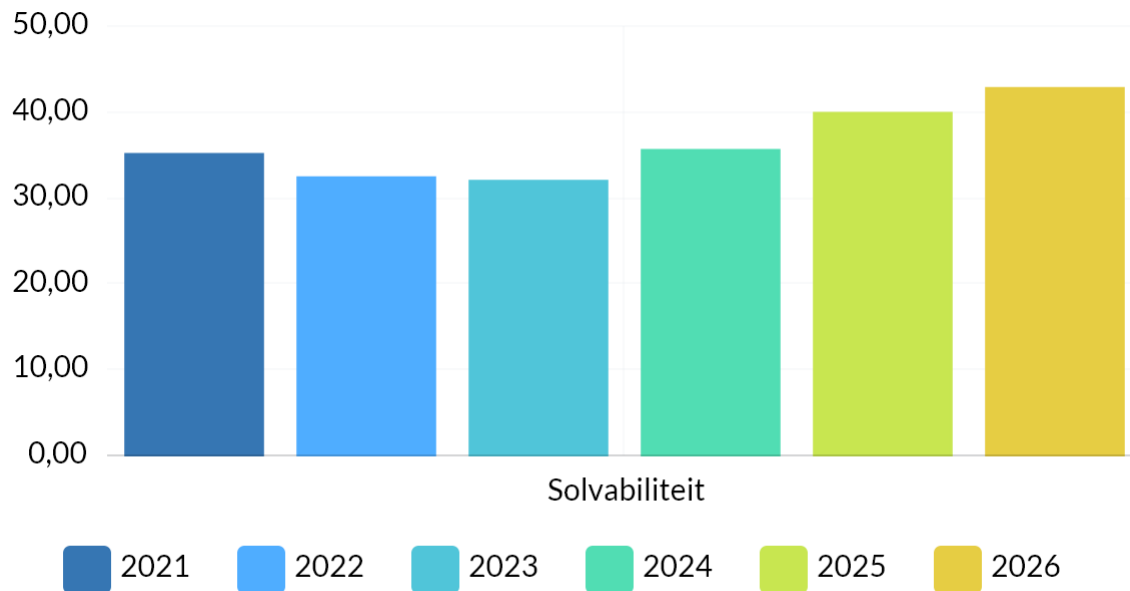
De ontwikkeling van de solvabiliteit

De solvabiliteit daalt sinds 2017. Dat komt door negatieve resultaten in 2018 en 2019 en door onttrekkingen aan de bestemmingsreserves. Hoewel 2021 een positief resultaat kende, daalde de solvabiliteit toch door de onttrekkingen aan de bestemmingsreserve. Voor 2023 en daarna verwachten wij positieve resultaten. Het eigen vermogen neemt daardoor toe. Solvabiliteit is op zich geen doel, immers het gemeentelijke bedrijf is erop gericht haar (wettelijke) taken te kunnen uitvoeren op een geaccepteerd niveau en haar inwoners te ondersteunen dan wel zaken die nuttig zijn voor de samenleving als geheel tot stand te

brengen. We kunnen wel stellen dat de bovenstaande ontwikkeling gunstig is voor de financiële toekomst, Dat de solvabiliteit 'oranje' kleurt (zie paragaaf B: Weerstandvermogen en risicobeheersing) is slechts één van de onderdelen waarop we de financiële gezondheid van onze gemeente beoordelen. Belangrijk is ook te kijken naar de samenstelling van de balans, het beoordelen van risico's en het structureel evenwicht van baten en lasten op termijn.

Solvabiliteit

Jaar	Solvabiliteit
2021	35,21
2022	32,50
2023	32,10
2024	35,70
2025	40,00
2026	42,90

Structureel evenwicht van baten en lasten

Wij streven naar een structureel evenwicht van baten en lasten. In het meerjarig overzicht incidentele baten en lasten en het structureel evenwicht in hoofdstuk B.1.5 en B.1.6 maken we inzichtelijk of dat realistisch is.

Voor wat betreft het verplichte meerjarige overzicht van incidentele baten en lasten is de kwaliteit en volledigheid van het overzicht van incidentele baten en lasten van essentieel belang. In de Notitie structurele en incidentele baten en lasten van de Commissie BBV (30 augustus 2018) is hiervoor een algemeen kader opgenomen en zijn diverse voorbeelden gegeven. Er wordt in de notitie vanuit gegaan dat in principe alle baten en lasten structureel van aard zijn. Incidentele baten en lasten zijn de uitzondering en dienen toegelicht te worden.

In hoofdstuk B.1.6 presenteren wij het structureel en reëel evenwicht van baten en lasten.

Financiële eindresultaten 2023 - 2026

Samenvattend wordt in onderstaand overzicht het totaal van de beleidsprogramma's voor de begroting 2023 en de meerjarenprognose 2024-2026 weergegeven. Hieruit blijkt dat de begroting 2023 een overschot laat zien en dat de meerjarenprognose 2024 -2026 een sluitend perspectief tot 2026 heeft. We leggen daarom deze begroting 2023 ter afweging en vaststelling aan de raad voor.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
Overige programma onderdelen	33.596	34.045	34.951	35.432	33.081
0. Bestuur en ondersteuning	-1.591	-1.880	-1.833	-1.833	-1.781
1. Veiligheid	-1.542	-1.652	-1.696	-1.744	-1.791
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-3.473	-4.601	-4.647	-4.627	-4.681
3. Economie	217	439	906	904	904
4. Onderwijs	-1.288	-1.225	-1.199	-1.191	-1.185
5. Sport, cultuur en recreatie	-4.642	-4.054	-4.148	-4.157	-4.168
6. Sociaal domein	-20.200	-18.729	-18.576	-17.984	-17.682
7. Volksgezondheid en milieu	-603	-1.273	-1.055	-1.046	-1.063
8. VHROSV	-2.370	-1.441	-1.521	-1.369	-1.386
Saldo baten en lasten	-2.461	-370	1.183	2.385	249

Mutatie reserves

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
Onttrekkingen	2.774	922	765	562	461
Stortingen	181	25	25	25	25
Saldo mutatie reserves	2.592	897	740	537	436

Resultaat

Het samenvoegen van de bovenstaande tabellen geeft het begrote resultaat. Stortingen lezen als resultaat t.g.v. de algemene reserve.

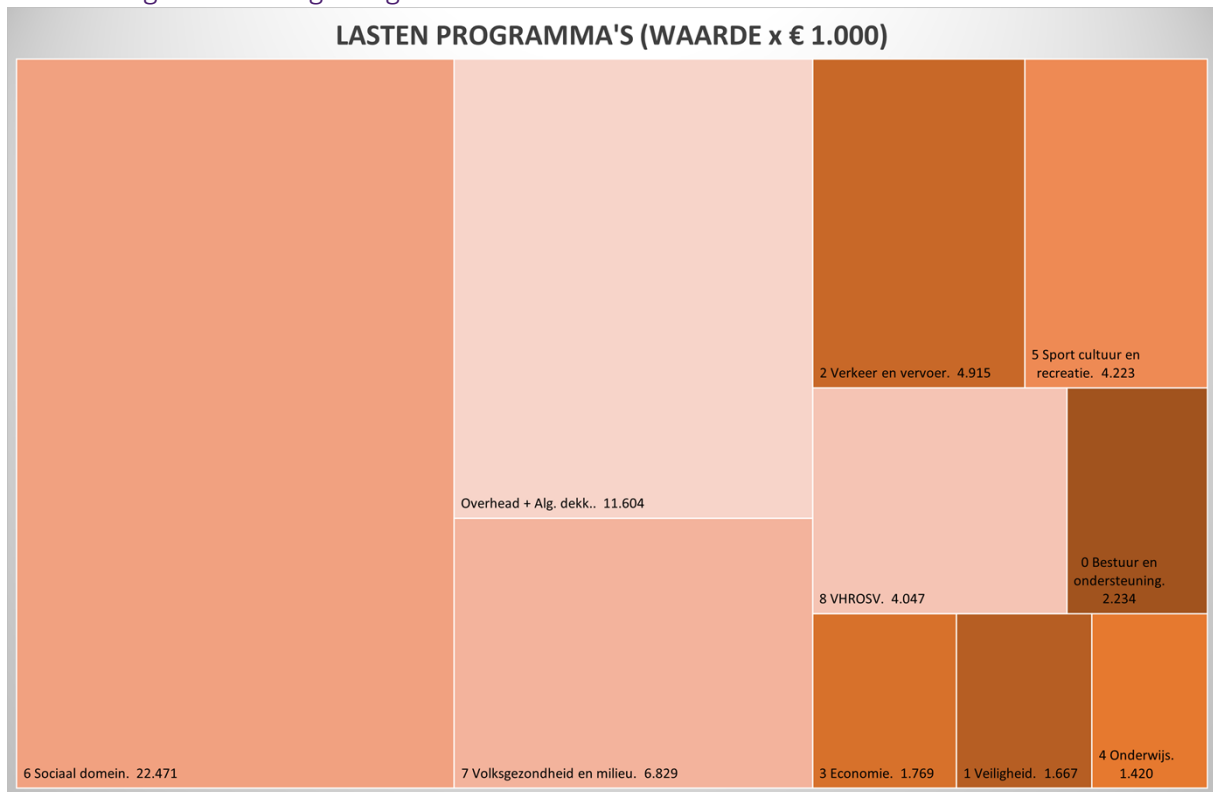
Het positieve resultaat in de komende jaren is bedoeld voor de versterking van het eigen vermogen en het geeft ruimte om de toekomstige ontwikkelingen binnen het sociaal domein, klimaat, watertaken en regionale energiestrategie op te vangen.

Bedragen x €1.000

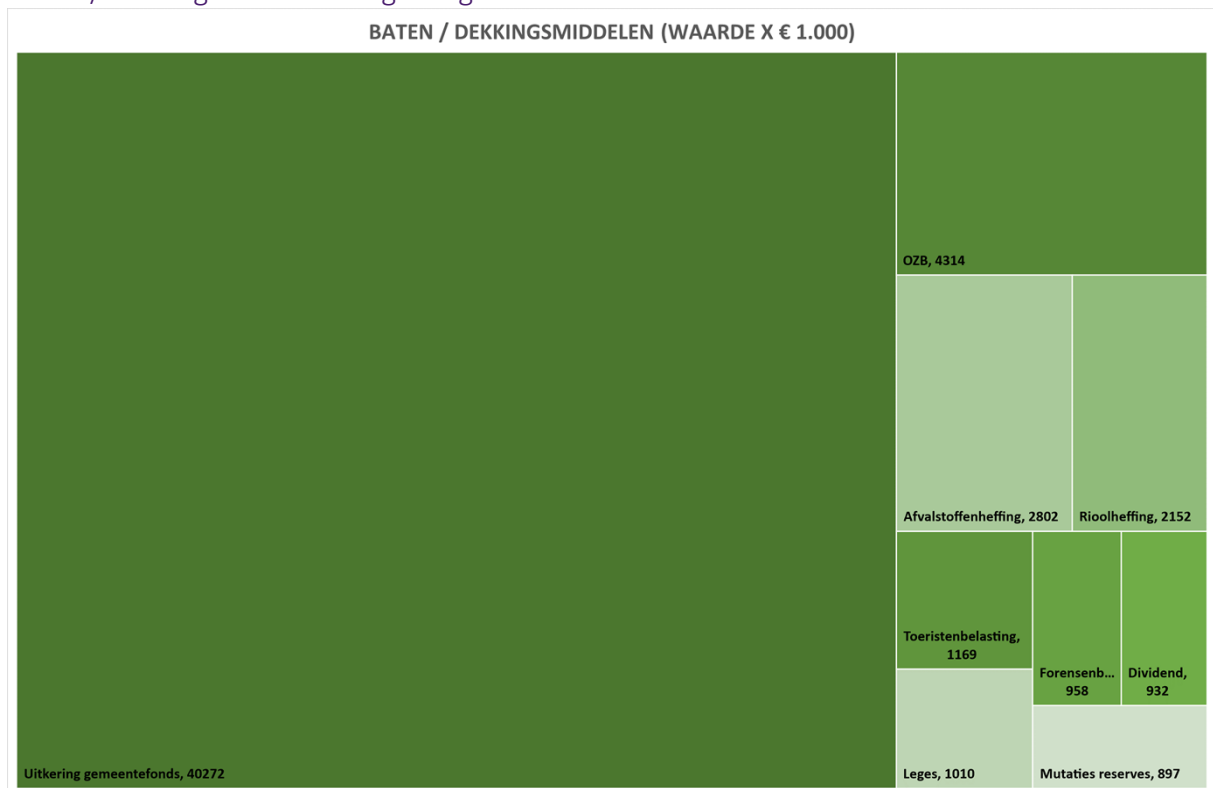
Exploitatie	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
Onttrekkingen	1.529	0	0	0	0
Stortingen	1.660	527	1.924	2.922	685
Resultaat begroting	-131	-527	-1.924	-2.922	-685

3. Begroting in een oogopslag Lasten Programma's begroting 2023

Baten / dekkingsmiddelen begroting 2023

Overige gegevens en lokale lasten

Het aantal inwoners in de gemeente Westerveld is op 1 januari 2022: **19.854**

De lokale lastendruk voor huishoudens is als volgt:

Lokale heffing	Eenpersoons huishouden		Meerpersoonshuishouden	
	Betreft het jaar	2022	2023	2022
Woningwaarde per 1 januari t-1	303.000	329.000	303.000	329.000
OZB woningen	338	332	338	332
Afvalstoffenheffing	159	204	239	310
Rioolheffing	209	208	209	208
Totale lasten per huishouden	706	744	786	850
Mutatie t.o.v. voorgaand jaar		5,4%		8,1%

Programma 0 Bestuur

Taakvelden

1. Bestuur
2. Burgerzaken
3. Beheer overige gebouwen en gronden

Wat willen we bereiken?

Wij geven ruimte en vertrouwen aan onze samenleving en geloven in de kracht, kennis en kunde van onze inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties. We geven inwoners en ondernemers op het juiste moment invloed op besluiten en vergroten daardoor het draagvlak.

Doel

0.1 Inwoners meer betrekken bij politieke besluitvormingsproces.

Het betrekken van inwoners begint bij een benaderbare houding van college en raad voor inwoners, bedrijven, dorpsraden en belangengroepen.

Daarnaast willen we jongeren betrekken bij de ontwikkeling van plannen die hun toekomst betreffen door het voorstelbaar te maken en het gesprek aan te gaan.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 0.1.1 Betrokkenheid besluitvormingsproces

Omschrijving (toelichting)

De gemeenteraad stelt de Participatieverordening vast, waarin participatiebeleid is geborgd. De Participatieverordening in het kader van de Omgevingswet wordt onderdeel van het genoemde participatiebeleid.

Programma 0 Bestuur

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
0.1 Bestuur					
Lasten	1.576	1.639	1.594	1.594	1.544
0.2 Burgerzaken					
Lasten	493	463	463	463	463
Baten	283	283	283	283	283
Totaal 0.2 Burgerzaken	-210	-180	-180	-180	-180
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden					
Lasten	267	131	130	129	127
Baten	71	71	71	71	71
Totaal 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-196	-60	-58	-58	-56
Totaal programma 0	-1.982	-1.880	-1.833	-1.833	-1.781

Mutaties uit het financiële perspectief voor dit programma

Het bij de Voorjaarsrapportage vastgestelde budget (dit is bestaand beleid) voor dit programma vormt het vertrekpunt. Alle mutaties die op hoofdlijnen zijn toegelicht in het financiële perspectief worden hieronder getoond en geven zo aansluiting met het totaal begrote saldo voor dit programma.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Gerapporteerd saldo Voorjaar	1.822.060	1.821.691	1.820.151	-1.819.121
Amendement 5 juli 2022	-50.000	-50.000	-50.000	-
Mutatie Inflatie	-33.800	-33.800	-33.800	-33.800
Mutatie personeelskosten	122.922	122.922	122.922	122.922
Mutatie uit najaarsrapportage (excl. amendement)	-96.767	-50.550	-51.778	-50.864
Saldo mutaties	-57.645	-11.428	-12.656	38.258
Saldo in deze begroting	1.879.705	1.833.119	1.832.807	1.780.863

Onderstaand wordt getoond op welk taakveld het totaal van deze mutatie is verwerkt.

Wijzigingen in deze begroting per taakveld

Deze bovenstaande mutatie is als volgt verwerkt over de taakvelden.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Wijz. Begr.2023	Wijz. Begr.2024	Wijz.Begr.2025	Wijz. begr.2026
Lasten				
0.1 Bestuur	178	133	133	83
0.2 Burgerzaken	10	10	10	10
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-130	-131	-130	-131
Totaal Lasten	58	11	13	-38
Baten				
0.2 Burgerzaken	0	0	0	0
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	0
Totaal Baten	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-58	-11	-13	38

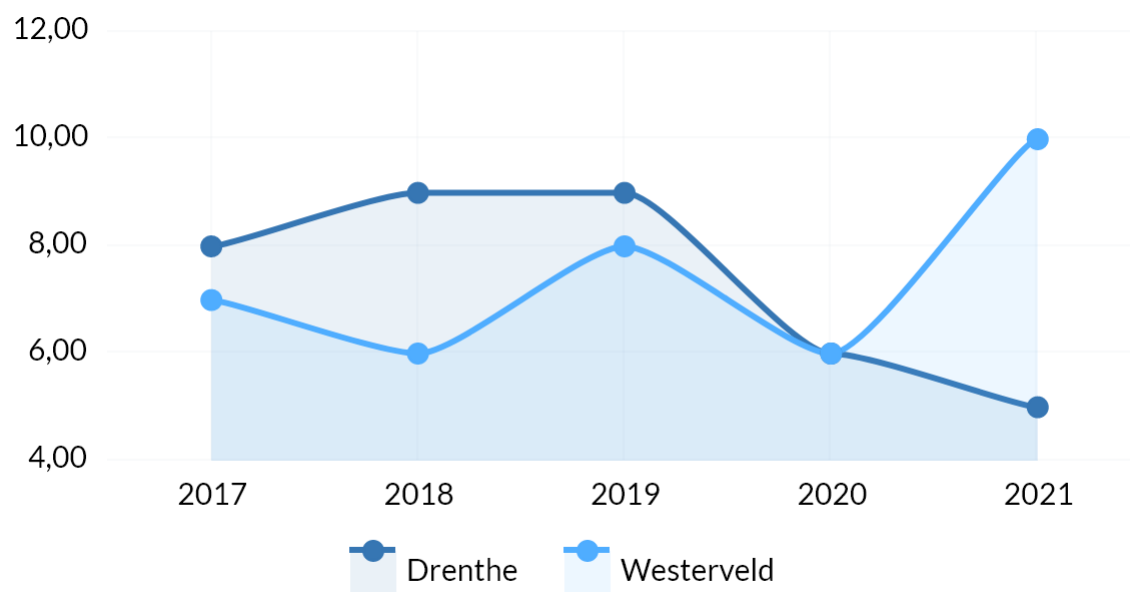
Programma 1 Veiligheid

Taakvelden

1. Crisisbeheersing en Brandweer

2. Openbare orde en Veiligheid

Ind 1.001 Verwijzingen Halt (Aantal per 10.000 inwoners)

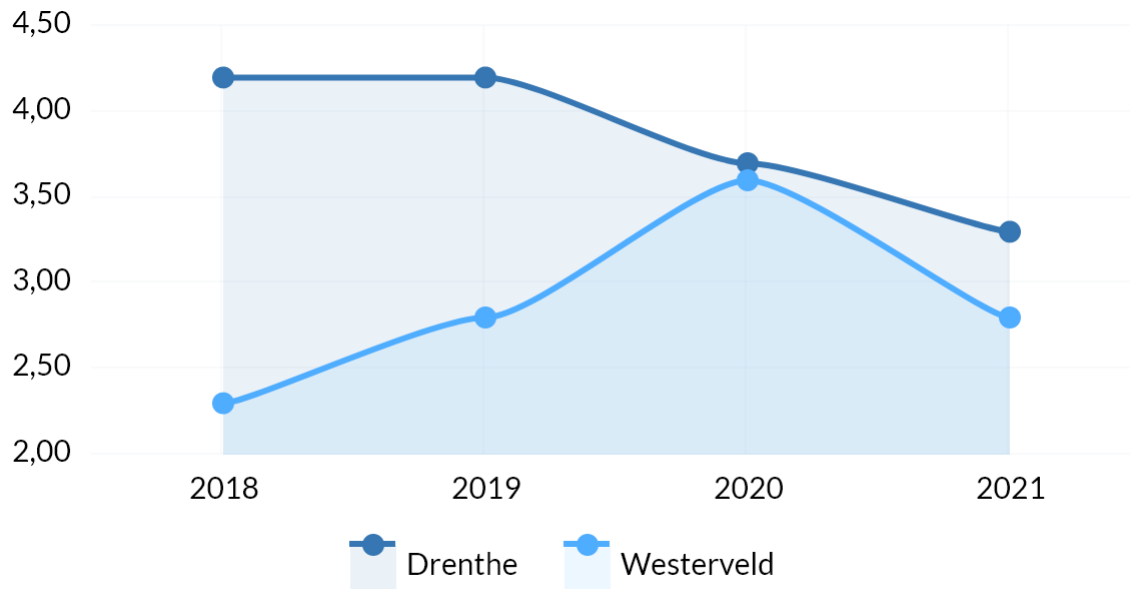
Gebied	2017	2018	2019	2020	2021
Drenthe	8,00	9,00	9,00	6,00	5,00
Westerveld	7,00	6,00	8,00	6,00	10,00

Ind 1.002 Geweldsmisdrijven

Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).

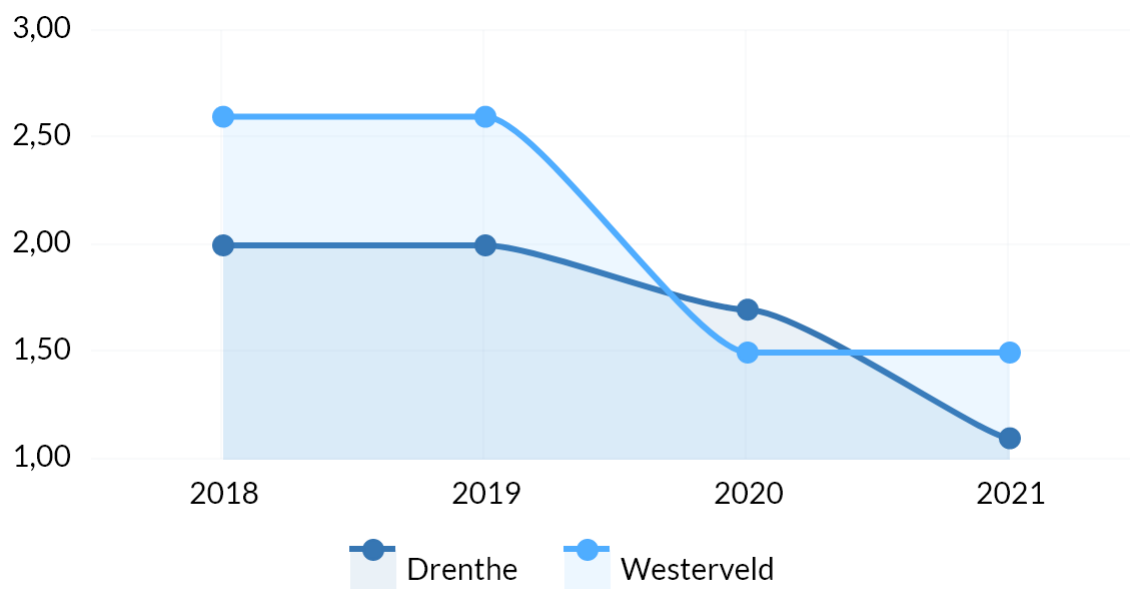

Bron: CBS

Gebied	2018	2019	2020	2021
Drenthe	4,20	4,20	3,70	3,30
Westerveld	2,30	2,80	3,60	2,80

Ind 1.003 Diefstallen uit woning

Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.

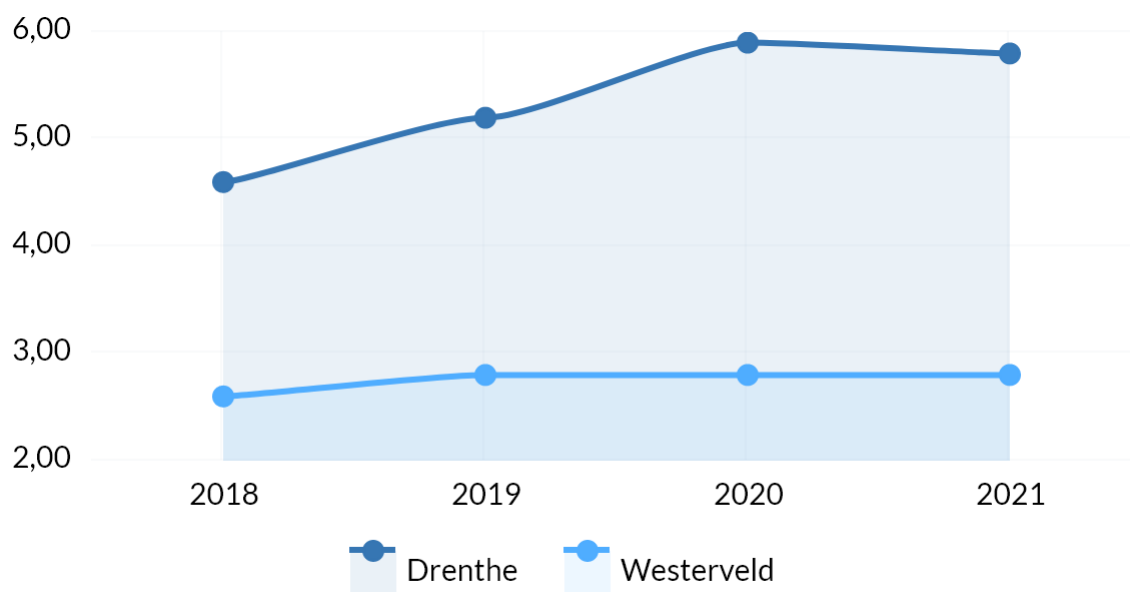
Bron: CBS

Gebied	2018	2019	2020	2021
Drenthe	2,00	2,00	1,70	1,10
Westerveld	2,60	2,60	1,50	1,50

Ind 1.004 Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)

Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.

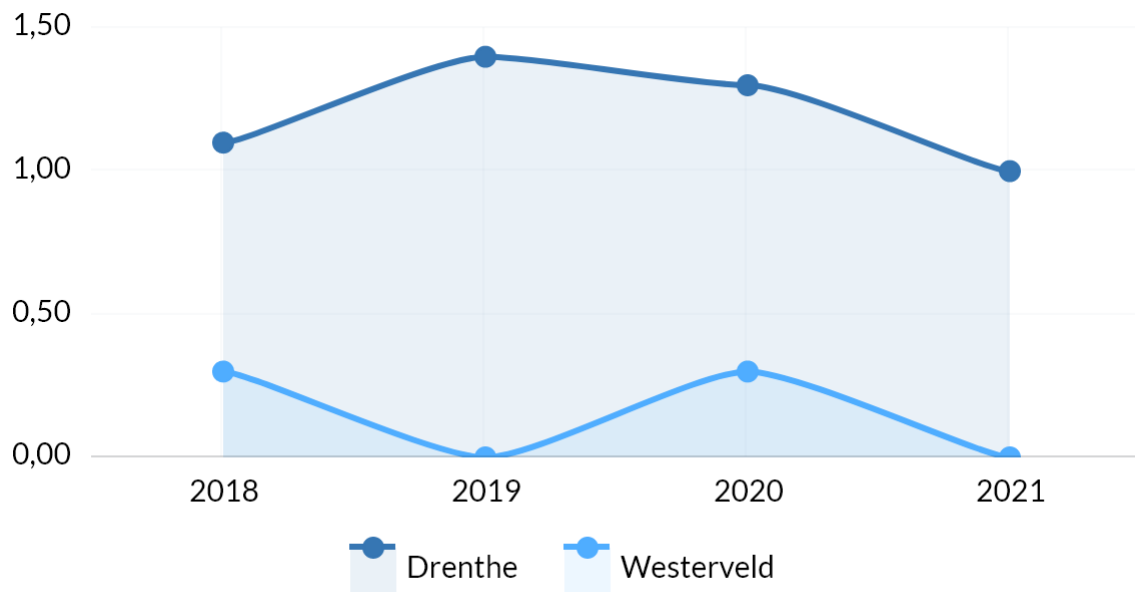
Bron: CBS

Gebied	2018	2019	2020	2021
Drenthe	4,60	5,20	5,90	5,80
Westerveld	2,60	2,80	2,80	2,80

Ind 1.005 Winkeldiefstallen

Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.

Bron: CBS

Gebied	2018	2019	2020	2021
Drenthe	1,10	1,40	1,30	1,00
Westerveld	0,30	0,00	0,30	0,00

Wat willen we bereiken?

Een veilige leefomgeving voor iedereen

Een veilige leefomgeving voor iedereen komt tot uiting in vele vormen. Als het gaat om veiligheid en ondermijnende criminaliteit komen we tot een regionale integrale aanpak in Zuidwest-Drenthe. We zien hier ook raakvlakken met de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob) en de werkzaamheden binnen het Regionale Informatie en Expertise Centrum (RIEC).

Door maximaal informatie te delen binnen de wettelijk gestelde kaders denken wij veel problemen te voorkomen. Wij zijn zelf verantwoordelijk voor een goede toepassing van de Wet Bibob. De mobiele

bereikbaarheid binnen onze gemeente is van belang voor de algemene veiligheid van onze inwoners en bezoekers. Wij streven naar een dekkend mobiel netwerk.

Doel

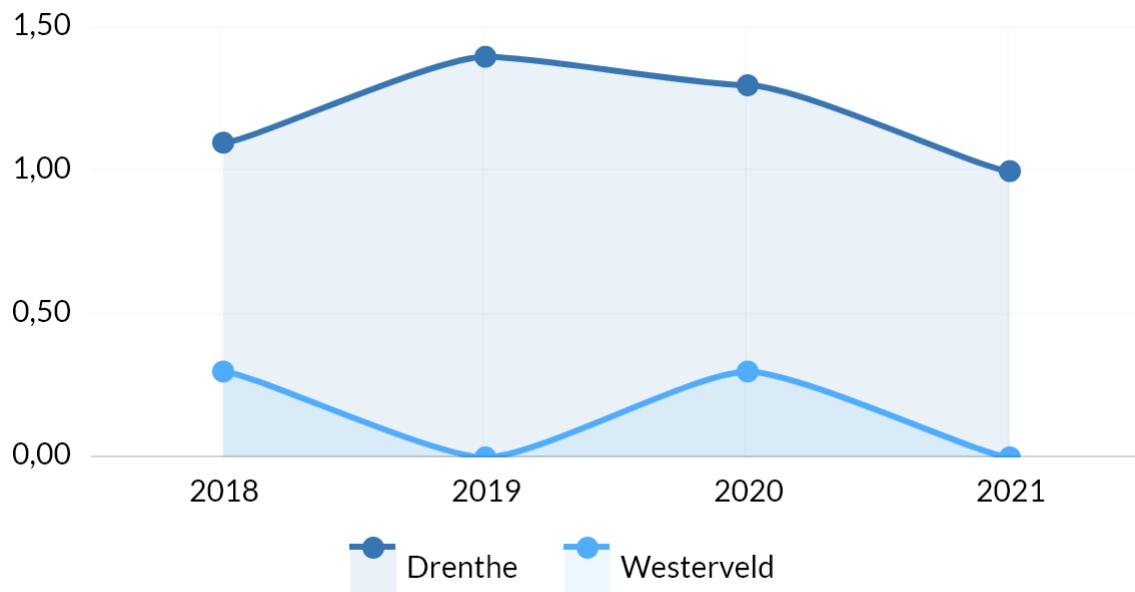
1.1 Het terugdringen van ondermijnende criminaliteit binnen de gemeente Westerveld. We willen een effectieve toepassing van de Wet Bibob in onze gemeente. In Zuidwest Drents verband zetten we in op weerbaarheid en bewustwording van ondermijnende activiteiten. Hierbij worden drie thema's geduid: jonge aanwas, cybercrime en veilig buitengebied.

Indicatoren

Ind 1.005 Winkeldiefstallen

Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.

Bron: CBS

Gebied	2018	2019	2020	2021
Drenthe	1,10	1,40	1,30	1,00
Westerveld	0,30	0,00	0,30	0,00

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 1.1.1 Opstellen en vaststellen Bibob beleid

Omschrijving (toelichting)

In 2023 wordt het beleid vastgesteld en zijn we operationeel met de toepassing van de wet Bibob.

Doel

1.2 Een sluitende aanpak realiseren op het gebied van woonoverlast

Door middel van beleidsregels vast te stellen en uitvoering te geven aan deze regels willen we woonoverlast aanpakken. Hierbij werken we samen met Welzijn Mensenwerk, handhaving, politie, sociaal team en woningbouwcorporaties.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 1.2.1 Integraal veiligheidsplan

Omschrijving (toelichting)

Een lokaal sluitende aanpak te realiseren op het gebied van woonoverlast. We organiseren een thema-avond op het gebied van veiligheid voor de gemeenteraad.

Programma 1 Veiligheid

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
1.1 Crisisbeheersing en brandweer					
Lasten	1.308	1.348	1.392	1.440	1.487
Baten	4	4	4	4	4
Totaal 1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-1.303	-1.344	-1.388	-1.436	-1.483
1.2 Openbare orde en veiligheid					
Lasten	310	319	319	319	319
Baten	11	11	11	11	11
Totaal 1.2 Openbare orde en veiligheid	-299	-308	-308	-308	-308
Totaal programma 1	-1.602	-1.652	-1.696	-1.744	-1.791

Mutaties uit het financiële perspectief voor dit programma

Het bij de Voorjaarsrapportage vastgestelde budget (dit is bestaand beleid) voor dit programma vormt het vertrekpunt. Alle mutaties die op hoofdlijnen zijn toegelicht in het financiële perspectief, worden hieronder getoond en geven zo aansluiting met het totaal begrote saldo voor dit programma.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Gerapporteerd saldo Voorjaar	1.571.073	1.595.818	1.621.795	1.623.224
Mutatie gemeenschappelijke regeling	-37.260	-58.084	-78.653	-124.799
Mutatie Inflatie	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
Mutatie personeelskosten	-29.900	-29.900	-29.900	-29.900
Mutatie uit najaarsrapportage	-11.234	-9.814	-11.195	-10.869
Subtotaal mutaties	-80.894	-100.298	-122.248	-168.068
Saldo in deze begroting	1.651.967	1.696.116	1.744.043	1.791.292

Onderstaand wordt getoond op welk taakveld het totaal van deze mutatie is verwerkt.

Wijzigingen in deze begroting per taakveld

Deze bovenstaande mutatie is als volgt verwerkt over de taakvelden.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Wijz. Begr.2023	Wijz. Begr.2024	Wijz.Begr.2025	Wijz. begr.2026
1.1 Crisisbeheersing en brandweer				
Lasten	46	65	87	133
Baten	0	0	0	0
Totaal 1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-46	-65	-87	-133
1.2 Openbare orde en veiligheid				
Lasten	35	35	35	35
Baten	0	0	0	0
Totaal 1.2 Openbare orde en veiligheid	-35	-35	-35	-35
Gerealiseerd resultaat	-81	-100	-122	-168

Betrokkenheid Verbonden partijen

Samen met Veiligheidsregio Drenthe (VRD) willen wij een zo groot mogelijke bijdrage leveren aan een veilig Westerveld. Of het nu om brand, infectieziekte of crisis gaat: we

proberen zoveel mogelijk incidenten, slachtoffers en schade te voorkomen. En doet zich een incident voor, dan proberen we de schade en onrust zoveel mogelijk te beperken. De Veiligheidsregio Drenthe is actief op het gebied van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening en crisisbeheersing en vervult een belangrijke rol als netwerkpartner in het veiligheidsnetwerk van Drenthe. De daarvoor in rekening gebrachte kosten zijn als volgt:

Bedragen x €1.000

Kosten Verbonden partijen	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
6810101 ProactiePreparatie	-1.226	-1.267	-1.314	-1.362	-1.408
Totaal	-1.226	-1.267	-1.314	-1.362	-1.408

Programma 2 Verkeer en vervoer

Taakvelden

1. Verkeer en vervoer
2. Parkeren
3. Recreatieve Havens
4. Economische Havens en waterwegen
5. Openbaar vervoer

Wat willen we bereiken?

De openbare ruimte is aantrekkelijk en veilig

We geven uitvoering aan het project BrinQ, waar mogelijk samen met inwoners en andere betrokkenen. Dit doen wij inmiddels alweer meer dan vier jaar. Wij gaan daarom deze collegeperiode dit beleid evalueren, met specifiek de aandacht voor budgettering van de gestelde doelen (voldoende budget openbare ruimte). Ook zetten we in op onderhoud tot het noodzakelijke niveau en een duidelijke prioritering van onderhoud van het wegennetwerk. De uitvoering van het bomenbeleid en de bestrijding van de eikenprocessierups vallen tevens onder BrinQ en wegen mee in het geheel. De gemeente Westerveld is voor toeristen en recreanten een aantrekkelijke bestemming vanwege de mooie natuur, de prachtige dorpen en de recreatieve voorzieningen. Wij streven naar een goede kwaliteit van onze fiets- en wandelinfrastructuur. We verbeteren het fiets- en wandelpadennetwerk daar waar het kan en binnen het budget past.

Doel

2.1 Aantrekkelijke openbare ruimte

We willen een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte realiseren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 2.1.1 Ruimtelijk actieplan Havelte

Omschrijving (toelichting)

Uitvoering geven aan het ruimtelijk actieplan Havelte (deelproject Molenweg). Deelproject Molenweg wordt in 2023 afgerond.

Actie 2.1.2 Uitvoering geven aan Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan

Omschrijving (toelichting)

Uitvoeren van het actieplan fiets en onderzoek naar parkeerknelpunten en voorzieningen (recreatie en inwoners). Actieplan fiets wordt in het tweede kwartaal van 2023 ter besluitvorming aangeboden.

Doel

2.2 Aantrekkelijke en veilige leefomgeving

We willen vanuit het visiedocument BrinQ de komende jaren de openbare ruimte inrichten en beheren, zodat er sprake is van een aantrekkelijk leefbare en veilige leefomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 2.2.1 Herinrichting 't Olde Schoolplein Diever

Omschrijving (toelichting)

De herinrichting van de voormalige locatie Dingspilhuus is een onderdeel het Brinkenplan "Diever op dreef". In 2023 wordt de herinrichting van locatie Dingspilhuus afgerond.

Actie 2.2.2 Evalueren BrinQ

Omschrijving (toelichting)

In 2023 wordt BrinQ geëvalueerd. Hieruit voortvloeiend wordt de Knoppennotitie 2.0 aangeboden.

Programma 2 Verkeer en vervoer

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
2.1 Verkeer en vervoer					
Lasten	3.554	4.915	4.960	4.941	4.995
Baten	334	314	314	314	314
Totaal 2.1 Verkeer en vervoer	-3.220	-4.601	-4.647	-4.627	-4.681
Totaal programma 2	-3.220	-4.601	-4.647	-4.627	-4.681

Mutaties uit het financiële perspectief voor dit programma

Het bij de Voorjaarsrapportage vastgestelde budget (dit is bestaand beleid) voor dit programma vormt het vertrekpunt. Alle mutaties die op hoofdlijnen zijn toegelicht in het financiële perspectief worden hieronder getoond en geven zo aansluiting met het totaal begrote saldo voor dit programma.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Gerapporteerd saldo Voorjaar	3.370.554	3.384.754	3.376.414	-3.403.964

Mutatie mjop wegen	-	-	-	-1.170.000
	1.170.000	1.170.000	1.170.000	
Mutatie Inflatie	-73.100	-73.100	-73.100	-73.100
Mutatie personeelskosten	89.300	89.300	89.300	89.300
Mutatie uit najaarsrapportage (excl. mjop wegen)	-76.678	-108.033	-96.855	-123.026
Subtotaal mutaties	-	-	-	-1.276.826
	1.230.478	1.261.833	1.250.655	
Saldo in deze begroting	-	-	-	-
	4.601.032	4.646.587	4.627.069	4.680.790

Onderstaand wordt getoond op welk taakveld het totaal van deze mutatie is verwerkt.

Wijzigingen in deze begroting per taakveld

Deze bovenstaande mutatie is als volgt verwerkt over de taakvelden.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Wijz. Begr.2023	Wijz. Begr.2024	Wijz.Begr.2025	Wijz. begr.2026
2.1 Verkeer en vervoer				
Lasten	1.230	1.262	1.251	1.277
Baten	0	0	0	0
Totaal 2.1 Verkeer en vervoer	-1.230	-1.262	-1.251	-1.277
Gerealiseerd resultaat	-1.230	-1.262	-1.251	-1.277

Toelichting

Mjop Wegen

In november 2011 heeft de gemeenteraad het Wegenbeheerplan (2011-2024) vastgesteld en ingestemd met het instellen van een voorziening voor grootonderhoud wegen. Daarnaast is in de begroting door de gemeenteraad ingestemd met het beschikbaar stellen van kredieten voor de vervanging en reconstructie van wegen. De voorziening grootonderhoud wegen en de beschikbaar gestelde kredieten voor vervangingen en reconstructies maken het mogelijk het wegenonderhoud uit te voeren conform het Wegenbeheerplan. Het Wegenbeheerplan wordt iedere twee jaar geactualiseerd waarna de financiële gevolgen (het grootonderhoud en de dotaties) worden verwerkt in de Voorjaarsrapportage. De laatste actualisatie van het wegenbeheerplan stamt uit 2018 (vastgesteld oktober 2019 op basis van de Knoppennotitie). Om binnen de maximale termijn van vijf jaar te blijven is het noodzakelijk het Wegenbeheerplan te herzien. Daartoe zijn alle gemeentelijke wegen en paden in 2021 opnieuw geïnspecteerd. Op basis van deze inspectie is het Wegenbeheerplan vernieuwd. Voorgesteld wordt het nieuwe Wegenbeheerplan grootonderhoud wegen voor de periode 2023-2037 vast te stellen.

De uitgaven voor grootonderhoud stijgen zodanig dat een extra dotatie van € 1.170.000 aan de voorziening grootonderhoud wegen noodzakelijk is.

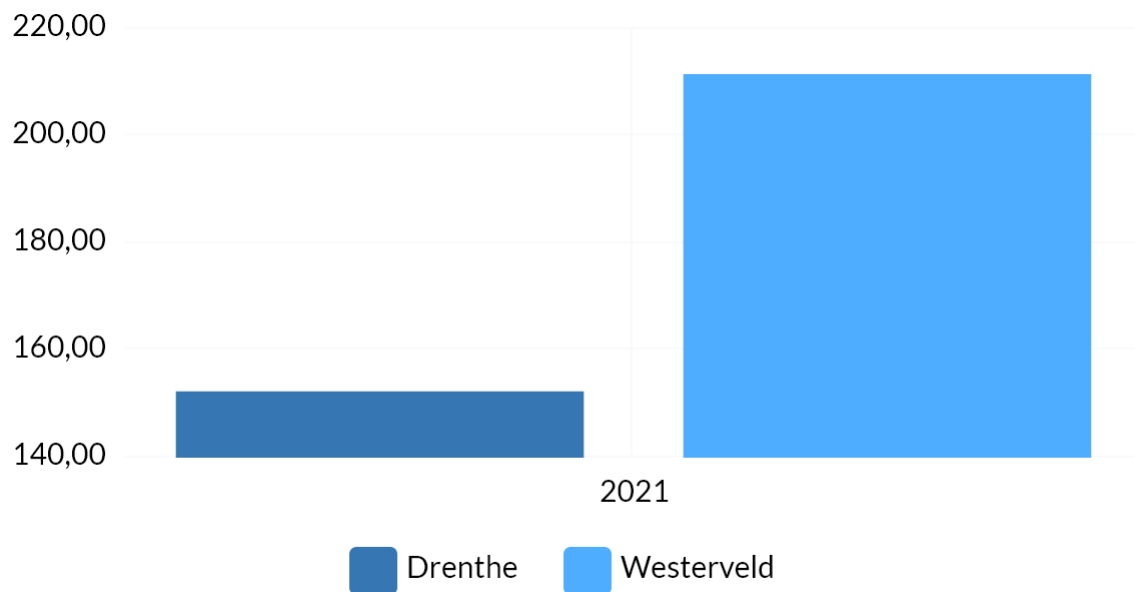
Programma 3 Economie

Taakvelden

1. Economische ontwikkeling
2. Fysieke bedrijfsinfrastructuur
3. Bedrijfsloket en regelingen
4. Economische promotie

In 3.001 Vestigingen (van bedrijven)

Het aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar

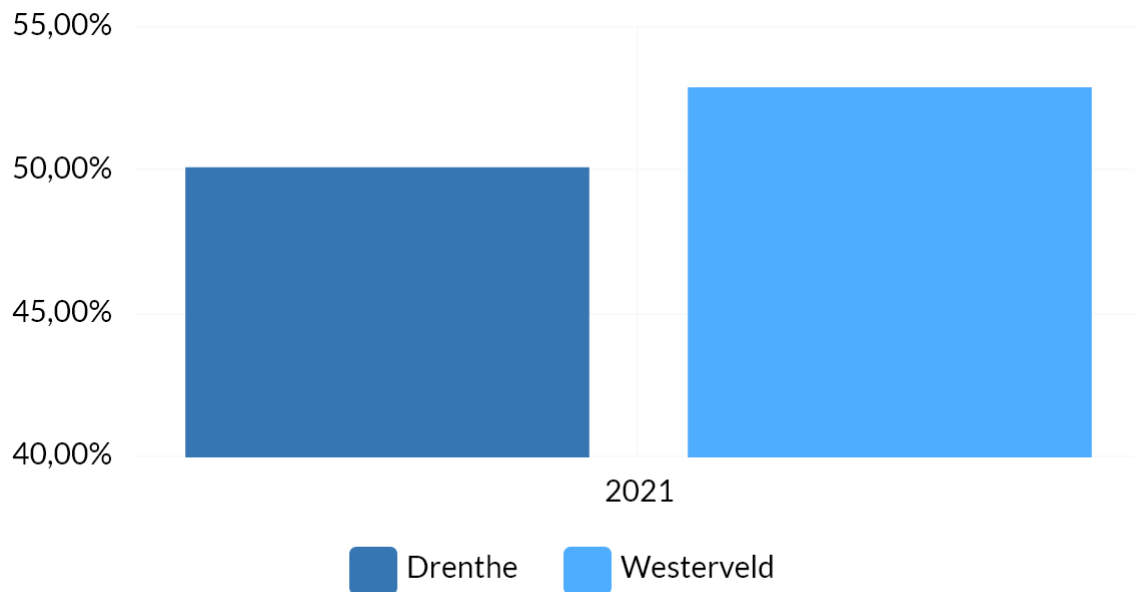

Bron: LISA

Gebied	2021
Drenthe	152,20
Westerveld	211,40

Ind 3.002 Functiemenging

Bron: LISA

Gebied	2021
Drenthe	50,10 %
Westerveld	52,90 %

Wat willen we bereiken?

Een goed ondernemersklimaat

Wij zijn trots op onze ondernemers en willen dit laten zien door daar waar het kan meer ruimte te bieden voor ondernemerschap en regelmatig in gesprek te zijn met onze ondernemers en het Ondernemersfonds. Om de gemeente Westerveld vitaal en leefbaar te houden, is het noodzakelijk om duurzame bedrijvigheid en onze agrarische identiteit herkenbaar te houden. Wij streven daarbij naar evenwicht tussen landbouw, wonen, economie en natuur.

Doel

3.1 Wij willen het onderscheidend vermogen van de gemeente versterken op het gebied van toerisme en recreatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 3.1.1 Versterken onderscheidend vermogen

Omschrijving (toelichting)

Binnen de Regio Deal Zwolle geven wij uitvoering aan actielijn 3 'een evenwichtige groei van stad en platteland'. 2023 is het laatste projectjaar van de RegioDeal regio Zwolle, waarbij we nieuwe beleefconcepten realiseren in Diever. Verder werken we aan kwaliteitsverbetering van dag- en verblijfsrecreatie. De inzet van de toeristisch regisseur wordt gecontinueerd. Daarnaast worden projecten voortgezet, geëvalueerd of doorontwikkeld.

Voor 2023 staan de volgende projecten op het programma:

- 2 trainingen organiseren op het gebied van gastheerschap;
- 2 ondernemersbijeenkomsten organiseren;

- Met de ondernemersvereniging Diever en Village of Shakespeare een nieuwe thematische wandelroute ontwikkelen en bijeenkomst met ondernemers organiseren om 'Shakespeare' gezamenlijk uit te dragen;
- Nieuw beleefconcept bij het dorps huis in Wilhelminaord realiseren.

Actie 3.1.2 Uitvoeren plan Vitale vakantieparken

Omschrijving (toelichting)

Het programma bestaat uit drie pijlers te weten; excelleren, vitaliseren en transformeren. In 2023 starten we met het transformeren van twee vakantieparken.

Actie 3.1.3 Projectuitvoering nationale Parken Nieuwe Stijl

Omschrijving (toelichting)

De landschapsvisie wordt opgesteld en voorgelegd aan de gemeenteraad. De landschapsvisie wordt in 2023 ter besluitvorming aangeboden.

Doel

3.2 Goed economisch klimaat

Wij willen een goed economisch klimaat stimuleren voor inwoners en ondernemers binnen onze gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 3.2.1 Uitvoeren actielijn 1 Regio Deal Zwolle

Omschrijving (toelichting)

Binnen de Regio Deal Zwolle geven we uitvoering aan actielijn 1 'de economische structuurversterking door duurzaam groeien en circulair ondernemen van het MKB'. Specifiek voor 2023 verwachten we:

- Deelname aan de transitie expeditie NICE | TREX
- Begeleiding van 2 start-ups en 1 scale-up (succesvolle en groeiende start-up)
- Uitvoer van 3 leer- en ervaringstrajecten gericht op consumenten bewustzijn

Actie 3.2.2 Onderzoek naar de mogelijkheden van een wederkerend investeringsfonds voor de transitie naar een circulaire economie

Omschrijving (toelichting)

Het onderzoeken van de mogelijkheden om een wederkerend fonds in te stellen voor ondernemers die hun bedrijven duurzaam, circulair en klimaatneutraal willen maken. In 2023 wordt gestart met een onderzoek naar de inzet van dit instrument.

Programma 3 Economie

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
3.1 Economische ontwikkeling					
Lasten	588	436	173	173	173
Baten	139	0	0	0	0
Totaal 3.1 Economische ontwikkeling	-449	-436	-173	-173	-173
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen					
Lasten	46	69	69	69	69
Baten	14	14	14	14	14
Totaal 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-32	-55	-55	-55	-55
3.4 Economische promotie					
Lasten	1.581	1.265	1.012	1.014	1.013
Baten	2.278	2.195	2.145	2.145	2.145
Totaal 3.4 Economische promotie	697	930	1.134	1.132	1.132
Totaal programma 3	217	439	906	904	904

Mutaties uit het financiële perspectief voor dit programma

Het bij de Voorjaarsrapportage vastgestelde budget (dit is bestaand beleid) voor dit programma vormt het vertrekpunt. Alle mutaties die op hoofdlijnen zijn toegelicht in het financiële perspectief worden hieronder getoond en geven zo aansluiting met het totaal begrote saldo voor dit programma.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Gerapporteerd saldo Voorjaar	449.697	874.168	873.868	874.068
Mutatie gemeenschappelijke regeling	-	-3.301	-4.978	-4.978
Mutatie Inflatie	-14.100	-14.100	-14.100	-14.100
Mutatie lokale lasten	46.000	46.000	46.000	46.000
Mutatie personeelskosten	-19.204	26.000	26.000	26.000
Mutatie uit najaarsrapportage	-22.900	-22.500	-22.900	-22.600
Subtotaal mutaties	-10.204	32.099	30,022	30.322
Saldo in deze begroting	439.493	906.267	903.890	904.390

Onderstaand wordt getoond op welk taakveld het totaal van deze mutatie is verwerkt.

Wijzigingen in deze begroting per taakveld

Deze bovenstaande mutatie is als volgt verwerkt over de taakvelden.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Wijz. Begr.2023	Wijz. Begr.2024	Wijz.Begr.2025	Wijz. begr.2026
3.1 Economische ontwikkeling				
Lasten	-22	-26	-26	-26
Baten	0	0	0	0
Totaal 3.1 Economische ontwikkeling	22	26	26	26
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen				
Lasten	23	23	23	23
Baten	0	0	0	0
Totaal 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-23	-23	-23	-23
3.4 Economische promotie				
Lasten	-44	17	19	19
Baten	-54	46	46	46
Totaal 3.4 Economische promotie	-10	29	27	27
Gerealiseerd resultaat	-10	32	30	30

Betrokkenheid Verbonden partijen

Samen met Recreatieschap Drenthe worden activiteiten ontplooid met als doel versterking van het recreatief-toeristisch beleid en de infrastructuur in Drenthe en de gemeente Ooststellingwerf. De gemeentelijke bijdrage is als volgt:

Bedragen x €1.000

Kosten verbonden partijen	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
6830402 Toerisme en Recreatie	-89	-91	-95	-98	-98
Totaal	-89	-91	-95	-98	-98

Programma 4 Onderwijs

Taakvelden

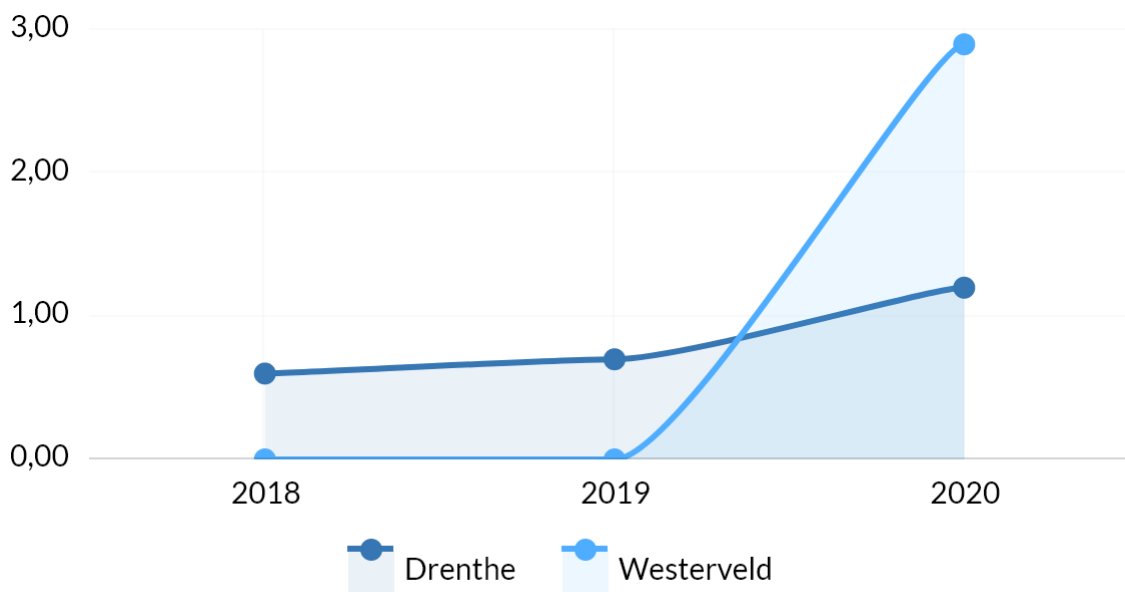
1. Openbaar basisonderwijs
2. Onderwijshuisvesting
3. Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Ind 4.001 Absoluut verzuim

Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".

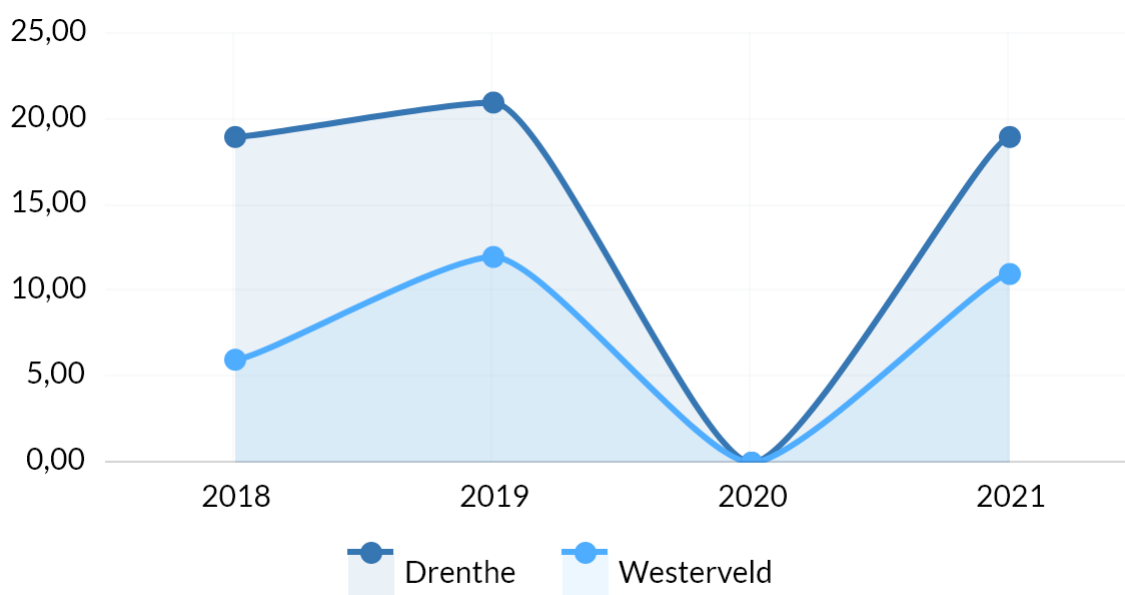

Bron: DUO

Gebied	2018	2019	2020
Drenthe	0,60	0,70	1,20
Westerveld	0,00	0,00	2,90

Ind 4.002 Relatief verzuim

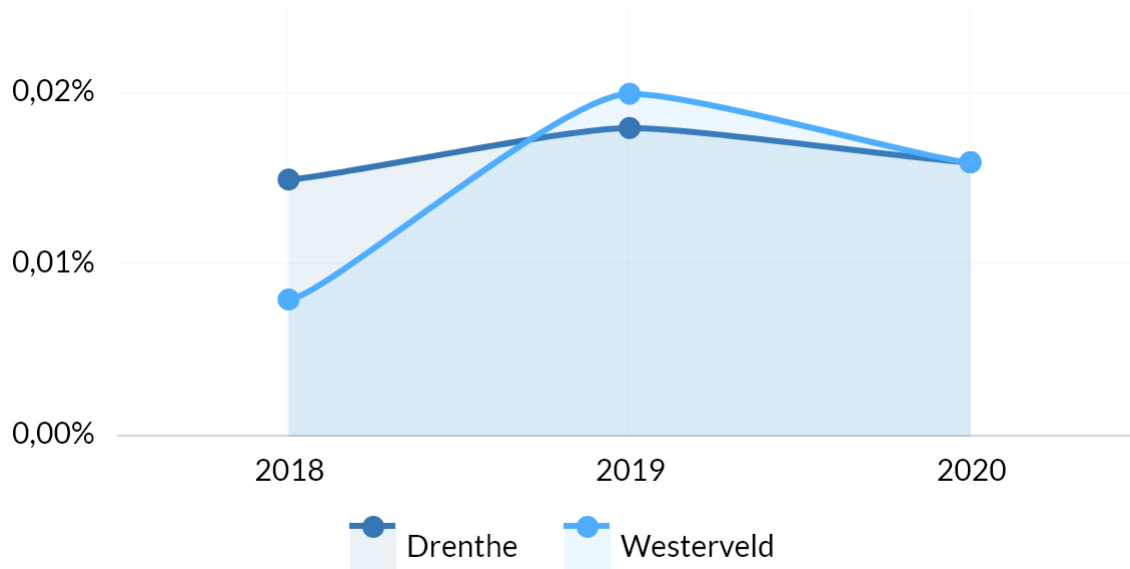

Gebied	2018	2019	2020	2021
Drenthe	19,00	21,00	0,00	19,00
Westerveld	6,00	12,00	0,00	11,00

Ind 4.003 Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie)

Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De cijfers van DUO hebben betrekking op schooljaren. De periodeaanduiding "2017" staat voor schooljaar "2017/2018"

Bron: Ingrado

Gebied	2018	2019	2020
Drenthe	0,02 %	0,02 %	0,02 %
Westerveld	0,01 %	0,02 %	0,02 %

Wat willen we bereiken?

Gelijke kansen in onderwijs, kinderopvang en naschools aanbod

Onderwijs is de bouwsteen voor ieders toekomst. Wij hebben als doel om de kansengelijkheid voor onze inwoners te vergroten; kans op succes op school - kans op doorstroming - kans op diplomering - kans op een waardevolle baan (welvaart) - kans op een gelukkig leven (welzijn).

Doel

4.1 Een leefomgeving creëren die beweging stimuleert en zintuigen ontwikkelt

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 4.1.1 We stellen een integraal huisvestingsplan op voor onderwijs en kinderopvang. Hierbij is er aandacht voor gezonde en groene schoolpleinen.

Omschrijving (toelichting)

In de komende periode stellen we een Integraal Huisvestingsplan (IHP) op voor het onderwijs inclusief de kinderopvang. Groene schoolpleinen kunnen dienen als buitenlokaal, en vooral ook als een rijke speel- en leeromgeving die beweging stimuleert en alle zintuigen prikkelt. Het IHP wordt in 2023 ter besluitvorming aangeboden.

Programma 4 Onderwijs

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
4.1 Openbaar basisonderwijs					
Lasten	24	16	16	16	16
4.2 Onderwijshuisvesting					
Lasten	741	698	672	665	659
Baten	63	63	64	64	64
Totaal 4.2 Onderwijshuisvesting	-678	-635	-609	-601	-594
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken					
Lasten	925	706	706	705	705
Baten	273	131	131	131	131
Totaal 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-652	-575	-574	-574	-574
Totaal programma 4	-1.354	-1.225	-1.199	-1.191	-1.185

Mutaties uit het financiële perspectief voor dit programma

Het bij de Voorjaarsrapportage vastgestelde budget (dit is bestaand beleid) voor dit programma vormt het vertrekpunt. Alle mutaties die op hoofdlijnen zijn toegelicht in het financiële perspectief, worden hieronder getoond en geven zo aansluiting met het totaal begrote saldo voor dit programma.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Gerapporteerd saldo Voorjaar	-1.299.227	-1.280.575	-1.264.320	-1.262.820
Mutatie Inflatie	-10.400	-10.400	-10.400	-10.400
Mutatie personeelskosten	91.200	91.200	91.200	91.200
Mutatie uit najaarsrapportage	-6.949	851	-7.448	-2.648
Subtotaal mutaties	73.851	81.651	73.352	78.152
Saldo in deze begroting	-1.225.376	-1.198.924	-1.190.968	-1.184.668

Onderstaand wordt getoond op welk taakveld het totaal van deze mutatie is verwerkt.

Wijzigingen in deze begroting per taakveld

Deze bovenstaande mutatie is als volgt verwerkt over de taakvelden.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Wijz. Begr. 2023	Wijz. Begr. 2024	Wijz. Begr. 2025	Wijz. begr. 2026
4.1 Openbaar basisonderwijs				
Lasten	-8	-8	-8	-8
4.2 Onderwijshuisvesting				
Lasten	8	1	9	4
Baten	0	0	0	0
Totaal 4.2 Onderwijshuisvesting	-8	-1	-9	-4
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken				
Lasten	-74	-74	-74	-74
Baten	0	0	0	0
Totaal 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	74	74	74	74
Gerealiseerd resultaat	74	82	73	78

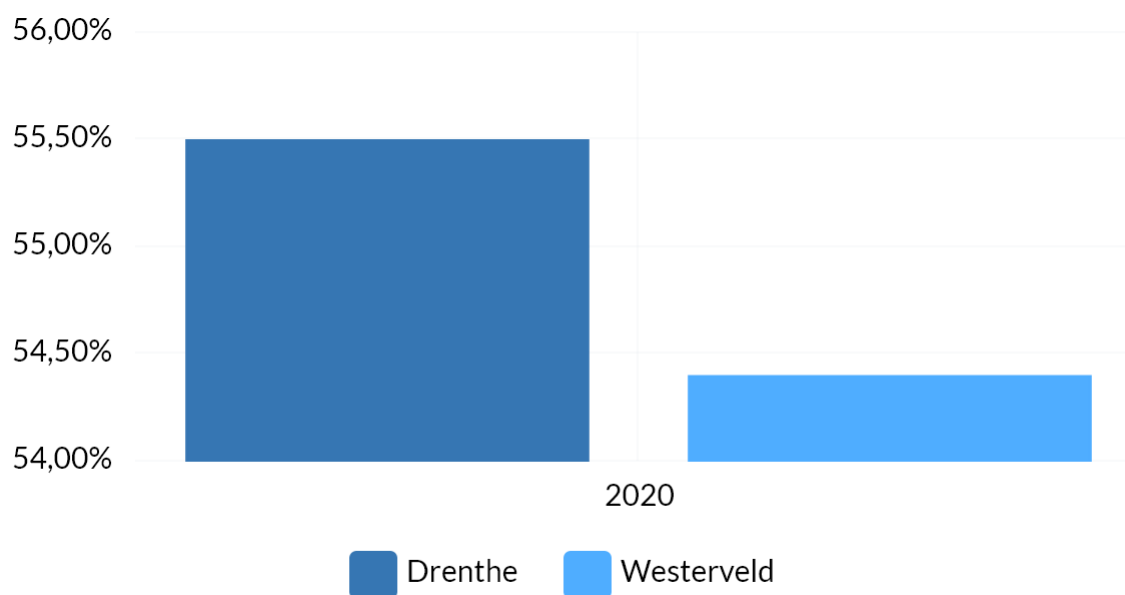
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Taakvelden

1. Sportbeleid en activering
2. Sportaccommodaties
3. Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
4. Musea
5. Cultureel erfgoed
6. Media
7. Openbaar groen en (openlucht)recreatie

Ind 5.001 Niet-sporters

Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

Bron: Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)

Gebied	2020
Drenthe	55,50 %
Westerveld	54,40 %

Wat willen we bereiken?

Een gezonde omgeving voor alle inwoners

Sport

In ons Sport- en preventieakkoord 'Een gezond en sportief Westerveld' ligt de focus op het opgroeien in een gezonde omgeving en een leven lang kunnen sporten en bewegen.

Toerisme en Recreatie

De gemeente Westerveld is een toeristische, recreatieve gemeente gelegen te midden van prachtige natuurgebieden. De monumenten en het erfgoed, de vele (culturele) evenementen, de Nationale Parken en UNESCO Werelderfgoed de Koloniën van Weldadigheid trekken jaarlijks vele bezoekers naar onze mooie gemeente.

Cultuur en erfgoed

Ons rijk cultureel aanbod moet voor iedereen toegankelijk zijn.

Doel

5.1 Gezonde leefstijl jongeren

Meer jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 21 jaar houden er een gezondere leefstijl op na door (meer) te bewegen, te sporten en minder tot geen consumptie op gebied van roken en alcohol.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 5.1.1 Uitvoeren projecten EETteam en Rookvrije generatie

Omschrijving (toelichting)

Eind 2023 zijn twee sportverenigingen rookvrij.

Doel

5.2 Beschermen status van werelderfgoed

Door het behalen van de werelderfgoedstatus aan de Koloniën van Weldadigheid, in overleg met onze stakeholders en de provincie Drenthe uitvoering geven aan het managementplan.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 5.2.1 Uitvoeren managementplan UNESCO

Omschrijving (toelichting)

Met de UNESCO-erkenning treedt het UNESCO-managementplan effectief in werking. Eén keer per 6 jaar moeten wij aangeven of en hoe wij de uitzonderlijke waarden van het UNESCO-Werelderfgoed goed beschermen, uitdragen en versterken. Voor ons begint deze periodieke toets in 2023.

Doel

5.3 Aantrekkelijkheid sportlocaties

Sportaccommodaties in zowel dorpen als in de openbare ruimte aantrekkelijk, duurzaam, toegankelijk, betaalbaar, veilig, gezond, multifunctioneel en toekomstbestendig houden/maken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 5.3.1 Toekomstbestendigheid buitensport Havelte en sporthal De Spronk uitwerken

Omschrijving (toelichting)

De toekomstbestendigheid van buitensport Havelte en sporthal De Spronk wordt verder uitgewerkt. Uiterlijk in 2023 worden voor beide locaties voorstellen aan de raad voorgelegd.

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
5.1 Sportbeleid en activering					
Lasten	257	250	276	276	276
5.2 Sportaccommodaties					
Lasten	892	873	870	866	867
Baten	150	150	150	150	150
Totaal 5.2 Sportaccommodaties	-741	-723	-719	-716	-717
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie					
Lasten	473	270	264	264	264
Baten	50	0	0	0	0
Totaal 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-423	-270	-264	-264	-264
5.4 Musea					
Lasten	43	46	46	46	46
5.5 Cultureel erfgoed					
Lasten	292	225	286	286	286
5.6 Media					
Lasten	499	387	387	387	387
Baten	100	0	0	0	0
Totaal 5.6 Media	-399	-387	-387	-387	-387
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie					
Lasten	2.505	2.171	2.189	2.201	2.211
Baten	19	19	19	19	19
Totaal 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.486	-2.153	-2.170	-2.182	-2.192
Totaal programma 5	-4.642	-4.054	-4.148	-4.157	-4.168

Mutaties uit het financiële perspectief voor dit programma

Het bij de Voorjaarsrapportage vastgestelde budget (dit is bestaand beleid) voor dit programma vormt het vertrekpunt. Alle mutaties die op hoofdlijnen zijn toegelicht in het financiële perspectief worden hieronder getoond en geven zo aansluiting met het totaal begrote saldo voor dit programma.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Gerapporteerd saldo Voorjaar	-4.013.083	-4.101.467	-4.107.743	-4.109.303
Mutatie Inflatie	-58.800	-58.800	-58.800	-58.800
Mutatie personeelskosten	201.000	201.000	201.000	201.000
Mutatie uit najaarsrapportage	-182.663	-188.786	-191.683	-201.237
Subtotaal mutaties	-40.463	-46.586	-49.483	-59.037

Saldo in deze begroting	-4.053.546	-4.148.053	-4.157.226	-4.168.340
--------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Onderstaand wordt getoond op welk taakveld het totaal van deze mutatie is verwerkt.

[Wijzigingen in deze begroting per taakveld](#)

Deze bovenstaande mutatie is als volgt verwerkt over de taakvelden.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Wijz. Begr.2023	Wijz. Begr.2024	Wijz.Begr.2025	Wijz. begr.2026
5.1 Sportbeleid en activering				
Lasten	42	42	42	42
5.2 Sportaccommodaties				
Lasten	6	6	6	6
Baten	0	0	0	0
Totaal 5.2 Sportaccommodaties	-6	-6	-6	-6
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie				
Lasten	-54	-54	-54	-54
Baten	0	0	0	0
Totaal 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	54	54	54	54
5.4 Musea				
Lasten	3	3	3	3
5.5 Cultureel erfgoed				
Lasten	16	16	16	16
5.6 Media				
Lasten	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0
Totaal 5.6 Media	0	0	0	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie				
Lasten	27	34	36	46
Baten	0	0	0	0
Totaal 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-27	-34	-36	-46
Gerealiseerd resultaat	-40	-47	-49	-59

Programma 6 Sociaal domein

Taakvelden

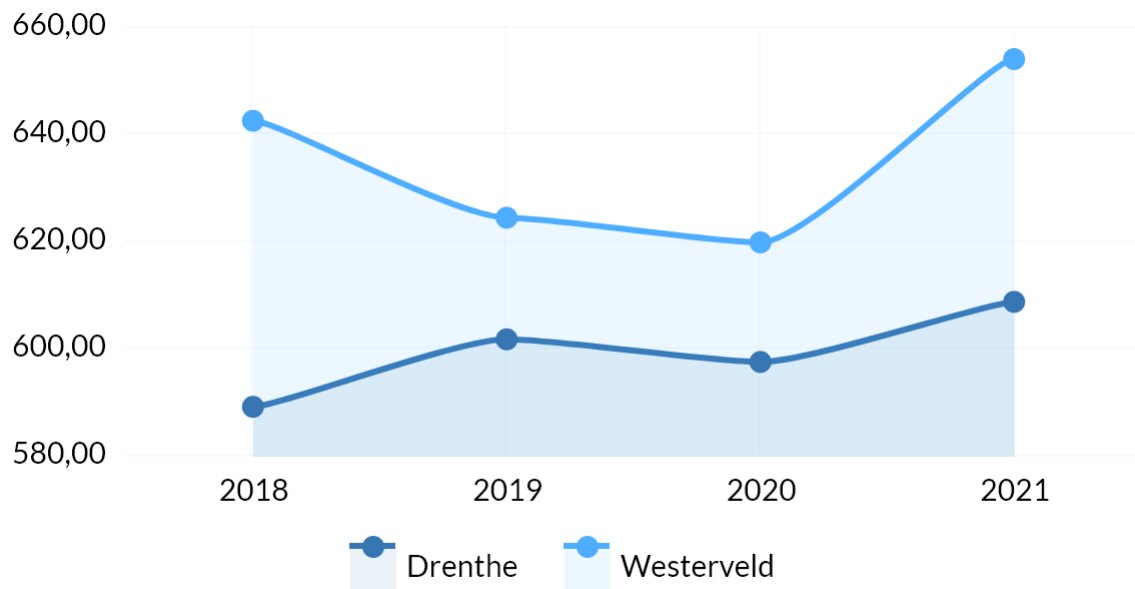
1. Samenkracht en burgerparticipatie
2. Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (in 2022 Wijkteams)
3. Inkomensregelingen
4. Begeleide participatie
5. Arbeidsparticipatie
6. Maatwerkvoorzieningen (Wmo)
  71. Maatwerkdienstverlening 18+
    - 71a. Hulp bij het huishouden (Wmo)
    - 71b. Begeleiding (Wmo)
    - 71c. Dagbesteding (Wmo)
    - 71d. Overige maatwerkarrangementen (Wmo)
  72. Maatwerkdienstverlening 18-
    - 72a. Jeugdhulp Begeleiding
    - 72b. Jeugdhulp Behandeling
    - 72c. Jeugdhulp Dagbesteding
    - 72d. Jeugdhulp overig zonder verblijf

- 73a. Jeugdhulp Pleegzorg
- 73b. Jeugdhulp Gezinsgericht
- 73c. Jeugdhulp overig met verblijf
- 74a. Jeugdhulp Behandeling GGZ zonder verblijf
- 74b. Jeugdhulp crisis LTA/GGZ met verblijf
- 74c. Jeugdhulp Gesloten plaatsing
- 81. Geëscaleerde zorg 18+
- 81a. Beschermd Wonen (Wmo)
- 81b. Maatschappelijke- en Vrouwenopvang (Wmo)
- 82. Geëscaleerde zorg 18-
- 82a. Jeugdbescherming
- 82b. Jeugdreclassering

De onderstreepte taakvelden zijn geldig in 2022 en worden vanaf 2023 uitgesplitst in de daaropvolgende taakvelden.

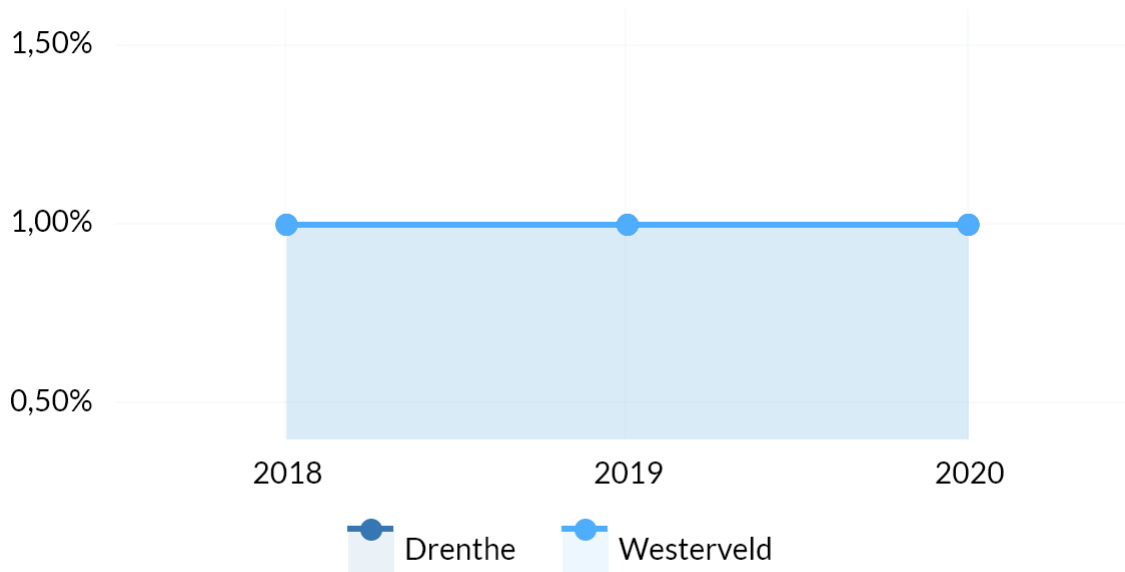
Ind 6.000 Banen

Gebied	2018	2019	2020	2021
Drenthe	589,30	601,90	597,70	608,90
Westerveld	642,70	624,60	620,00	654,20

Ind 6.001 Jongeren met een delict voor de rechter

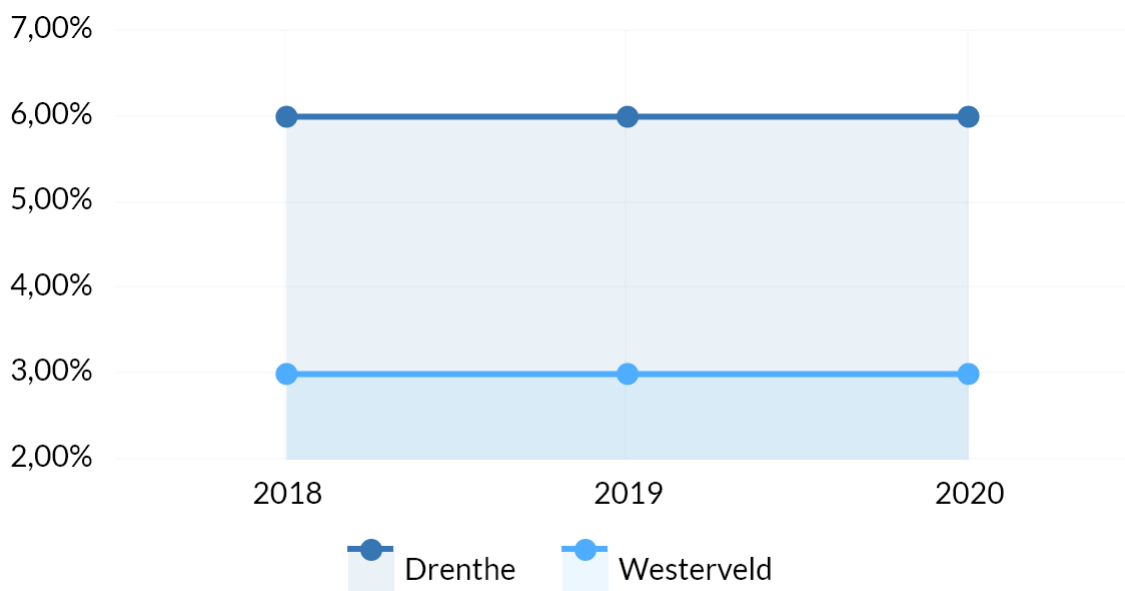

Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel

Gebied	2018	2019	2020
Drenthe	1,00 %	1,00 %	1,00 %
Westerveld	1,00 %	1,00 %	1,00 %

Ind 6.002 Kinderen in uitkeringsgezin
% kinderen tot 18 jaar

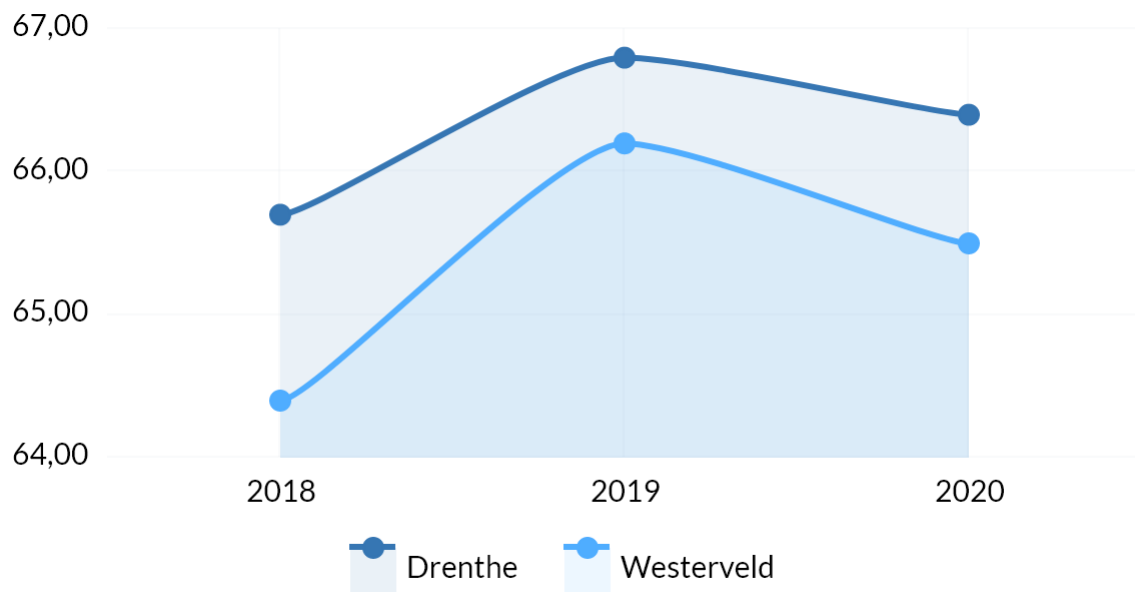

Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel

Gebied	2018	2019	2020
Drenthe	6,00 %	6,00 %	6,00 %
Westerveld	3,00 %	3,00 %	3,00 %

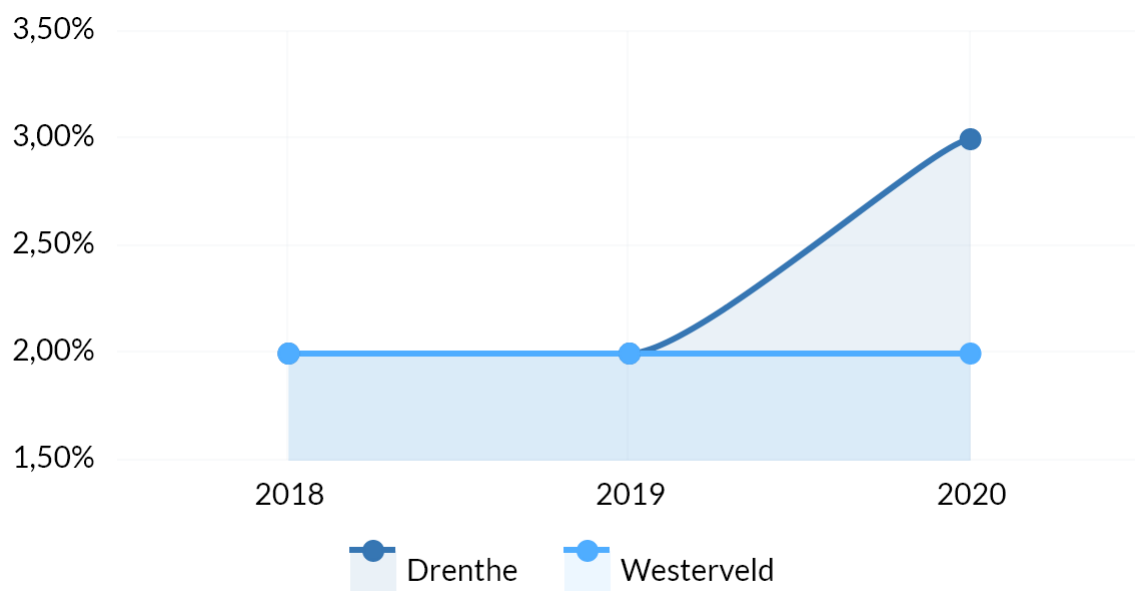

Ind 6.003 Netto arbeidsparticipatie

Gebied	2018	2019	2020
Drenthe	65,70	66,80	66,40
Westerveld	64,40	66,20	65,50

Ind 6.004 Werkloze jongeren
% 16 t/m 22 jarigen

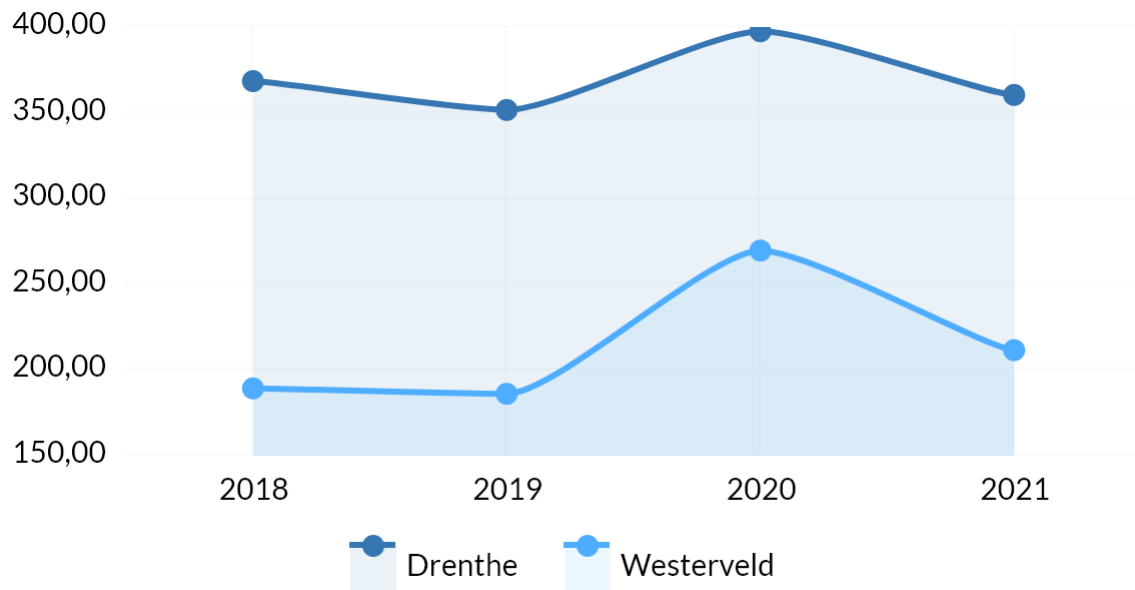

Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel

Gebied	2018	2019	2020
Drenthe	2,00 %	2,00 %	3,00 %
Westerveld	2,00 %	2,00 %	2,00 %

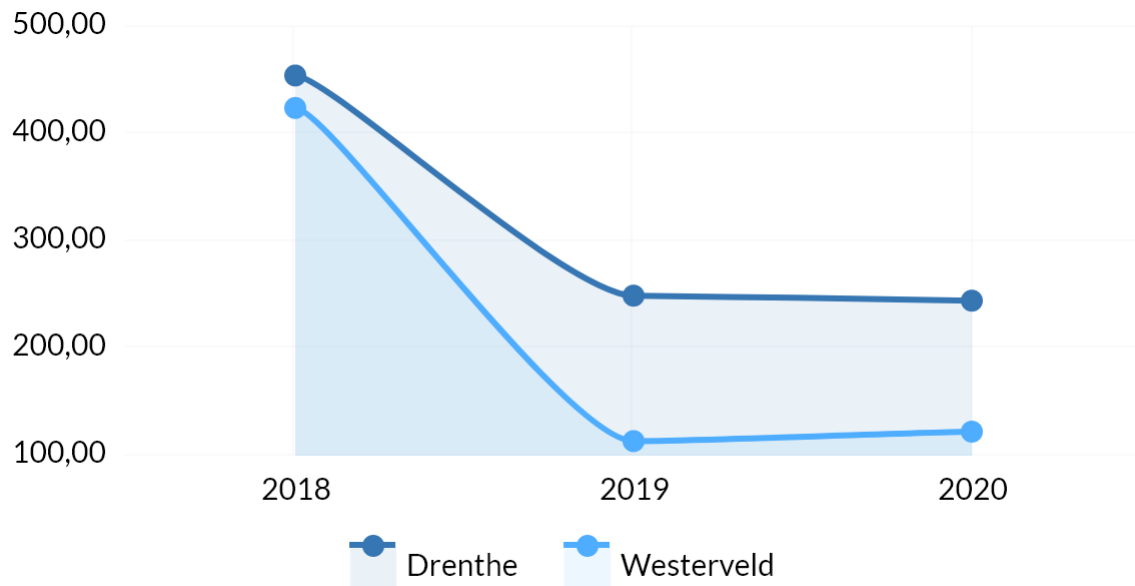
Ind 6.005 Personen met een bijstandsuitkering
Aantal per 10.000 inwoners

Bron: CBS

Gebied	2018	2019	2020	2021
Drenthe	368,50	351,60	397,50	360,40
Westerveld	189,20	186,10	269,60	211,60

Ind 6.006 Lopende re-integratievoorzieningen
Aantal per 10.000 inwoners 15 - 64 jaar

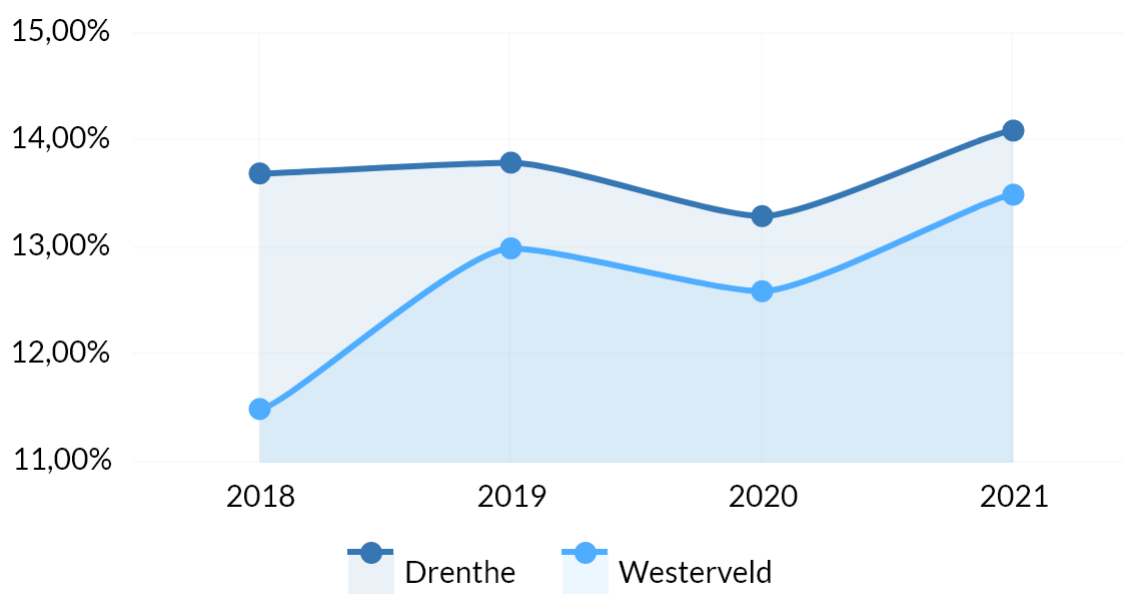
Bron: CBS

Gebied	2018	2019	2020
Drenthe	454,70	249,40	244,60
Westerveld	424,50	113,60	122,50

Ind 6.007 Jongeren met jeugdhulp

Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.

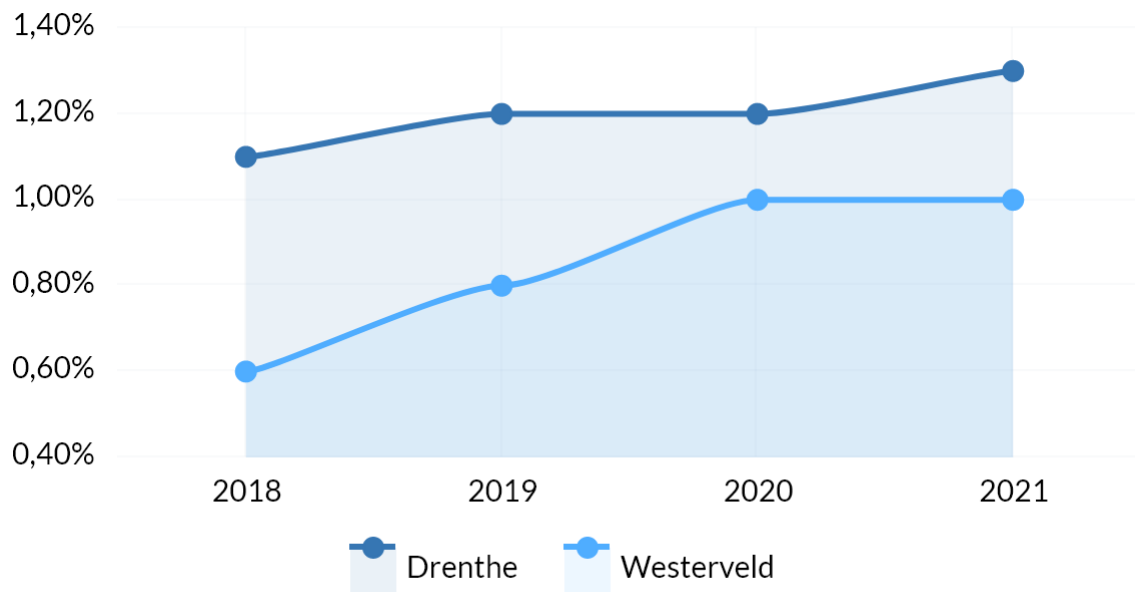
Bron: CBS

Gebied	2018	2019	2020	2021
Drenthe	13,70 %	13,80 %	13,30 %	14,10 %
Westerveld	11,50 %	13,00 %	12,60 %	13,50 %

Ind 6.008 Jongeren met jeugdbescherming

Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.

Bron: CBS

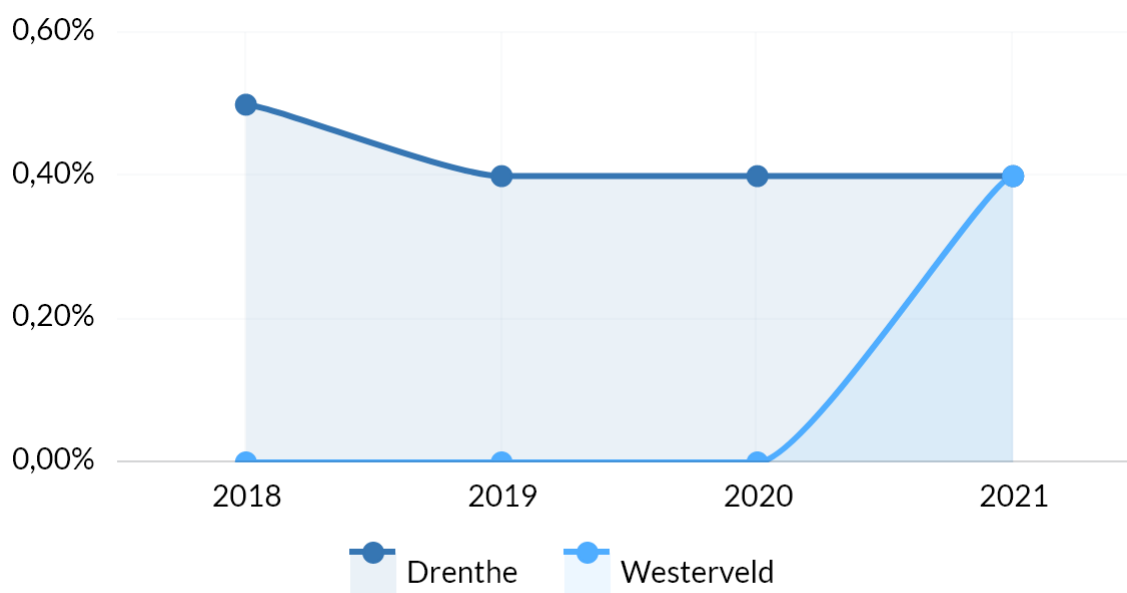
Gebied	2018	2019	2020	2021
Drenthe	1,10 %	1,20 %	1,20 %	1,30 %
Westerveld	0,60 %	0,80 %	1,00 %	1,00 %

Ind 6.009 Jongeren met jeugdreclassering

Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.

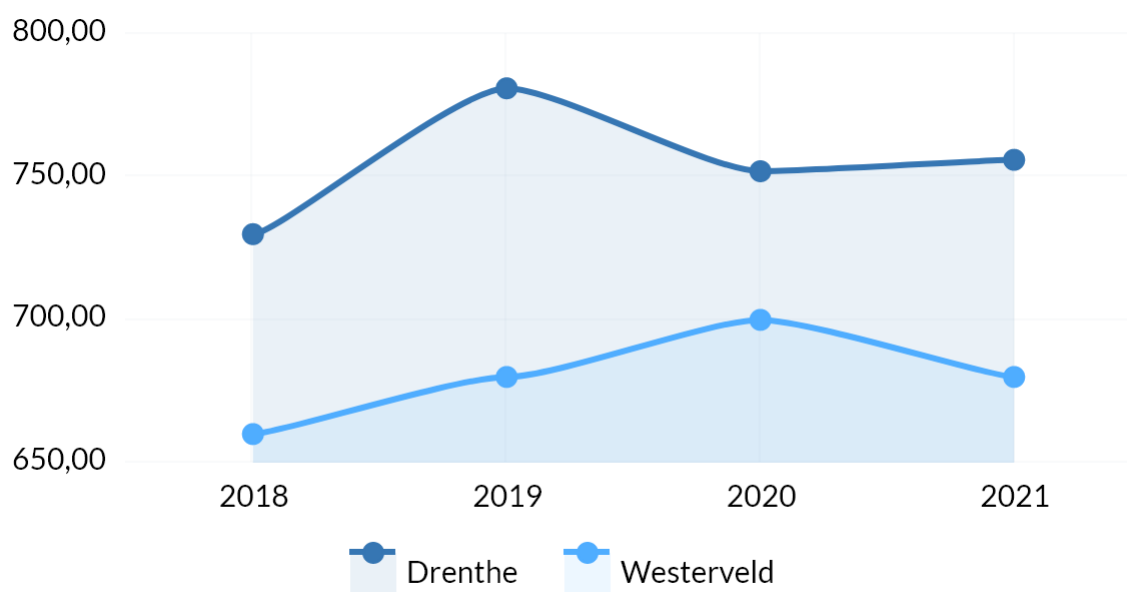

Bron: CBS

Gebied	2018	2019	2020	2021
Drenthe	0,50 %	0,40 %	0,40 %	0,40 %
Westerveld	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,40 %

Ind 6.010 Cliënten met een maatwerkarrangement WMO
Aantal per 10.000 inwoners

Bron: GMSD

Gebied	2018	2019	2020	2021
Drenthe	730,00	781,00	752,00	756,00
Westerveld	660,00	680,00	700,00	680,00

Wat willen we bereiken?

Samenhang, verbondenheid en inclusiviteit voor onze inwoners

Om de samenhang, de verbondenheid en het welzijn in de gemeente in stand te houden en waar nodig te verbeteren, sluiten we enerzijds aan bij de ondersteunings- en zorgbehoeften van inwoners en zetten we anderzijds in op positieve gezondheid en preventie. Onder het motto 'iedereen doet mee' streven we naar een inclusieve samenleving. Regie over eigen leven is daarbij het uitgangspunt.

Doel

6.1 Onder het motto 'iedereen doet mee' werken we aan een inclusieve samenleving. Regie over eigen leven is daarbij het uitgangspunt

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 6.1.1 Specifieke aandacht voor de ouderen op het gebied van eenzaamheid, wonen, zorg, welzijn en preventie

Omschrijving (toelichting)

In 2023 wordt een beleidsnotitie ouderenbeleid (als onderdeel van het preventiebeleid) aangeboden aan de gemeenteraad.

Actie 6.1.2 Organiseren van een bijeenkomst 'positieve gezondheid' voor de lokale samenwerkingspartners in 2023

Omschrijving (toelichting)

In juni 2023 wordt een informatieve en inspirerende bijeenkomst over Positieve gezondheid georganiseerd voor zorg- en welzijnsorganisaties die actief zijn in de gemeente Westerveld, waarbij aandacht is voor alle pijlers van Positieve gezondheid en hoe organisaties hierin kunnen samenwerken.

Actie 6.1.3 Voorbereiden van de decentralisatie van beschermd wonen door beleidsontwikkeling en implementatie van de uitvoering

Omschrijving (toelichting)

Gedurende 2023 bereiden we de decentralisatie van beschermd wonen voor door beleidsontwikkeling en implementatie van de uitvoering. Vanaf 1 januari 2024 moet de toegang tot beschermd wonen lokaal gerealiseerd zijn.

Programma 6 Sociaal Domein

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie					
Lasten	4.932	2.981	2.950	2.916	2.878
Baten	1.468	25	25	25	25
Totaal 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-3.464	-2.956	-2.925	-2.891	-2.853
6.2 Wijkteams					
Lasten	262	538	538	538	538
6.3 Inkomensregelingen					
Lasten	6.109	4.890	4.890	4.890	4.890
Baten	3.840	3.606	3.606	3.606	3.606
Totaal 6.3 Inkomensregelingen	-2.269	-1.284	-1.284	-1.284	-1.284
6.4 Begeleide participatie					
Lasten	3.705	3.473	3.415	3.326	3.268
6.5 Arbeidsparticipatie					
Lasten	1.184	916	930	924	939
Baten	66	0	0	0	0
Totaal 6.5 Arbeidsparticipatie	-1.118	-916	-930	-924	-939
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)					
Lasten	4.568	969	970	970	970
Baten	111	111	111	219	222
Totaal 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-4.457	-859	-859	-751	-749
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+					
Lasten	373	207	207	207	207
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)					
Lasten	0	2.153	2.229	2.308	2.425
6.71B Begeleiding (WMO)					
Lasten	0	1.102	1.102	1.102	1.102
6.71C Dagbesteding (WMO)					
Lasten	0	690	690	690	690
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-					
Lasten	4.256	0	0	0	0
6.72A Jeugdhulp begeleiding					
Lasten	0	1.551	1.498	1.353	1.238
6.72B Jeugdhulp behandeling					
Lasten	0	254	244	217	195
6.72C Jeugdhulp dagbesteding					
Lasten	0	102	98	87	78
6.73A Pleegzorg					
Lasten	0	284	273	242	217
6.73B Gezinsgericht					
Lasten	0	434	416	369	332

Exploitatie	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig					
Lasten	0	4	4	3	3
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf					
Lasten	0	872	837	742	667
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf					
Lasten	0	603	579	513	461
6.81 Geëscaleerde zorg 18+					
Baten	156	0	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-					
Lasten	452	0	0	0	0
6.82A Jeugdbescherming					
Lasten	0	393	393	384	384
6.82B Jeugdreclassering					
Lasten	0	54	54	53	53
Gerealiseerd resultaat	-20.200	-18.729	-18.576	-17.984	-17.682

Mutaties uit het financiële perspectief voor dit programma

Het bij de Voorjaarsrapportage vastgestelde budget (dit is bestaand beleid) voor dit programma vormt het vertrekpunt. Alle mutaties die op hoofdlijnen zijn toegelicht in het financiële perspectief worden hieronder getoond en geven zo aansluiting met het totaal begrote saldo voor dit programma.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Gerapporteerd saldo Voorjaar	17.314.882	17.192.994	17.042.452	17.042.452
Mutatie Meicirculaire	-584.000	-30.000	77.000	79.000
Mutatie Decembercirculaire	-121.000	-120.000	-122.000	-127.000
Mutatie Gemeenschappelijke regeling	302.000	293.587	284.926	342.587
Mutatie Inflatie	-46.200	-46.200	-46.200	-46.200
Mutatie personeelskosten	-152.300	-152.300	-152.300	-152.300
Mutatie uit najaarsrapportage	-764.992	-1.290.594	-982.960	-735.777
Mutatie uit septembercirculaire	-48.000	-37.000	-	-

Subtotaal mutaties	-1.414.374	-1.382.507	-941.534	-639.690
---------------------------	-------------------	-------------------	-----------------	-----------------

Saldo in deze begroting	18.729.374	18.575.501	17.983.986	17.682.142
--------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Onderstaand wordt getoond op welk taakveld het totaal van deze mutatie is verwerkt.

[Wijzigingen in deze begroting per taakveld](#)

Deze bovenstaande mutatie is als volgt verwerkt over de taakvelden.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Wijz. Begr.2023	Wijz. Begr.2024	Wijz.Begr.2025	Wijz. begr.2026
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie				
Lasten	35	20	-14	-52
Baten	0	0	0	0
Totaal 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-35	-20	14	52
6.2 Wijkteams				
Lasten	397	397	379	379
6.3 Inkomensregelingen				
Lasten	220	220	220	220
Baten	0	0	0	0
Totaal 6.3 Inkomensregelingen	-220	-220	-220	-220
6.4 Begeleide participatie				
Lasten	-130	-122	-114	-172
6.5 Arbeidsparticipatie				
Lasten	-228	-228	-228	-213
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)				
Lasten	-3.116	-3.116	-3.116	-3.115
Baten	0	0	108	111
Totaal 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	3.116	3.116	3.224	3.226
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+				
Lasten	-238	-238	-238	-238
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)				
Lasten	2.153	2.229	2.308	2.425
6.71B Begeleiding (WMO)				
Lasten	1.102	1.102	1.102	1.102
6.71C Dagbesteding (WMO)				
Lasten	690	690	690	690
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-				
Lasten	-3.741	-3.687	-3.633	-3.633
6.72A Jeugdhulp begeleiding				
Lasten	1.551	1.498	1.353	1.238
6.72B Jeugdhulp behandeling				
Lasten	254	244	217	195
6.72C Jeugdhulp dagbesteding				
Lasten	102	98	87	78
6.73A Pleegzorg				
Lasten	284	273	242	217
6.73B Gezinsgericht				
Lasten	434	416	369	332
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig				
Lasten	4	4	3	3

Exploitatie	Wijz. Begr.2023	Wijz. Begr.2024	Wijz.Begr.2025	Wijz. begr.2026
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf				
Lasten	872	837	742	667
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf				
Lasten	603	579	513	461
6.82 Geëscaleerde zorg 18-				
Lasten	-280	-280	-270	-270
6.82A Jeugdbescherming				
Lasten	393	393	384	384
6.82B Jeugdreclassering				
Lasten	54	54	53	53
Gerealiseerd resultaat	-1.414	-1.383	-942	-640

Toelichting

Wijzigingen IV3 (taakvelden)

Het IV3 model is een verplichte indeling in taakvelden die nauwkeurig worden omschreven. Vanuit het BBV is voor het sociale domein een andere indeling vastgesteld. Het maatschappelijk belang van gedetailleerde data op het gebied van WMO en jeugd is groot. Met ingang van het verslagjaar 2023 zijn de IV3-taakvelden in het sociaal domein op het gebied van individuele voorzieningen WMO en Jeugd opgedeeld om gebruikers meer informatie en vergelijkend materiaal te kunnen bieden. De vastgestelde budgetten zijn herschikt naar de nieuwe taakvelden. De omschrijvingen van de taakvelden zijn als volgt aangepast. De nieuwe omschrijving is terug te vinden in de financiële overzichten.

Oude taakveld	Nieuwe taakveld
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	<ul style="list-style-type: none"> - 6.71a Hulp bij het huishouden (WMO) - 6.71b Begeleiding (WMO) - 6.71c Dagbesteding (WMO) - 6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	<ul style="list-style-type: none"> - 6.72a Jeugdhulp begeleiding - 6.72b Jeugdhulp behandeling - 6.72c Jeugdhulp dagbesteding - 6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig - 6.73a Pleegzorg - 6.73b Gezinsgericht - 6.73c Jeugdhulp met verblijf overig - 6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf - 6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf - 6.74c Gesloten plaatsing
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	<ul style="list-style-type: none"> - 6.81a Beschermd wonen (WMO) - 6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)

6.82 Geëscaleerde zorg 18-

- 6.82a Jeugdbescherming
- 6.82b Jeugdreclassering

De nieuwe indeling zorgt voor de volgende verschuiving tussen de taakvelden vanaf 2023.

Mutatie IV3 indeling	Taakveld	2023	2024	2025	2026
NIEUW	6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	2.152.856	2.229.032	2.307.873	2.425.474
	6.71b Begeleiding (WMO)	1.101.624	1.101.624	1.101.624	1.101.624
	6.71c Dagbesteding (WMO)	689.952	689.952	689.952	689.952
	6.72a Jeugdhulp begeleiding	1.551.424	1.498.101	1.353.083	1.238.072
	6.72b Jeugdhulp behandeling	254.454	244.263	216.548	194.568
	6.72c Jeugdhulp dagbesteding	101.941	97.858	86.755	77.949
	6.73a Pleegzorg	283.971	272.598	241.668	217.139
	6.73b Gezinggericht	433.547	416.184	368.962	331.512
	6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	3.778	3.627	3.215	2.889
	6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	872.004	837.080	742.102	666.777
	6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	603.150	578.994	513.300	461.198
	6.82a Jeugdhulp Jeugdbescherming	392.890	392.890	384.104	384.104
	6.82b Jeugdhulp Jeugdreclassering	54.258	54.258	53.044	53.044

Totaal nieuwe indeling		8.495.849	8.416.461	8.062.230	7.844.302
OUD	6.6 Maatwerkvoorzieningen	- 3.674.432	- 3.750.608	- 3.829.449	- 3.947.050
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-270.000	-270.000	-270.000	-270.000
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	- 4.104.269	- 3.948.705	- 3.525.633	- 3.190.104
	6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-447.148	-447.148	-437.148	-437.148
Totaal oude indeling		8.495.849	8.416.461	8.062.230	7.844.302
Saldo mutatie IV3 indeling		0	0	0	0

Daarnaast is gevolg van bovenstaande herschikking IV3 een aantal andere budgetten opnieuw ingedeeld. Het betreft de volgende mutatie per taakveld:

Mutatie IV3 indeling	Taakveld	2023	2024	2025	2026
NIEUW	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	87.450	87.450	87.450	87.450
	6.2 Wijkteams	271.100	271.100	271.100	271.100
	6.6 Maatwerkvoorzieningen	8.000	8.000	8.000	8.000

Totaal nieuwe indeling		366.550	366.550	366.550	366.550
OUD	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	- 311.550	- 311.550	- 311.550	- 311.550
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-55.000	-55.000	-55.000	-55.000
Totaal oude indeling		-	-	-	-
Saldo mutatie IV3 indeling		0	0	0	0

Verbonden partijen

Samen met GGD Drenthe worden activiteiten ontplooid om de gezondheid van de twaalf Drentse gemeenten te bewaken, beschermen en bevorderen. Reestmond (sociale werkvoorziening) verzorgt de werkvoorziening: het plaatsen van mensen uit de deelnemende gemeenten die zijn aangewezen op aangepast werk. Reestmond bevordert het vinden van passende arbeid zo dicht mogelijk bij de arbeidsmarkt. Publiekvervoer Groningen Drenthe verzorgt het vervoer van WMO-cliënten en het vervoer van leerlingen naar en van school. Dit in samenwerking met de andere (openbare) vervoerssystemen in de provincie Groningen en Drenthe. De bijdragen van de gemeente zijn als volgt:

Bedragen x €1.000

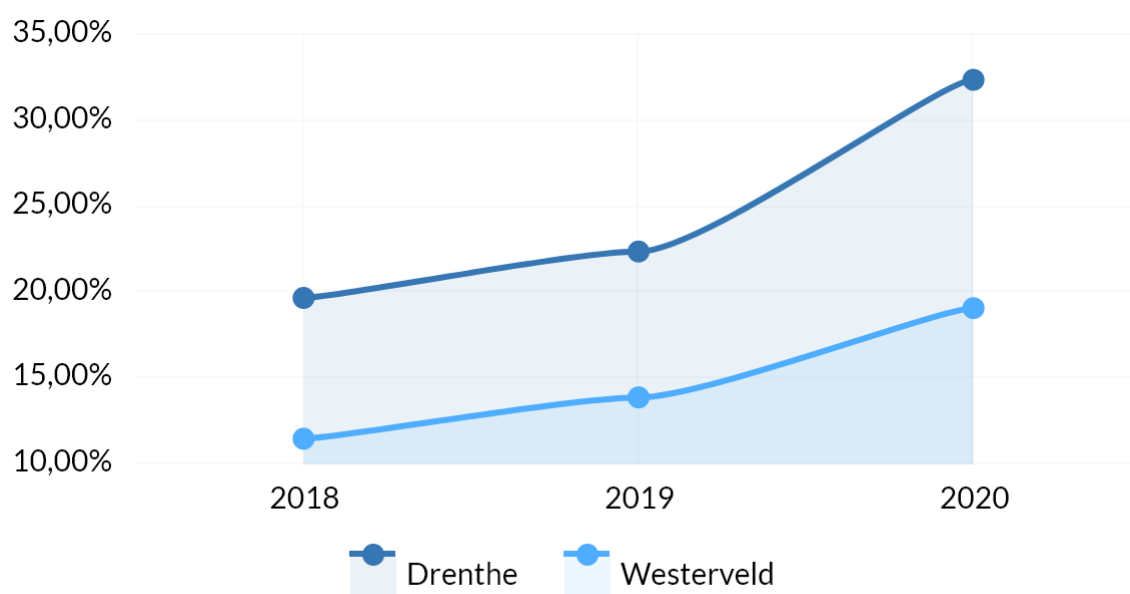
Exploitatie		Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
6860101 Maatschappelijke initiatieven						
U_43300	Gemeenschappelijke regelingen	0	0	0	0	0
6860103 Algemene voorzieningen Jeugd						
U_43300	Gemeenschappelijke regelingen	-35	-44	-42	-43	-44
6860104 Algemene voorzieningen WMO						
U_43300	Gemeenschappelijke regelingen	-12	-15	-14	-15	-15
6860201 Eerstelijnsloket jeugd						
U_43300	Gemeenschappelijke regelingen	0	0	0	0	0
6860401 Sociale werkvoorziening						
U_43300	Gemeenschappelijke regelingen	-2.576	-2.288	-2.244	-2.141	-2.083
6860601 Maatwerkvoorzieningen natura materieel						
U_34142	Publiek vervoer	-14	-14	-14	-15	-15
Totaal		-2.636	-2.362	-2.314	-2.214	-2.158

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Taakvelden

1. Volksgezondheid
2. Riolering
3. Afval
4. Milieubeheer
5. Begraafplaatsen

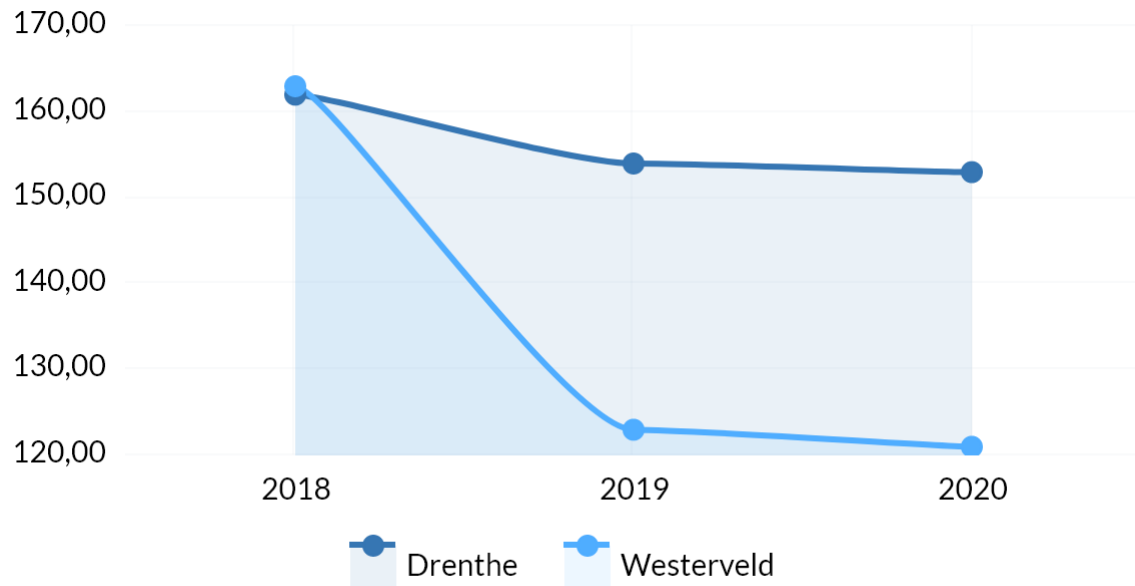
Ind. 7.001 Hernieuwbare electriciteit

Bron: RWS

Gebied	2018	2019	2020
Drenthe	19,70 %	22,40 %	32,40 %
Westerveld	11,50 %	13,90 %	19,10 %

Ind 7.002 Omvang huishoudelijk restafval
kg / inwoner

Bron: CBS

Gebied	2018	2019	2020
Drenthe	162,00 kg	154,00 kg	153,00 kg
Westerveld	163,00 kg	123,00 kg	121,00 kg

Wat willen we bereiken?

Bewaren, beleven en benutten van het platteland

Met het programma Volksgezondheid en milieu realiseren we een vitale, duurzame, toekomstbestendige fysieke leefomgeving. Bewaren, beleven en benutten van de waarde van het platteland staan hierbij voorop.

Onze natuur, het (agrarisch) landschap en de dorpen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en versterken elkaar. Met al deze elementen gaan we zorgvuldig om. We zien hierin een actieve rol voor ons.

Doel

7.1 Duurzame landbouw

We streven naar een duurzame en toekomstbestendige landbouw.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 7.1.1 Uitvoering geven aan programma duurzame bollenteelt

Omschrijving (toelichting)

Uitvoering geven aan het Programma Duurzame Bollenteelt Drenthe (uitvoeringsprogramma gewasbescherming LNV onder regie provincie Drenthe). Het programma is gestart en loopt door in 2023.

Actie 7.1.2 Onderzoek doen naar toekomstbestendigheid agrarische sector

Omschrijving (toelichting)

Vanuit het coalitieprogramma wordt de dialoog met de agrarische ondernemers voortgezet en vanuit deze input komen we met een voorstel voor de rol van de gemeente in de transitie van de landbouw.

Doel

7.2 Bevorderen volksgezondheid

We willen de volksgezondheid bevorderen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 7.2.1 Opstellen preventie- en ouderenbeleid

Omschrijving (toelichting)

Op basis van de uitgangspunten de gezonde inwoner, de zelfredzame inwoner en de participerende inwoner geven we het preventie- en ouderenbeleid vorm. Hiervoor gebruiken we het concept 'Positieve Gezondheid' als kapstok.

Doel

7.3 Goed woon- en leefklimaat

We streven naar een goede kwaliteit van het woon- en leefklimaat met oog voor klimaat, milieu, duurzaamheid en biodiversiteit.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 7.3.1 Uitvoeren van LAS en LUA

Omschrijving (toelichting)

Op basis van de Regionale Adaptatie Strategie (RAS) en Regionale Uitvoeringsagende (RUA) starten we met de lokale uitvoering hiervan. In het eerste kwartaal van 2023 wordt de lokale uitwerking in de vorm van Lokale Adaptatie Strategie (LAS) en Lokale Uitvoeringsagende (LUA) aangeboden.

Doel

Taakstelling Voorjaarsrapportage 2021

Onderzoek naar de begraafplaatsen en de tariefstelling

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie Onderzoek naar begraafplaatsen en de tariefstelling

Omschrijving (toelichting)

In het eerste kwartaal 2023 wordt een startnotitie aangeboden aan de gemeenteraad.

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Wat gaat het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
7.1 Volksgezondheid					
Lasten	692	790	785	808	830
7.2 Riolering					
Lasten	2.199	2.389	2.373	2.357	2.352
Baten	2.150	2.152	2.152	2.152	2.152
Totaal 7.2 Riolering	-49	-237	-221	-205	-200
7.3 Afval					
Lasten	2.215	2.660	2.746	2.745	2.744
Baten	2.710	3.132	3.161	3.161	3.161
Totaal 7.3 Afval	495	473	416	416	417
7.4 Milieubeheer					
Lasten	499	558	303	293	293
7.5 Begraafplaatsen en crematoria					
Lasten	393	433	434	429	430
Baten	236	272	272	272	272
Totaal 7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-157	-161	-162	-157	-158
Totaal programma 7	-903	-1.273	-1.055	-1.046	-1.063

Mutaties uit het financiële perspectief voor dit programma

Het bij de Voorjaarsrapportage vastgestelde budget (dit is bestaand beleid) voor dit programma vormt het vertrekpunt. Alle mutaties die op hoofdlijnen zijn toegelicht in het financiële perspectief worden hieronder getoond en geven zo aansluiting met het totaal begrote saldo voor dit programma.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Gerapporteerd saldo Voorjaar	-693.994	-694.406	-687.436	-685.496
Mutatie Gemeenschappelijke regeling	-90.180	-63.611	-70.206	-94.143
Mutatie Inflatie	-185.300	-185.300	-185.300	-185.300
Mutatie Lokale lasten	483.033	515.277	515.277	515.277
Mutatie personeelskosten	-144.995	-200.995	-200.995	-200.995
Mutatie uit najaarsrapportage	-641.091	-425.941	-417.730	-412.468
Subtotaal mutaties	-578.533	-360.570	-358.954	-377.629

Saldo in deze begroting

-	-	-	-
1.272.527	1.054.976	1.046.390	1.063.125

Onderstaand wordt getoond op welk taakveld het totaal van deze mutatie is verwerkt.

Wijzigingen in deze begroting per taakveld

Deze bovenstaande mutatie is als volgt verwerkt over de taakvelden.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Wijz. Begr.2023	Wijz. Begr.2024	Wijz.Begr.2025	Wijz. begr.2026
7.1 Volksgezondheid				
Lasten	22	0	22	44
7.2 Riolering				
Lasten	215	198	182	178
Baten	0	0	0	0
Totaal 7.2 Riolering	-215	-198	-182	-178
7.3 Afval				
Lasten	472	559	560	560
Baten	422	454	454	454
Totaal 7.3 Afval	-50	-105	-106	-105
7.4 Milieubeheer				
Lasten	282	47	37	37
7.5 Begraafplaatsen en crematoria				
Lasten	45	47	47	49
Baten	36	36	36	36
Totaal 7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-9	-11	-11	-13
Gerealiseerd resultaat	-579	-361	-359	-378

Toelichting

Taakveld 7.3: Afval

ROVA heeft het nieuwe boxenmodel gepresenteerd dat vanaf 1 januari 2023 ingevoerd wordt. Het boxenmodel is het financiële afrekenmodel tussen ROVA en de gemeenten. In dit model worden de verschillende typen dienstverlening verantwoord en afgerekend. Voor de gemeente Westerveld is het transitieresultaat groter dan gemiddeld. Sinds de toetreding tot ROVA hebben wij als gemeente ten opzichte van andere gemeenten naar verhouding minder betaald voor de dienstverlening. Met de nieuwe systematiek wordt deze verrekening meer uniform en collectief. Financieel gezien zorgt dit voor een uitzetting van de afvalstoffenheffing van € 270.000 op basis van de eindafrekening 2021. Per aansluiting is dit € 30 per jaar. Vanaf 2023 zal deze extra last worden verwerkt in een toename van de afvalstoffenheffing (onder lokale lasten) in de begroting 2023.

Met name bij de afvalinzameling werkt de inflatie hard door in de kostenontwikkeling. Met ROVA is indringend gesproken over de actuele kostenontwikkelingen van met name brandstoffen. Deze hebben een grote impact op ROVA. Om te voorkomen dat de effecten van actuele kostenstijgingen pas in de index voor 2024 tot uitdrukking komen, is afgesproken dat we het te verwachten effect 'uitsmeren' over meerdere jaren en dus alvast een deel meenemen in de index voor 2023. Hierdoor voorkomen we al te grote schommelingen. Bij toepassing hiervan komen de indexen 2023 en 2024 op respectievelijk 4,43% en 4,27%. Dat betekent € 32.000 in 2023 en vanaf 2024 € 64.000 aan extra lasten.

Vanaf 2023 zal deze extra last worden verwerkt in een toename van de afvalstoffenheffing (onder lokale lasten) in de begroting 2023.

Na 2022 eindigt de Zwerfafvalsubsidie die we vanuit Nedvang ontvangen, omdat statiegeld is ingevoerd op kleine flesjes en vanaf 1 januari 2023 ook op blikjes. De verenigingen in Westerveld die het zwerfvuil inzamelen krijgen hun vergoeding betaald uit deze subsidie. Het zwerfvuilproject willen we vanwege het grote succes in Westerveld niet beëindigen en deze kosten worden daarom structureel opgevoerd in de afvalstoffenheffing (onder lokale lasten) in de begroting 2023.

De afvalstoffenheffing stijgt nog eens met € 120.000 om toe te werken naar kostendekkendheid.

Taakveld 7.4: Milieubeheer

Binnen team Duurzaamheid zal capaciteit worden ingezet voor de uitvoering van het Nationale Klimaatakkoord en andere wettelijke taken, zoals: het opstellen van beleid voor duurzaamheid en het inregelen van regionale ontwikkelingen in de eigen organisatie (onder andere Regionale Energie Strategie, Transitievisie Warmte, Fluvius Platform Water). Dekking vindt plaats uit de gelden voor uitvoering van het klimaatakkoord (meicirculaire 2022) en uit de in 2020 ontvangen (en gereserveerde gelden) voor de Transitievisie warmte. Het restant van de middelen blijft beschikbaar in een bestemmingsreserve Uitvoering klimaatakkoord. De projectkosten zijn als volgt:

Betreft	Omschrijving	Nr	2023	2024
Besteding	Warmtevisie (TVW)		100.000	0
	Energievisie		70.000	10.000
	Duurzaamheidsbonnen (college besluit)		0	0
	Inhuur personeel		75.000	0
	Duurzaamheid		0	0
Besteding	Totaal lasten	1	245.000	10.000
Onttrekking	Mutatie reserve uitvoering Klimaatmiddelen	2	-156.301	-
Saldo	Tekort dan wel overschot aan middelen	3=1+2	88.699	10.000

Er is in deze projectbegroting een tekort voorzien in 2023 en 2024. de verwachting is dat gemeenten nog meer middelen zullen ontvangen voor De transitievisie warmte en de Energievisie.

Betrokkenheid Verbonden partijen

Door deelname met aandelen in het Regionaal Orgaan Verwijdering Afvalstoffen (ROVA) kan de gemeente gebruik maken van de aangeboden diensten.

Samen met GGD Drenthe worden activiteiten ontplooid om de gezondheid van de twaalf Drentse gemeenten te bewaken, te beschermen en te bevorderen. De bijdragen van de gemeente is als volgt:

Bedragen x €1.000

Kosten Verbonden partijen	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
6870101 Jeugdgezondheidszorg	-443	-473	-477	-493	-509
6870102 Algemene gezondheidszorg	-152	-194	-182	-189	-195
6870303 Afvalbrengstation Havelte	-92	-102	-201	-201	-201
Totaal	-688	-768	-861	-883	-905

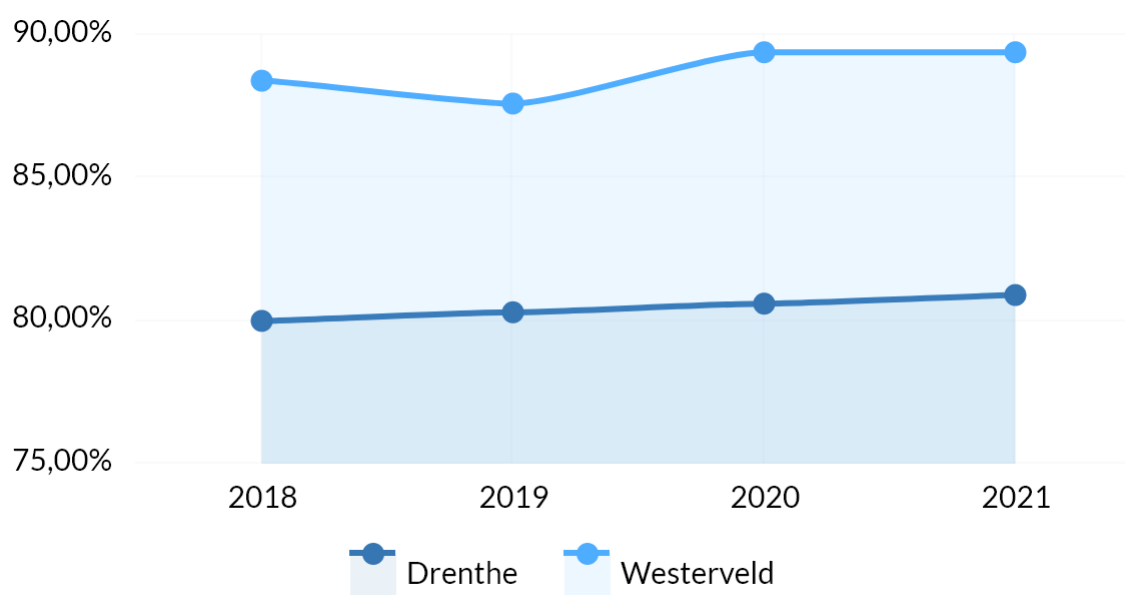
Programma 8 VHROSV

Taakvelden

1. Ruimtelijke Ordening
2. Grondexploitatie
3. Wonen en bouwen

Ind 8.001 Demografische druk

De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.

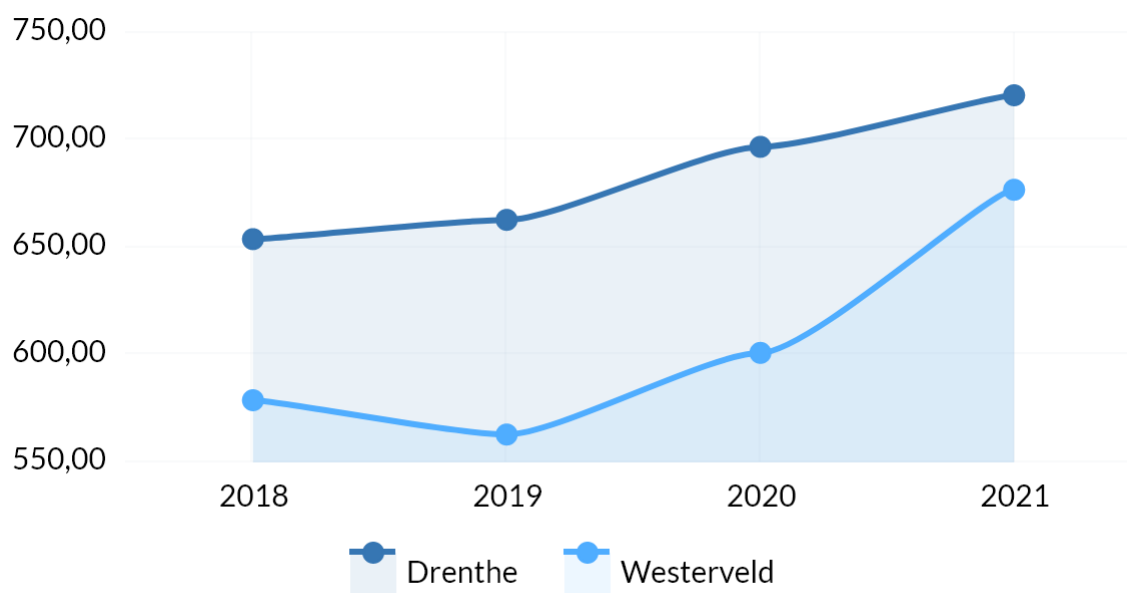
Bron: CBS

Gebied	2018	2019	2020	2021
Drenthe	80,00 %	80,30 %	80,60 %	80,90 %
Westerveld	88,40 %	87,60 %	89,40 %	89,40 %

Ind 8.002 Gemeentelijk woonlasten eenpersoonshuishoudens

Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een eenpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

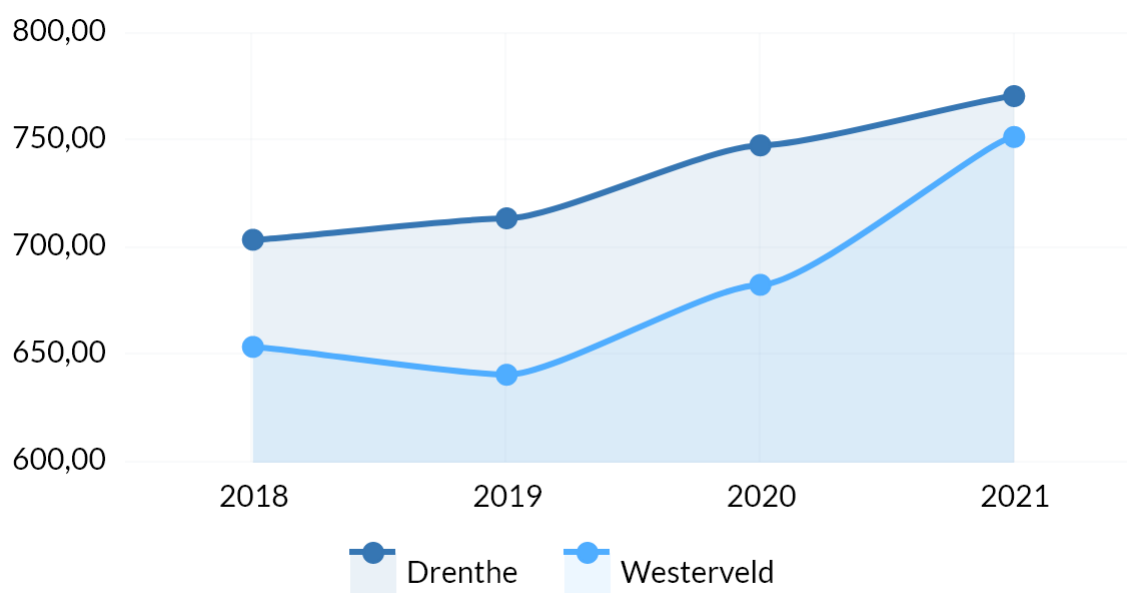

Bron: COELO

Gebied	2018	2019	2020	2021
Drenthe	654,00	663,00	697,00	721,00
Westerveld	579,00	563,00	601,00	677,00

Ind 8.003 Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens

Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

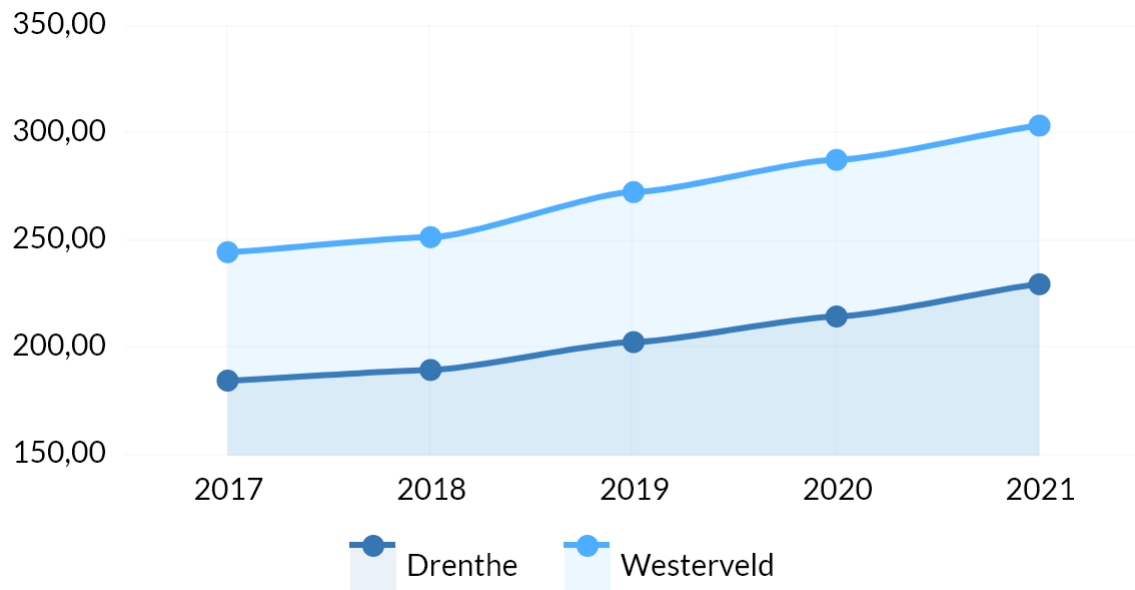
Bron: COELO

Gebied	2018	2019	2020	2021
Drenthe	704,00	714,00	748,00	771,00
Westerveld	654,00	641,00	683,00	752,00

Ind 8.004 Gemiddelde WOZ waarde (€ 1.000)

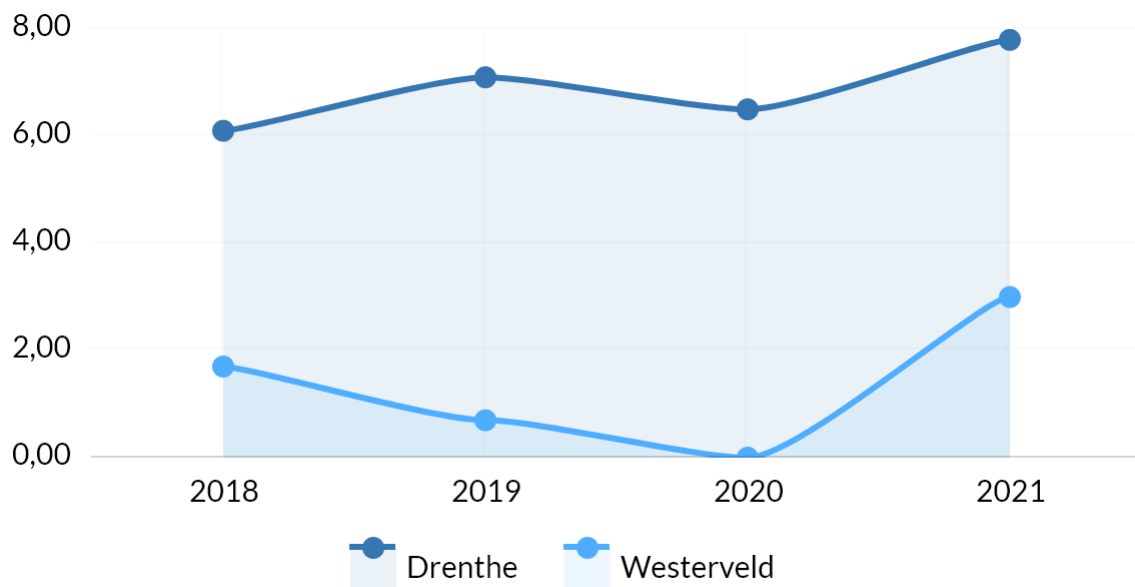
De gemiddelde WOZ waarde van woningen (x 1.000 euro)

Bron: CBS

Gebied	2017	2018	2019	2020	2021
Drenthe	185,00	190,00	203,00	215,00	230,00
Westerveld	245,00	252,00	273,00	288,00	304,00

Ind 8.005 Nieuw gebouwde woningen

Gebied	2018	2019	2020	2021
Drenthe	6,10	7,10	6,50	7,80
Westerveld	1,70	0,70	0,00	3,00

Wat willen we bereiken?

Tekort aan woningen oplossen

Westerveld is een aantrekkelijke woongemeente. We stimuleren inwoners op het gebied van verduurzaming en levensloopbestendigheid van woningen. De invoering van de Omgevingswet is deze bestuursperiode van groot belang. We zetten krachtig in op het uitvoeren ervan. Per deelgebied van de gemeente is er een omgevingsplan, passend bij de omgeving en ruimte biedend voor de diverse belangen. De wet kent niet alleen inhoudelijk vergaande veranderingen, maar betekent ook een omslag in onze rol en houding.

Doel

8.1 Realiseren 1.000 woningen voor 2030

Het is onze ambitie om 1.000 nieuwe woningen voor 2030 te realiseren. We willen dat de planvorming hiervoor deze collegeperiode klaar is.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 8.1.1 Opstellen uitvoeringsprogramma Woonvisie

Omschrijving (toelichting)

Uiterlijk in het eerste kwartaal 2023 wordt het nieuwe uitvoeringsprogramma op basis van het addendum op de Woonvisie vastgesteld.

Programma 8 VHROSV

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
8.1 Ruimte en leefomgeving					
Lasten	1.430	420	420	420	420
Baten	20	20	20	20	20
Totaal 8.1 Ruimte en leefomgeving	-1.410	-400	-400	-400	-400
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)					
Lasten	4.746	2.161	991	62	0
Baten	4.743	2.160	990	61	0
Totaal 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-4	-1	-1	-1	0
8.3 Wonen en bouwen					
Lasten	1.611	1.466	1.545	1.393	1.411
Baten	654	426	426	426	426
Totaal 8.3 Wonen en bouwen	-957	-1.040	-1.119	-967	-985
Totaal programma 8	-2.370	-1.441	-1.521	-1.369	-1.386

Mutaties uit het financiële perspectief voor dit programma

Het bij de Voorjaarsrapportage vastgestelde budget (dit is bestaand beleid) voor dit programma vormt het vertrekpunt. Alle mutaties die op hoofdlijnen zijn toegelicht in het

financiële perspectief worden hieronder getoond en geven zo aansluiting met het totaal begrote saldo voor dit programma.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Gerapporteerd saldo Voorjaar	- 1.161.536	- 1.168.132	- 1.180.570	- 1.179.270
Mutatie Meicirculaire	-31.999	-31.999	-31.999	-31.999
Mutatie Gemeenschappelijke regeling	-150.583	-124.258	-129.720	-148.057
Mutatie Inflatie	-11.300	-11.300	-11.300	-11.300
Mutatie Lokale lasten	11.000	11.000	11.000	11.000
Mutatie personeelskosten	4.700	4.700	4.700	4.700
Mutatie uit najaarsrapportage	-68.800	-168.800	1.200	1.200
Mutatie uit septembercirculaire	-32.045	-32.071	-32.071	-31.829
Subtotaal mutaties	-279.027	-352.728	-188.190	-206.285

Saldo in deze begroting	- 1.440.563	- 1.520.860	- 1.368.760	- 1.385.555
--------------------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Onderstaand wordt getoond op welk taakveld het totaal van deze mutatie is verwerkt.

[Wijzigingen in deze begroting per taakveld](#)

Deze bovenstaande mutatie is als volgt verwerkt over de taakvelden.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Wijz. Begr.2023	Wijz. Begr.2024	Wijz.Begr.2025	Wijz. begr.2026
8.1 Ruimte en leefomgeving				
Lasten	63	63	63	63
Baten	0	0	0	0
Totaal 8.1 Ruimte en leefomgeving	-63	-63	-63	-63
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)				
Lasten	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0
Totaal 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	0	0	0	0
8.3 Wonen en bouwen				
Lasten	228	301	137	155
Baten	11	11	11	11
Totaal 8.3 Wonen en bouwen	-217	-290	-126	-144
Gerealiseerd resultaat	-279	-353	-188	-206

Verbonden partijen

De RUD Drenthe draagt zorg voor de uitvoering van alle milieuvergunningen- en meldingen, het milieutoezicht en handhaving van alle milieuaspecten en advisering op het gebied van milieu. De te betalen bijdrage is als volgt:

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
6880301 Handhaving en toezicht					
U_43300 Gemeenschappelijke regelingen	-654	-761	-746	-764	-782
Gerealiseerd resultaat	-654	-761	-746	-764	-782

Belangrijkste kaders

<https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR674496>

Overige programma onderdelen

De presentatie in dit onderdeel sluit aan bij de regelgeving van het BBV.

Overhead

Taakvelden

0.4. Ondersteuning organisatie

Ind 0.001 Formatie (fte per 1.000 inwoners)

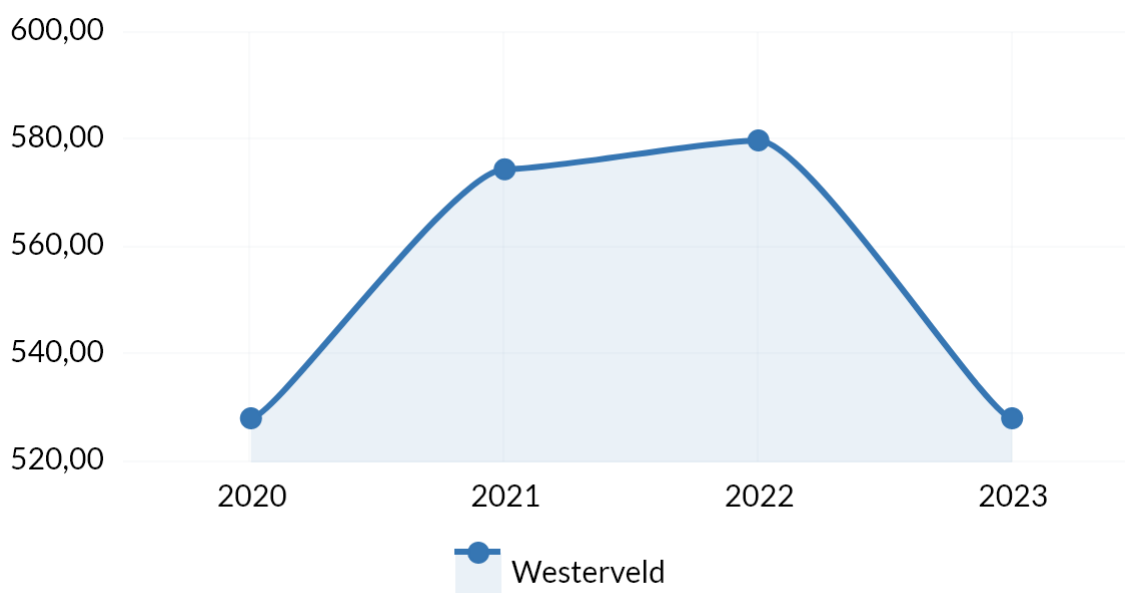

Ind 0.002 Bezetting (fte per 1.000 inwoners)

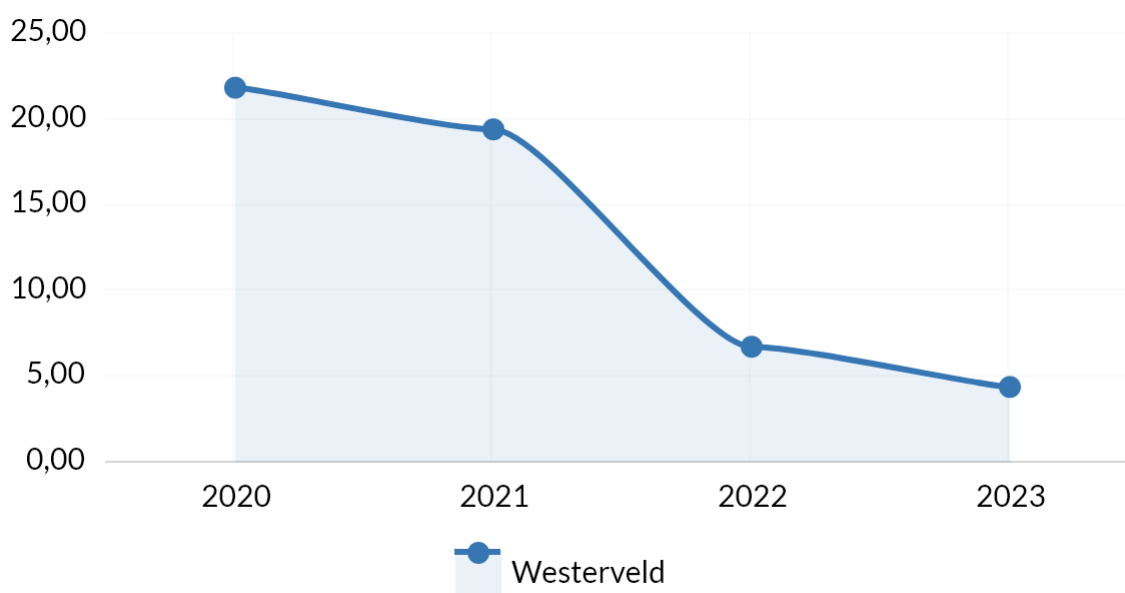
Ind 0.003 Apparaatskosten (per inwoner)

Gebied	2020	2021	2022	2023
Westerveld	528,24	574,63	580,00	528,24

Ind 0.004 Externe inhuur (kosten als % van de totale loonsom + kosten totale inhuur)

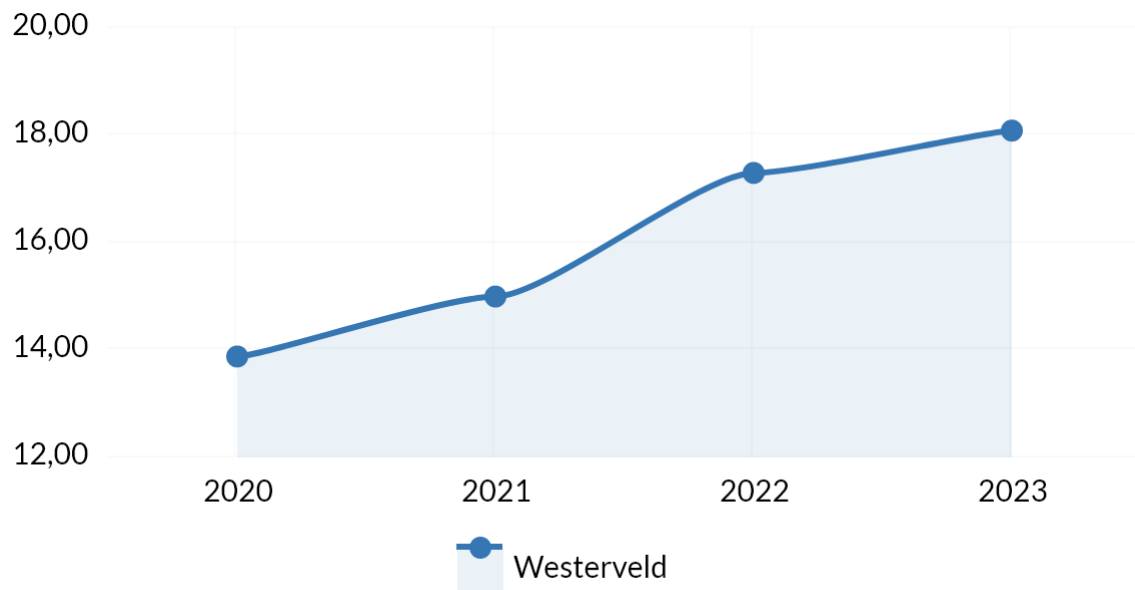

Gebied	2020	2021	2022	2023
Westerveld	21,87	19,44	6,76	4,42

Ind 0.005 Overhead (als % van de totale lasten)

Gebied	2020	2021	2022	2023
Westerveld	13,88	15,00	17,30	18,09

Belangrijkste kaders

Nota reserves en voorzieningen gemeente Westerveld 2020

Financiële verordening gemeente Westerveld 2020

Wat willen we bereiken?

We gaan verder bouwen aan veilige en toekomstbestendige informatievoorziening, waarbij we gebruikmaken van de mogelijkheden die nieuwe technologieën ons bieden.

Doel

O.1 Toekomstbestendige informatievoorziening

Wij streven naar een optimale dienstverlening, met transparantie in beleid, efficiëntie, hulpvaardigheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

O.1.1 Realisatie programma informatievoorziening Westerveld

Omschrijving (toelichting)

Uitvoering geven aan een dynamisch meerjarig realisatieprogramma informatievoorziening Westerveld 2023-2024. In 2023 wordt een nul-meting uitgevoerd om de ervaren kwaliteit te meten.

Kosten van Overhead

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
0.4 Overhead					
Lasten	10.828	11.132	11.083	11.056	11.054
Baten	66	131	131	131	131
Totaal 0.4 Overhead	-10.762	-11.001	-10.952	-10.925	-10.923
Totaal Overhead	-10.762	-11.001	-10.952	-10.925	-10.923

Mutaties uit het financiële perspectief voor dit programma

Het bij de Voorjaarsrapportage vastgestelde budget (dit is bestaand beleid) voor dit programma vormt het vertrekpunt. Alle mutaties die op hoofdlijnen zijn toegelicht in het financiële perspectief worden hieronder getoond en geven zo aansluiting met het totaal begrote saldo voor dit programma.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Gerapporteerd saldo Voorjaar	-9.681.983	-9.653.362	-9.621.182	-9.645.336
Mutatie Meicirculaire	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Mutatie Decembercirculaire	-31.000	-29.000	-30.000	-31.000
Mutatie Gemeenschappelijke regeling	-379.763	-379.763	-379.763	-379.763
Mutatie Inflatie	-142.700	-142.700	-142.700	-142.700
Mutatie personeelskosten	-457.501	-457.501	-457.701	-457.701
Mutatie uit najaarsrapportage (excl. mei- en decembercirculaire)	123.855	142.147	138.327	165.771
Mutatie wensen formatie uitbreiding	-427.000	-427.000	-427.000	-427.000
Subtotaal mutaties	-1.319.109	-1.298.807	-1.303.837	-1.277.393
Saldo in deze begroting	11.001.092	10.952.179	10.925.019	10.922.729

Onderstaand wordt getoond op welk taakveld het totaal van deze mutatie is verwerkt.

Wijzigingen in deze begroting per taakveld

Deze bovenstaande mutatie is als volgt verwerkt over de taakvelden.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Wijz. Begr.2023	Wijz. Begr.2024	Wijz.Begr.2025	Wijz. begr.2026
0.4 Overhead				
Lasten	1.384	1.364	1.369	1.342
Baten	65	65	65	65
Totaal 0.4 Overhead	-1.319	-1.299	-1.304	-1.277
Gerealiseerd resultaat	-1.319	-1.299	-1.304	-1.277

Betrokkenheid Verbonden partijen

ONS is de partner (in de vorm van een Gemeenschappelijke Bedrijfsvoering) die het technisch beheer ICT en de personeels- en salarisadministratie verzorgt. Vanaf 1 januari 2022 verzorgt ONS ook de Inkoopfunctie. De daarvoor in rekening gebrachte kosten zijn als volgt:

Bedragen x €1.000

Kosten Verbonden partijen	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
6800413 Dienstverlening SCCONS	-1.585	-1.686	-1.686	-1.686	-1.686
Totaal	-1.585	-1.686	-1.686	-1.686	-1.686

Kosten van overhead als percentage

De kosten voor overhead bestaan uit huisvestingskosten, personeelskosten, kosten voor informatievoorziening en faciliteiten. Deze kosten zijn verantwoord in taakveld 0.4.

Kostensoort	Begroting 2022	Begroting 2023
Huisvestingskosten	653.600	568.700
Personeel	6.865.000	7.602.300
Informatievoorziening	1.955.000	2.449.300
Faciliteiten	374.700	380.800
Totaal lasten overhead	9.848.300	11.001.000

Percentage overhead	17,4%	18,1%
----------------------------	--------------	--------------

De hier gepresenteerde bedragen zijn dus exclusief bestuur en griffie. Ze sluiten aan op de taakveld 0.4: Overhead.

Het percentage overhead stijgt, omdat de aan de programma's toegerekende inzet lager is. De personeelskosten stijgen door de ontwikkeling van de Cao-lonen en premies. De personeelskosten worden vooraf op basis van verzamelde uren en verwachte inzet toegerekend aan de programma's. Dat geldt niet voor het budget voor vervanging tijdens ziekte en voor de inhuur van personeel. Die lasten worden verdeeld naar de programma's op basis van de realisatie. Daarom stijgt het percentage overhead in de begroting, om bij de jaarrekening over 2023 weer te dalen. Dit komt door de BBV-spelregels.

Algemene dekkingsmiddelen

Taakvelden

De algemene dekkingsmiddelen worden gevormd uit een aantal structurele niet aan taakvelden gekoppelde inkomsten. Deze dekkingsmiddelen worden of van het Rijk (in de vorm van de algemene uitkering), van inwoners (in de vorm van heffingen) dan wel uit beleggingen verkregen.

De verkregen inkomsten vallen onder:

5. Treasury
6. Belastingen
7. Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds
8. Overige baten en lasten

Wat willen we bereiken?

We streven naar kostendekkende tarieven.

Doel

A.1 Kostendekkend maken afvalstoffenheffing

We streven naar een tariefstelling die voor 100% kostendekkend is. De opbrengsten van de afvalstoffenheffing brengen dan evenveel op als de afvalinzameling voor de gemeente kost.

Wat gaan we daarvoor doen?

A.1.1 Tarieven aanpassen

Omschrijving (toelichting)

Tarieven zijn aangepast, voor zover de cijfers bekend zijn.

Algemene dekkingsmiddelen

Wat gaat het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
0.5 Treasury					
Lasten	64	18	30	15	24
Baten	949	939	884	884	884
Totaal 0.5 Treasury	885	921	854	870	860
0.61 OZB woningen					
Lasten	276	306	306	306	306
Baten	3.084	3.152	3.152	3.152	3.152
Totaal 0.61 OZB woningen	2.809	2.846	2.846	2.846	2.846
0.62 OZB niet-woningen					
Baten	1.135	1.162	1.162	1.162	1.162
0.64 Belastingen overig					
Lasten	127	128	128	128	128
Baten	31	31	31	31	31
Totaal 0.64 Belastingen overig	-96	-98	-98	-98	-98
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds					
Baten	39.646	40.234	41.159	41.596	39.253
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	44.378	45.066	45.923	46.377	44.024

Mutaties uit het financiële perspectief voor dit programma

Het bij de Voorjaarsrapportage vastgestelde budget (dit is bestaand beleid) voor dit programma vormt het vertrekpunt. Alle mutaties die op hoofdlijnen zijn toegelicht in het financiële perspectief worden hieronder getoond en geven zo aansluiting met het totaal begrote saldo voor dit programma.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Gerapporteerd saldo Voorjaar	39.846.659	39.567.569	39.671.840	40.140.327
Mutatie Meicirculaire	4.396.329	5.560.889	6.598.491	3.273.449
Mutatie Lokale lasten	93.000	93.000	93.000	93.000
Mutatie Inflatie	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Mutatie personeelskosten	-55.500	-55.500	-55.500	-55.500
Mutatie uit najaarsrapportage (excl. mei- en decembercirculaire)	31.510	456.001	142.839	-190.565

Mutatie uit Septembercirculaire	754.768	302.280	-72.714	764.052
Subtotaal mutaties	5.219.766	6.355.770	6.705.116	3.883.436

Saldo in deze begroting	45.065.766	45.923.339	46.376.956	44.023.763
--------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Onderstaand wordt getoond op welk taakveld het totaal van deze mutatie is verwerkt.

Wijzigingen in deze begroting per taakveld

Deze bovenstaande mutatie is als volgt verwerkt over de taakvelden.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Wijz. Begr. 2023	Wijz. Begr. 2024	Wijz. Begr. 2025	Wijz. begr. 2026
0.5 Treasury				
Lasten	-43	-13	-71	-73
Baten	-12	-12	-12	-12
Totaal 0.5 Treasury	32	2	59	61
0.61 OZB woningen				
Lasten	55	55	55	55
Baten	68	68	68	68
Totaal 0.61 OZB woningen	13	13	13	13
0.62 OZB niet-woningen				
Baten	25	25	25	25
0.64 Belastingen overig				
Lasten	1	1	1	1
Baten	0	0	0	0
Totaal 0.64 Belastingen overig	-1	-1	-1	-1
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds				
Baten	5.151	6.317	6.609	3.786
0.8 Overige baten en lasten				
Lasten	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	5.219	6.356	6.705	3.883

Baten Algemene dekkingsmiddelen

Overzicht van de baten algemene dekkingsmiddelen.

Bedragen x €1.000

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
0.5 Treasury					
6800501 Resultaat financieringsmiddelen	17	7	7	7	7
6800502 Beleggingen	146	146	91	91	91
6800503 Beleggingen nutsbedrijven	786	786	786	786	786
Totaal 0.5 Treasury	949	939	884	884	884
0.61 OZB woningen					
6800612 Onroerend zaakbelasting eigenaren Woningen	3.084	3.152	3.152	3.152	3.152
0.62 OZB niet-woningen					
6800622 Onroerend zaakbelasting gebruikers nietwoningen	378	387	387	387	387
6800623 Onroerend zaakbelasting eigenaren nietwoningen	757	775	775	775	775
Totaal 0.62 OZB niet-woningen	1.135	1.162	1.162	1.162	1.162
0.64 Belastingen overig					
6800641 Inningskosten belastingen	29	29	29	29	29
6800642 Kwijtschelding belastingen	2	2	2	2	2
Totaal 0.64 Belastingen overig	31	31	31	31	31
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds					
6800701 Algemene uitkering	35.990	37.465	38.517	39.060	36.819
6800702 Integratie Uitkering Sociaal Domein	3.656	2.769	2.642	2.536	2.435
Totaal 0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	39.646	40.234	41.159	41.596	39.253
Totaal baten algemene dekkingsmiddelen	44.845	45.518	46.388	46.826	44.482

Baten Overige dekkingsmiddelen

Deze inkomsten zijn gepresenteerd onder programma 3: Economie.

Bedragen x €1.000

Baten Forensen- en toeristenbelasting	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
6830404 Forensenbelasting					
I_22230 Forensenbelasting	936	958	958	958	958
6830405 Toeristenbelasting					
I_22100 Belastingopbrengsten	1.107	1.169	1.169	1.169	1.169
Totaal baten forensen- en toeristenbelasting	2.043	2.127	2.127	2.127	2.127

Paragrafen

Paragraaf A Lokale heffingen

Inleiding

De paragraaf lokale heffingen beschrijft de geraamde inkomsten en het beleid, geeft een overzicht van de diverse heffingen, lokale lastendruk en het kwijtscheldingsbeleid. De volgende belastingen, heffingen en leges komen aan bod:

- Onroerende zaakbelastingen
- Toeristenbelasting
- Forensenbelasting
- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing
- Leges
- Lijkbezorgingsrechten

Geraamde inkomsten

In deze tabel wordt uitgegaan van de inkomsten uit de lokale heffingen, hierin zijn de kosten die de gemeente moet maken niet meegenomen.

Belasting en heffingen (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Vershil
<u>Belastingen</u>				
OZB gebruikers niet-woningen	391	378	387	9
OZB eigenaren niet-woningen	773	757	775	18
OZB eigenaren woningen	2.858	3.084	3.152	68
Toeristenbelasting	1.322	1.107	1.169	62
Forensenbelasting	939	936	958	22
<u>Heffingen</u>				
Rioolheffing	2.098	2.150	2.152	2
Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht	2.478	2.380	2.802	422

Leges				
Leges burgerzaken	227	278	278	-
Leges markten	15	14	14	-
Leges lijkbezorgingsrechten	313	236	272	36
Leges bestemmingsplannen	60	20	20	-
Leges vergunningen	567	490	426	-64
Totaal	12.041	11.829	12.405	575

De opbrengst van een aantal belastingen / heffingen / leges stijgen met de inflatiecorrectie van het HCPI (maart 2022) zoals is voorgesteld in de Voorjaarsrapportage 2022, hetgeen ook in de tarieven zal worden verdisconteerd. Daarnaast blijft ook de opbrengst van een aantal leges gelijk aan die van 2022, doordat deze tarieven niet zullen wijzigen. Tenslotte zal de afvalstoffenheffing extra stijgen. Dit is het gevolg van de invoering van het boxenstelsel (€ 270.000) en op basis van de indexatie van de (kosten)begroting van de ROVA voor 2023 en 2024 (€ 32.000). Daarnaast stijgt de opbrengst met nog eens € 120.000 om toe te werken naar een kostendekkendheid van 100% in 2025. Daarvoor wordt voor 2024 en 2025 nogmaals ingezet op een jaarlijkse stijging met € 77.000. Het voorgaande werkt door in de tariefstelling.

Belastingen

De gemeente Westerveld kent een drietal belastingen:

- Onroerende zaakbelastingen
- Toeristenbelasting
- Forensenbelasting

Kenmerkend aan belastingen is dat er geen direct aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat. Met andere woorden: de burger draagt bij aan de algemene kas van de gemeente, waaruit een deel van de uitgaven betaald worden.

Onroerende zaakbelastingen

Beleid

Het percentage voor de OZB-tarieven wordt berekend door de gewenste OZB-opbrengst te delen door de nieuwe modelwaarden. Bij de tariefberekening wordt de OZB-opbrengst met een inflatiecorrectie van 2,2% (ten opzichte van het vorig jaar verhoogd). De gemeenteraad is vrij in het bepalen van de hoogte van de tarieven. Voor het bepalen van het tarief zijn de inkomsten uit de OZB en de (verwachte) WOZ-waarden van de onroerende zaken binnen de gemeente van belang. De inkomsten uit de OZB zijn voor 2023 geraamd op € 4.314.000. De waardeontwikkeling van de woningen en de niet-woningen zijn bij de tariefbepaling meegenomen.

Tarieven

In de onderstaande tabel staat een overzicht van de OZB-tarieven voor de jaren 2021, 2022 en 2023. De hoogte van de OZB op de aanslag wordt bepaald door het percentage te vermenigvuldigen met de WOZ-waarde die voor een onroerende zaak is vastgesteld.

Tarieven Onroerende Zaakbelasting	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023
OZB eigenaar woningen, in percentage van de WOZ-waarde	0,1090	0,1113	0,1010
OZB eigenaar niet-woningen, in percentage van de WOZ-waarde	0,1857	0,1835	0,1945
OZB gebruiker niet-woningen, in percentage van de WOZ-waarde	0,1241	0,1214	0,1287

Toeristenbelasting

Beleid

De jaren 2020 en 2021 zijn door COVID-19 hele bijzondere jaren geweest, ook voor de vrijetijdsector. Het aantal toeristen dat in 2020 en in 2021 een vakantie in eigen land heeft doorgebracht, is aanzienlijk hoger geweest dan in de jaren daarvoor. De verwachting is voorsnog dat het aantal overnachtingen in 2022 en de daarop volgende jaren weer dezelfde trend zal laten zien als in de periode van 2016 tot en met 2019. Dat is jaarlijks een licht stijgende lijn ten opzichte van het aantal overnachtingen in 2019. Wel blijft de ontwikkeling van de vrijetijdseconomie in Westerveld een belangrijk aandachtspunt. De afgelopen jaren heeft de gemeente geïnvesteerd om de publieke ruimte in Westerveld te verbeteren ten behoeve van goede faciliteiten voor (dag)toerisme, die bijdraagt een aan optimale beleving van de recreant.

Met ingang van het jaar 2022 is er sprake van tariefdifferentiatie. Voor 2023 is conform de voorjaarsrapportage een indexatie van 2,2% toegepast. Voor kampeerplaatsen en groepsaccommodaties geldt het komende jaar het lage tarief van € 1,30 per persoon per nacht. Bij de overige accommodatievormen wordt het tarief van € 1,80 per persoon per nacht gehanteerd. Daarnaast zijn personen tot en met de leeftijd van 12 jaar vrijgesteld.

Kostendekkendheid

Van kostendekkendheid is geen sprake. De opbrengst toeristenbelasting betreft een algemeen dekkingsmiddel. De gemeenteraad is vrij in het bepalen van de hoogte van de tarieven. De inkomsten uit de Toeristenbelasting zijn voor 2023 geraamd op € 1.169.000.

Tarieven

Tarieven toeristenbelasting	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023
Toeristenbelasting per nacht tarief in €	1,35	n.v.t.	n.v.t.
Toeristenbelasting (hoog) per nacht tarief in €	n.v.t.	1,75	1,80
Toeristenbelasting (laag) per nacht tarief in €	n.v.t.	1,25	1,30

Forensenbelasting

Beleid

Voor de forensenbelasting wordt een heffingsgrondslag gehanteerd naar brandverzekerde waarde, of als die niet bekend is, naar de geschatte herbouwwaarde van het object. Deze

heffingsgrondslag staat behoudens wijzigingen aan het opstal vast tot en met 31 december 2024.

Kostendekkendheid

Van kostendekkendheid is geen sprake. De opbrengst forensenbelasting betreft een algemeen dekkingsmiddel. Uitgangspunt bij de tariefberekening is dat de opbrengst Forensenbelasting met een inflatiecorrectie ten aanzien van het vorig jaar wordt verhoogd. Deze correctie is op basis van het HCPI van 2022 toegepast: 2,2%. Hierdoor zal de geraamde opbrengst in 2023 € 958.000 zijn.

Tarieven

Voor 2023 worden de onderstaande tarieven voorgesteld.

Tarieven forensenbelasting	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023
Forensenbelasting op basis van brandverzekerde waarde, tarief in Euro.			
< 25.000	241,00	244,00	249,00
25.000 - 50.000	405,00	411,00	420,00
50.000 - 100.000	726,00	736,00	752,00
100.000 - 200.000	1.010,00	1.024,00	1047,00
> 200.000	1.213,00	1.230,00	1257,00

Bestemmingsbelasting

De gemeente Westerveld kent een tweetal bestemmingsbelastingen:

- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht

Kenmerkend aan de bestemmingsbelastingen is dat de opbrengst ervan niet vrij te besteden is, maar dat het ook niet zo is, dat er een volledig aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat (zoals bij retributie).

Rioolheffing

De gemeente draagt zorg voor de afvoer van afvalwater, de afvoer en opslag van hemelwater (regen, sneeuw, hagel) en voor een goed grondwaterpeil. De begrote lasten hiervan worden volledig doorbelast door middel van de rioolheffing. De eigenaar van een perceel is de belastingplichtige betaler. Er wordt een vast bedrag geheven van € 150,-, vermeerderd met een percentage van de WOZ-waarde.

Beleid

Wettelijk is bepaald dat rioolheffing niet meer dan kostendekkend mag zijn. De gemeente Westerveld bepaalt haar tarief voor de rioolheffing op basis van de kostendekkendheid. De kosten van het gemeentelijk waterbeheer voor de jaren 2016-2022 zijn vastgelegd in het Watertakenplan 2016-2022. Ten tijde van dit schrijven ligt het Riolerings- en Waterprogramma (RWP) 2023-2028 ter vaststelling bij de gemeenteraad.

Kostendekkendheid

Rioolheffing	Letter	Begroting 2022	Begroting 2023	Vershil
Kosten taakveld incl. rente	x	2.496.413	2.204.870	291.543
Aanwending voorziening vervangingsinvestering	y	-774.963	-509.770	265.193
Netto kosten taakvelden	x-y	1.721.450	1.695.100	-26.350
Overhead		271.140	253.595	-17.545
BTW		290.289	236.364	-53.925
Totale kosten	a	2.282.879	2.185.059	-97.820
Opbrengst heffingen	b	2.146.310	2.148.310	2.000
Dekkingspercentage voor onttrekking aan de voorzieningen	b/a	94,0%	98,3%	4,3%
Bijdrage in de exploitatie uit de exploitatievoorziening riolering	c	134.000	15.171	118.829
Dekkingspercentage	(b+c)/a	99,9%	99,0%	-0,9%

Tarieven

Bij de raming voor het tarief is uitgegaan van en gemiddelde stijging van de WOZ-waarden ten opzichte van het huidige jaar.

Berekening tarieven rioolheffing 2023	Grondslag	Tarief	Bedrag
Vast bedrag per object	10.240	150,00	1.536.000
Percentage van de WOZ waarde	3.485.913.000	0,0176%	612.000
Totale opbrengst rioolheffing			2.148.000

Hieronder staat het vergelijk weergegeven van de tarieven rioolheffing in 2021, 2022 en 2023.

Tarieven rioolheffing	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023
Eigenaarstarief in €	150,00	150,00	150,00

Percentage van de WOZ waarde	0,0188%	0,0194%	0,0176%
------------------------------	---------	---------	---------

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven bij alle huishoudens. De gemeente heeft de plicht de huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen. Daarom is ieder huishouden verplicht bij te dragen in de kosten van de afvalinzameling. Het maakt daarbij niet uit of mensen wel of geen afval aanbieden.

Beleid

Wettelijk is bepaald dat afvalstoffenheffing niet meer dan kostendekkend mag zijn. De gemeente Westerveld bepaalt haar tarieven voor deze heffingen op basis van de kostendekkendheid. Vanaf 2022 is er geen sprake meer van onderdekking. Daarom is er geen sprake van een onttrekking uit de bestemmingsreserve huishoudelijk afval, hetgeen een reden is om het tarief naar boven bij te stellen om een 100% kostendekkendheid te realiseren. Het betekent een verhoging van de tarieven.

Kostendekkendheid

Afvalstoffenheffing	Letter	Begroting 2022	Begroting 2023	Vershil
Kosten taakveld incl. rente		2.166.262	2.659.510	493.248
Inkomsten taakvelden exclusief heffingen		-762.000	-737.000	-25.000
Netto kosten taakvelden		1.404.262	1.922.510	477.948
Kwijtschelding		48.100	43.700	-4.400
Overhead		115.860	123.960	8.100
BTW		381.210	455.702	74.492
Totale kosten	a	1.949.432	2.545.872	596.440
Opbrengst heffingen	b	1.949.432	2.397.245	447.813
Dekkingspercentage voor onttrekking aan de voorzieningen	b/a	100,0%	94,2%	-5,8%
Bijdrage in de exploitatie uit bestemmingsreserve	c	-	148.627	148.627
Dekkingspercentage	(b+c)/a	100,0%	100,0%	0%

Tarieven

In navolging van het bovenstaande gaan wij voor 2023 uit van dezelfde tariefindeling als in de voorgaande jaren. Bij de raming van deze tariefstelling is rekening gehouden met fluctuaties in de gezinssamenstelling. Echter op het gebied van de afvalinzameling zijn er

volop ontwikkelingen gaande. De gevolgen die dit heeft, is op het moment van schrijven nog niet bekend. Indien hier definitieve besluitvorming over genomen is, zal hier bij de vaststelling van de belastingverordening op terug worden gekomen.

In de onderstaande tabel vindt u een overzicht van de afvalstoffenheffing voor de jaren 2021, 2022 en 2023.

Tarieven afvalstoffen	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023
Afvalstoffenheffing in €			
Eenpersoonshuishouden	149,00	159,00	204,00
Tweepersoonshuishouden	199,00	212,00	274,00
Driepersoonshuishouden	224,00	239,00	310,00
Meer dan driepersoonshuishouden	249,00	265,00	340,00
Recreatiewoning niet permanent bewoond	149,00	159,00	204,00
Extra containergebruik (grijs)	279,00	279,00	360,00
Extra containergebruik (groen)	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
Extra containergebruik (oranje)	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
Reinigingsrecht per container excl. btw in €	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.

Retributies

De gemeente Westerveld kent twee soorten retributies:

- Leges
- Lijkbezorgingsrechten

Kenmerkend aan retributies is dat er een direct aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat. Met andere woorden retributies zijn vergoedingen die de gemeente vraagt voor verleende diensten of het gebruik van voorzieningen. Retributies mogen maximaal 100% kostendekkend zijn.

Beleid retributies

Voor 2023 wordt alleen een inflatiecorrectie van 2,2 % op de leges van vergunningen en lijkbezorgingsrechten toegepast. Voor de lijkbezorgingsrechten wordt naast deze inflatiecorrectie 2,2% een structurele verhoging van de opbrengst toegepast ter dekking van extra onderhoudskosten voor de begraafplaatsen. Dit leidt tot een aanpassing van de tarieven met 15% voor de lijkbezorgingsrechten. De opbrengst en de tarieven voor de overige leges worden niet verhoogd.

Kostendekkendheid van 100% is niet voor alle leges mogelijk doordat een aantal tarieven wettelijk gemaximeerd zijn. De leges die wettelijk gemaximaliseerd zijn, worden vastgesteld op het wettelijke maximale tarief.

Kostendekkendheid

Leges	Begroting 2022			Begroting 2023		
	lasten	baten	dekking	lasten	baten	dekking
Leges Burgerzaken ov.	90	9	10,0%	57	9	15,9%
Leges Eigen Verklaringen	95	12	12,6%	95	12	12,6%
Leges Naturalisaties	20	2	9,8%	23	2	8,8%
Leges Reisdocumenten	112	100	89,2%	102	100	98,4%
Leges Rijbewijzen	121	110	91,1%	132	110	83,6%
Leges Uittreksel GBA	6	5	90,9%	6	5	90,9%
Leges Verbintenissen	42	38	90,9%	42	38	90,9%
Leges VOG	8	7	90,9%	8	7	90,9%
Subtotaal burgerzaken	493	283	57,4%	462	283	61,2%
Leges bestemmingsplannen	321	20	6,2%	240	20	8,3%
Leges vergunningen	1.414	640	45,3%	1.169	426	36,4%
Leges markten	46	14	30,4%	68	14	20,6%
Lijkbezorgingsrechten	393	236	60,0%	426	272	63,9%
Totaal Leges	2.268	1.193	44,7%	2.366	1.015	42,9%

Voor bestemmingsplannen geldt dat deze over het algemeen op initiatief van de gemeente worden opgesteld of gewijzigd. Slechts in enkele gevallen gebeurt dit op verzoek van een inwoner of andere belanghebbende en alleen in die gevallen is er sprake van een opbrengst. Dit verklaart het lage dekkingspercentage. Daarbij heeft de invoering van de Omgevingswet gevolgen voor de inkomsten uit leges. In 2023 zullen minder leges kunnen worden geheven, omdat meer activiteiten vergunningsvrij worden. Als de gemeente hetzelfde niveau van naleving wil houden, zal meer toezicht en handhaving nodig zijn.

De activiteiten die met de inwerkingtreding van de Omgevingswet vergunningsvrij worden,

vallen niet precies samen met de huidige categorieën van legesplichtige vergunningen. Daardoor kunnen we nog niet berekenen wat de kostentoeename zal zijn. Een andere onvoorzienbare factor is de hoeveelheid inspanningen die nodig is om de resterende vergunningen te verlenen.

Aanduiding lokale lastendruk

In het onderstaande overzicht wordt een vergelijking gemaakt van de woonlasten in Westerveld met enkele omliggende gemeenten op basis van de tarieven van 2022. Onder gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een gemeente betaalt aan OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Bij de interpretatie moet de nodige voorzichtigheid in acht worden genomen, omdat slechts een aantal categorieën belastingplichtigen met elkaar wordt vergeleken en er verschillende heffingsmethodieken voor de rioolheffing worden gehanteerd. Tevens merken wij op dat niet elke gemeente hetzelfde dekkingspercentage voor rioolheffing en afvalstoffenheffing hanteert.

Gemeente	Westerveld	De Wolden	Meppel	Midden Drenthe	Steenwijkerland	Weststellingwerf
Gemiddelde woningwaarde Westerveld	304.000	304.000	304.000	304.000	304.000	304.000
Eenpersoonshuizen						
OZB-woningen	338	309	362	310	273	314
Afvalstoffenheffing	159	134	212	162	218	193
Rioolheffing	209	209	174	239	202	182
Totale woonlasten	706	652	748	711	692	688
Meerpersoonshuizen						
OZB-woningen	338	309	362	310	273	314
Afvalstoffenheffing	212	174	212	184	233	290
Rioolheffing	209	233	174	239	202	182
Totale woonlasten	759	716	748	733	708	785

Bronnen: Atlas van de lokale lasten (www.coelo.nl) gebaseerd op de gemiddelde WOZ waarde woningen in de gemeente Westerveld

Kwijtscheldingbeleid

Westerveld hanteert als kwijtscheldingsnorm 100% van de bijstandsuitkering. Voor gepensioneerden geldt 100% van de AOW-norm. Westerveld maakt daarmee, net als in het overgrote deel van de andere gemeenten in Nederland, gebruik van het recht dat lokale overheden hebben om de landelijke norm van 90% van het bijstandsniveau te verhogen tot maximaal 100% van die norm. Dit houdt in dat als men onder de norm komt, men in aanmerking komt voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Kwijtschelding kan worden verleend op afvalstoffenheffing en in uitzonderlijke gevallen op de OZB en rioolheffing. Door toepassing van de Uitvoeringsregeling komen eigenaren van onroerende zaken in de meeste gevallen niet in aanmerking voor kwijtschelding vanwege aanwezig vermogen, o.a. doordat de overwaarde van een woning moet worden aangemerkt als vermogen. Indien er dus geen sprake is van overwaarde kan kwijtschelding worden verleend.

Paragraaf B Weerstandvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre gemeentelijke risico's kunnen worden afgedekt door weerstandscapaciteit. Deze paragraaf beschrijft de risico's die de bedrijfsvoering van de gemeente in gevaar kunnen brengen. Voldoende weerstandsvermogen voorkomt dat een financiële tegenvaller ons direct dwingt tot bezuinigen. Het weerstandsvermogen is voldoende als financiële tegenvallers goed opgevangen kunnen worden. Daarvoor zetten we weerstandscapaciteit en risico's tegen elkaar af.

Risicobeheersing

Met het principe van integraal management is het sturen op risico's een vast onderdeel van de bedrijfsvoering.

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, wordt de relatie gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit (A) / Benodigde weerstandscapaciteit (B)

Wij streven naar een weerstandsvermogen dat ten minste voldoende is. Dit vereist een ratio weerstandsvermogen dat gelijk is of hoger is dan 1,0.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2.0	uitstekend
B	1,4 - 2,0	ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	voldoende
D	0,8 - 1,0	matig

E	0,6 - 0,8	onvoldoende
F	<0,6	ruim onvoldoende

Weerstandscapaciteit betreft alle middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken, zonder dat aanpassingen nodig zijn in de begroting en het beleid.

Inventarisatie van risico's (is benodigde weerstandscapaciteit)

Een risico is de kans dat een mogelijke gebeurtenis, met een negatieve impact voor de organisatie, zich voordoet. Om risico's te kwantificeren dienen zowel de kans op als de impact van het risico te worden bepaald. De niet-financiële risico's, zoals imagoschade, worden niet gekwantificeerd. In de programmabegroting en de jaarrekening wordt de risico-inventarisatie geactualiseerd.

1. Overige verstrekte leningen

De gemeente heeft leningen verstrekt aan Essent en Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN). Daarnaast zijn er drie hypotheekleningen verstrekt aan medewerkers. Het risico bestaat dat de leningen oninbaar worden. De kans dat dit scenario zich voordoet, schatten wij in op 30%.

2. Grondexploitaties

De gemeente heeft in totaal zes grondexploitaties: Kalterbroeken in Diever, Meenteweg – Oeveraseweg in Havelte, Moersberger Erven, Vledderveen, Aldi Dwingeloo en Vledder Noord Fase Ib. Het risico bestaat dat de grondexploitaties niet (verder) gerealiseerd worden en de huidige boekwaarde afgeboekt moet worden. De kans daarop schatten wij in op 30%. Door verkopen en tussentijdse winstname is de boekwaarde voor 2022 negatief. Daarom wordt thans geen impact bepaald. Het risico voortvloeiend uit de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) wordt hier niet gekwantificeerd. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf G: Grondbeleid.

3. Garantstellingen

Voor tien instellingen binnen de gemeentegrenzen heeft de gemeente een financiële borgstelling afgegeven. Dit betekent dat wanneer de instelling zelf niet aan haar aflossingsverplichting kan voldoen, de gemeente hiervoor zorg moet dragen. De kans dat dit zich voordoet, schatten wij in op 10%.

4. Garantstelling WSW-achtervang

De gemeente is door middel van een garantstelling verbonden aan de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Mocht een woningbouwvereniging niet aan haar financiële verplichtingen kunnen voldoen, dan zal zij eerst de WSW aangespreken. Wanneer blijkt dat de WSW onvoldoende financiële middelen heeft, dan worden vervolgens andere woningbouwverenigingen aangesproken en tenslotte kan de gemeente worden aangesproken. Het vastgoed fungeert in deze situatie als onderpand. Actium is de grootste woningbouwvereniging die actief is binnen de gemeente Westerveld. Actium beschikt over circa 16.000 woningen die verspreid zijn over verschillende gemeenten. In de gemeente Westerveld zijn ongeveer 1.600 woningen (10%) in het bezit van Actium. Naast Actium is woningcorporatie Woonconcept vertegenwoordigd binnen de gemeente. Zij verhuurt één wooncomplex aan een instelling, bestaande uit circa 20 woningen. Op basis daarvan schatten wij dat maximaal 10% opeisbaar is.

De kans dat dit scenario zich voordoet, schatten wij in op 10%.

(<https://www.wsw.nl/gemeenten/achtervang/>)

5. Exploitatie lasten

De exploitatie is realistisch begroot. Er wordt op onderdelen een inspanning gevraagd. Dat is zorgvuldig afgewogen. Voor de volledigheid schatten wij daarvoor een risico van circa 0,5% van de totale lasten. Dat komt neer op een bedrag van circa € 296.000. De kans daarop schatten wij op 50%.

6. Algemene uitkering Gemeentefonds (risico gedekt uit eigen reserve)

Jaarlijks ontvangt de gemeente bijna € 39 miljoen uit het Gemeentefonds. De rijksoverheid kijkt bij de verdeling van het Gemeentefonds naar het aantal inwoners, jongeren en uitkeringsgerechtigden en de oppervlakte van de gemeente en grootte van de watergebieden. Bij de circulaire in mei, september en december kan het voorkomen dat er wijzigingen zijn in de hoogte van de algemene uitkering. Daarnaast zal er een herijking van het Gemeentefonds plaatsvinden met een gewijzigde financieringsstelsel. De grootste negatieve bijstelling in de afgelopen jaren was circa 3%. Dit risico schatten wij nu op € 1.184.000. De kans daarop schatten wij op 20%.

7. Ombuigingen sociaal domein

In het sociaal domein staan we voor een aanzienlijke transitie. We hebben een realistische inschatting gemaakt van de haalbaarheid van de ombuigingen. Het tempo waarin deze ombuigingen kunnen worden gerealiseerd is lastig te bepalen. In de jaarrekening 2021 hebben wij een overzicht gegeven van de stand van zaken. Voor 2023 is een ombuiging begroot van € 899.000. Er is € 465.000 gerealiseerd, waardoor er nog voor € 434.000 aan voorgestelde ombuigingen invulling moet worden gegeven. Er bestaat een kans dat het tempo waarin de maatregelen gerealiseerd kunnen gaan worden, af gaan wijken van ons voorgenomen plan. Die kans schatten wij op 30% van het om te buigen bedrag.

8. Ziekteverzuim

In de begroting wordt een bedrag van € 300.000 geraamd voor vervanging bij ziekte. Dat gaat uit van een ziekteverzuim van 3% en 80% vervanging. De afgelopen jaren was het verzuim circa 5%. Bij 80% vervanging en/of vervanging tegen een hogere prijs bestaat er een risico van € 240.000.

9. Dividend

Door de coronacrisis en door investeringen door (nuts)bedrijven in de energietransitie staat de uitkering van toekomstig dividend onder druk. De partners waarin wij deelnemen geven allen aan dat winsten zullen afnemen en derhalve de uit te keren dividend lager zal zijn. Zo geeft Rendo aan dat het toekomstige dividend gebaseerd zal zijn op een lagere uitkeerbare winst. In vergelijking met de huidige uitkeerbare winst wordt een verlaging voorzien van het dividend met 17%. In bedrag komt dat overeen met circa € 120.000 minder dividend. Dat bedrag betreft dus ons risico van lagere inkomsten in de toekomst. Ook Enexis geeft aan dat de dividend uitkering zal dalen met circa 29% in 2022. Ook ROVA voorziet een lager dividend van circa 29%.

Bovenstaande opsomming is niet volledig en ook nog eens onzeker, maar deze geeft wel aan dat de lagere dividenduitkeringen resulteren in een lager resultaat. Vooralsnog benoemen wij deze factor als een risico. Dat risico schatten wij op € 206.000. De kans dat het dividend daadwerkelijk lager zal zijn, schatten wij op 50%.

10. Gemeenschappelijke regelingen

De gemeente participeert in zeven gemeenschappelijke regelingen (te weten SSC-ONS,

Reestmond, Veiligheidsregio Drenthe, GGD Drenthe, RUD, Recreatieschap Drenthe en Publiekvervoer Groningen Drenthe). Het risico bestaat dat een gemeenschappelijke regeling te maken krijgt met een financiële tegenvaller, die dan ook de individuele gemeente treft. Wij gaan er vanuit dat de lastenverzwaring met maximaal 5% zal toenemen. De kans dat dit scenario zich voordoet schatten wij in op 50%.

Samenvatting:

Omschrijving Risico	I/S	Kans	Impact	Risico in Euro
1. Overige verstrekte leningen (scenario volledig afboeken)	I	30%	665.000	200.000
2. Grondexploitaties (scenario volledig afboeken)	I	30%	0	0
3. Garantstellingen (scenario volledig opgeëist)	I	10%	3.105.000	311.000
4. Garantstelling WSW achtervang (scenario 10% opgeëist)	I	10%	2.387.000	239.000
5. Exploitatie lasten	I	50%	306.000	153.000
6. Algemene uitkering gemeentefonds	I	20%	1.184.000	237.000
7. Ombuigingen sociale domein	I	30%	434.000	130.000
8. Ziekteverzuim	I	80%	300.000	240.000
Subtotaal incidentele benodigde weerstandscapaciteit				1.510.000
9. Dividend uitkeringen	S	50%	206.000	103.000
10. Gemeenschappelijke regelingen (scenario 5% extra)	S	50%	342.000	171.000
Subtotaal structureel benodigde weerstandscapaciteit				274.000

Personeel

Steeds vaker zien we dat het lastig is om goed gekwalificeerd personeel te werven en te behouden. Het risico bestaat daarbij dat we onvoldoende expertise en/of capaciteit hebben. Door tijdelijke externe inhuur kan dit worden opgelost tegen extra kosten voor de meest kwetsbare functies. Het financiële risico is op dit moment lastig in te schatten voor Westerveld niet in te schatten. Er wordt gestuurd op het beschikbare budget. Er is een flexibel budget beschikbaar voor noodzakelijke geachte vervanging boven de formatie. Eventueel kunnen taken worden uitgesteld.

Omgevingswet

De gemeente is verantwoordelijk voor de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2023. Het accent van de implementatie daarvan ligt volgens de opgestelde projectbegroting in 2022. Er wordt daarom geen gekwantificeerd risico geraamd.

Effecten milieu op verkoop en ontwikkeling van gronden

Op 29 mei 2019 heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (RvS) uitspraak gedaan over de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). De RvS oordeelde dat de PAS niet meer als basis voor toestemming voor activiteiten mag worden gebruikt. Dat betekent dat voor veel ruimtelijke ontwikkelingen weer toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) vereist is. Dit kan via het 'aanhaken', dat wil zeggen als onderdeel van een omgevingsvergunning op grond van de Wet algemene bepalingen Omgevingsrecht (Wabo) of via een aparte natuurvergunning op grond van de Wnb. Gedeputeerde Staten (en in een aantal gevallen het ministerie van LNV) zijn het bevoegde gezag voor deze natuurvergunning.

De gevolgen van de uitspraak halen nog steeds regelmatig het nieuws. Veel initiatieven zijn stil komen te liggen. De uitspraak van de RvS laat ook zien dat er voor het herstel van onze natuur nog flinke stappen nodig zijn. De totale stikstofdepositie moet blijvend worden verlaagd. Gemakkelijke oplossingen hiervoor zijn er niet.

Er zijn nog geen ontwikkelingen in onze gemeente geannuleerd door deze stikstofproblematiek. Samen met de Provincie Drenthe en de andere Drentse gemeenten wordt het landelijk beleid op de voet gevolgd en gekeken welke maatregelen genomen moeten worden om ontwikkelingen toch doorgang te kunnen laten vinden.

Inventarisatie beschikbare weerstandcapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten te dekken. Bij het bepalen van de weerstandscapaciteit worden incidentele risico's afgedekt met incidenteel geld en worden structurele risico's opgevangen met structurele middelen. Op basis van de Nota reserves en voorzieningen is het volgende bepaald:

- De algemene reserves worden volledig meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit;
- De bestemmingsreserves, stille reserves en stille voorzieningen worden niet meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten eenmalig op te vangen. Deze middelen zijn direct aan te wenden voor de financiële gevolgen van een risico.

Vrij beschikbaar	Per 31 - 12 -2022
-------------------------	--------------------------

Algemene reserve	3.407.000
------------------	-----------

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit geeft de mogelijkheid om, door middel van een verhoging van belastingen en leges, structurele risico's op te vangen. De OZB is de enige belasting die hiervoor in aanmerking komt. De onbenutte belastingcapaciteit wordt berekend door de maximale tarieven (norm van artikel 12) te vergelijken met het tarief dat de gemeente Westerveld hanteert. De onderstaande tabel laat zien dat de onbelaste

belastingcapaciteit € 2.377.000 bedraagt. Dit bedrag daalt ten opzichte van de jaarrekening 2019. Immers het OZB-tarief stijgt, waardoor de belastingruimte wordt verkleind.

Soort	WOZ-waarde	Tarief Westerveld	Tarief art. 12	Verschil	Onbenutte capaciteit
OZB eigenaren woningen	3.121.957.000	0,1010	0,1729	0,0719	2.244000
OZB eigenaren niet-woningen	398.484.000	0,1945	0,1729	-0,0216	0
OZB gebruikers niet-woningen	300.780.000	0,1287	0,1729	0,0442	133.000
Totaal					2.377.000

Beoordeling weerstandsvermogen en kengetal

Op basis van voorgaande inventarisatie geeft dat de onderstaande beoordeling en confrontatie.

Beoordeling	Per 31-12-2022
Incidentele weerstandscapaciteit	3.407.000
Structurele weerstandscapaciteit	2.377.000
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit (A)	5.784.000
Incidentele benodigde weerstandscapaciteit	1.510.000
Structureel benodigde weerstandscapaciteit	274.000
Totaal benodigde weerstandscapaciteit (B)	1.784.000
Weerstandsvermogen absoluut (A-B)	4.000.000
Ratio weerstandsvermogen (A/B)	3,24

De ratio voor het weerstandsvermogen bedraagt 3,24. Hiervoor onder risicobeheersing hanteerden wij als norm 'voldoende' met een bijbehorende ratio weerstandsvermogen van ten minste 1,0. Er wordt dus voldaan aan ons eigen uitgangspunt. De gemeente kan de geïnventariseerde risico's opvangen. Een kanttekening is op zijn plaats. Wordt de beschikbare weerstandscapaciteit werkelijk benut (ingezet voor tegenvallers), dan heeft dit consequenties voor de solvabiliteit en/of de lokale lasten

Financiële kengetallen normen

In onderstaande tabel worden de uitkomsten van de financiële kengetallen weergegeven. De gezamenlijke toezichthouders hebben de financiële kengetallen gecategoriseerd en bandbreedtes gesteld. De categorieën variëren van minst risicovol, gemiddeld risicovol en meest risicovol. Per kengetal wordt een korte toelichting gegeven.

Beoordeling vanuit het interbestuurlijk toezicht	Minst risicovol	Gemiddeld risico	Meest risicovol
Netto schuldquote	<90%	90 - 130%	>130%
Solvabiliteitsratio (1)	>50%	20 - 50%	<20%
Solvabiliteitsratio (2)	>33%	10 - 33%	<10%
Grondexploitatie	<20%	20 - 35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
Belastingcapaciteit	<95	95 -105	>105

Solvabiliteitsratio (2) betreft een eigen (voorlopige) normstelling in afwachting van de herziene notitie van de Commissie BBV die binnenkort wordt verwacht.

Financiële kengetallen	Rekening 2021	Raming 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1. Netto schuldquote	20,4%	21,8%	22,3%	18,1%	11,5%	12,3%
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen	21,6%	20,6%	21,1%	16,8%	11,9%	11,2%
3. Solvabiliteitsratio(1) incl. bestemmingsreserves	35,2%	32,5%	32,1%	35,7%	40,0%	42,9%
4. Solvabiliteitsratio(2) excl. bestemmingsreserves	8,4%	6,9%	8,0%	12,3%	18,2%	20,8%
5. Grondexploitatie	-0,6%	-0,7%	-0,1%	-0,3%	0,0%	0,0%

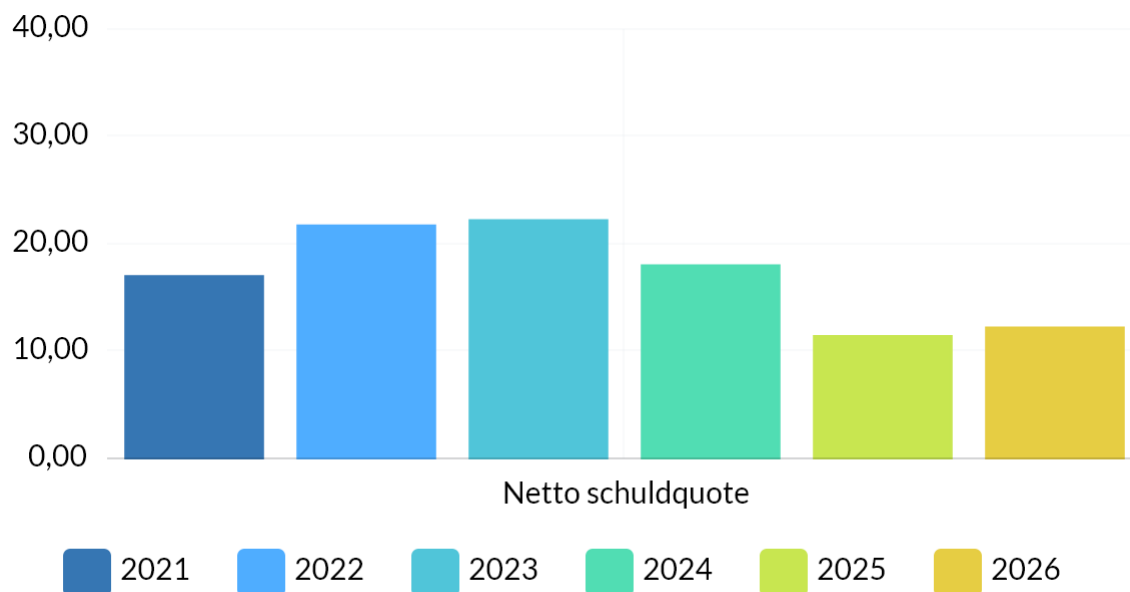

6. Structurele exploitatieruimte	2,7%	-3,4%	0,6%	2,1%	4,6%	1,2%
7. Belastingcapaciteit	96,8%	96,2%	87,6%	87,6%	87,6%	87,6%

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft de verhouding tussen de netto schuld en de totale exploitatieomvang aan. De gezamenlijk toezichthouders beschouwen een netto schuldquote kleiner dan 90% als het minst risicovol. De gemeente Westerveld heeft eind 2023 een netto schuldquote van 22,3%. Deze neemt toe door het aantrekken van een nieuwe vaste geldlening en het volledig benutten van de ruimte voor financiering met kasgeldleningen. Nieuwe investeringen in het publieke domein kunnen niet langer gedekt worden uit exploitatie resultaten en vrijval van kapitaallasten. Omdat bestemmingsreserves worden ingezet voor exploitatie uitgaven voor specifieke beleidsonderwerpen, ontstaat er extra financieringsbehoefte. Dat betekent nieuw aan te trekken geldleningen en bijkomende rentelasten. Bij het stijgen van de netto schuldquote daalt de solvabiliteit.

Netto schuldquote

Jaar	Netto schuldquote
2021	17,08
2022	21,80
2023	22,30
2024	18,10
2025	11,50
2026	12,30

Solvabiliteitsratio (1)

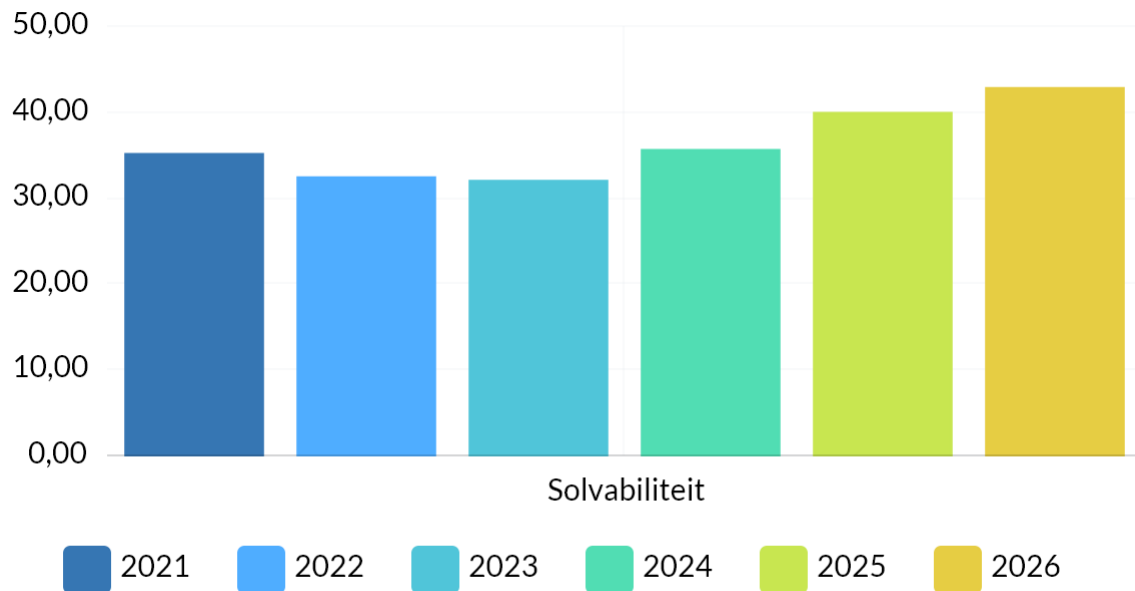
Het solvabiliteitsratio geeft de verhouding van het eigen vermogen inclusief bestemmingsreserves ten opzichte van het totale vermogen aan. De gezamenlijk

toezichthouders beschouwen een solvabiliteitsratio groter dan 50% als het minst risicovol. De gemeente Westerveld heeft eind 2023 een solvabiliteitsratio van 32,1%. De solvabiliteit daalt nu al een aantal jaren achtereen door negatieve exploitatieresultaten en onttrekkingen aan de bestemmingsreserves. De baten dekken niet de lasten in de gewone exploitatie. Daardoor neemt het aandeel eigen vermogen af. Dat leidt tot een toenemende vermogensbehoefte en stijgt de externe schuld.

Solvabiliteit

Jaar	Solvabiliteit
2021	35,21
2022	32,50
2023	32,10
2024	35,70
2025	40,00
2026	42,90

Solvabiliteitsratio (2)

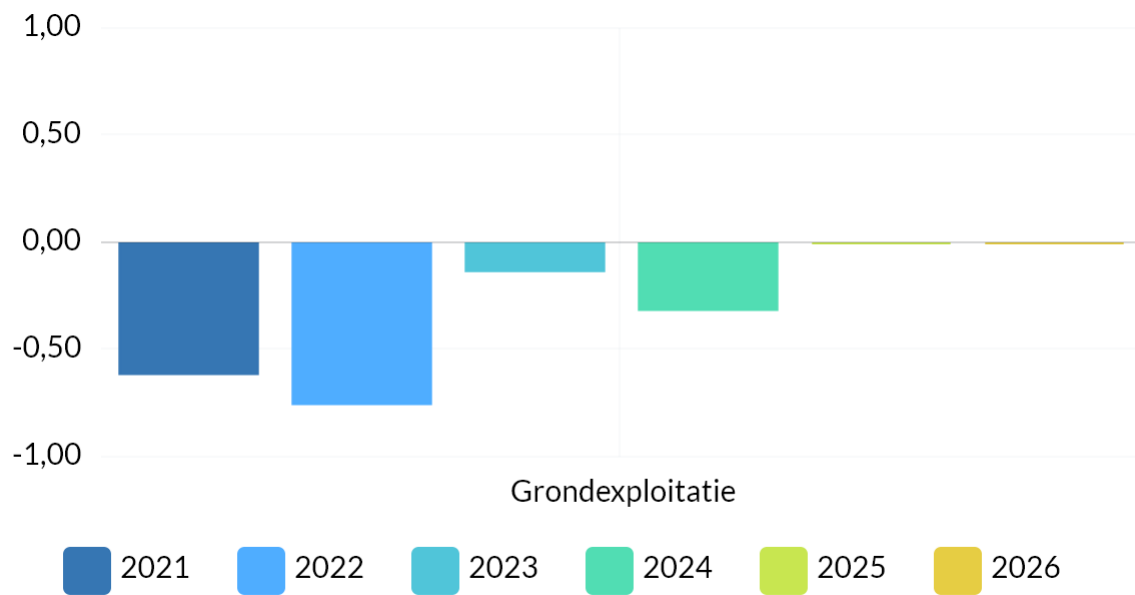
Het solvabiliteitsratio geeft de verhouding van het eigen vermogen exclusief bestemmingsreserves ten opzichte van het totale vermogen aan. Het gaat hier dus om het kengetal dat de verhouding van 'vrije' vermogen uitdrukt ten opzichte van het totale vermogen. Bestemmingsreserves kennen immers een bestemming voor (beleids)taken in het lopende jaar of komende jaren. Daarmee liggen, zolang de raad niet anders beslist, de bestemmingsreserves en de onttrekkingen daaruit vast. Ze kunnen niet direct worden ingezet voor het opvangen van optredende risico's. De gemeente Westerveld heeft eind 2023 een solvabiliteitsratio (2) van 6,9%.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft de verhouding tussen de grondexploitaties en de totale exploitatieomvang aan. De gezamenlijke toezichthouders beschouwen een kengetal grondexploitatie kleiner dan 20% als het minst risicovol. De gemeente Westerveld heeft eind 2023 een kengetal grondexploitatie van -0,13%.

Grondexploitatie

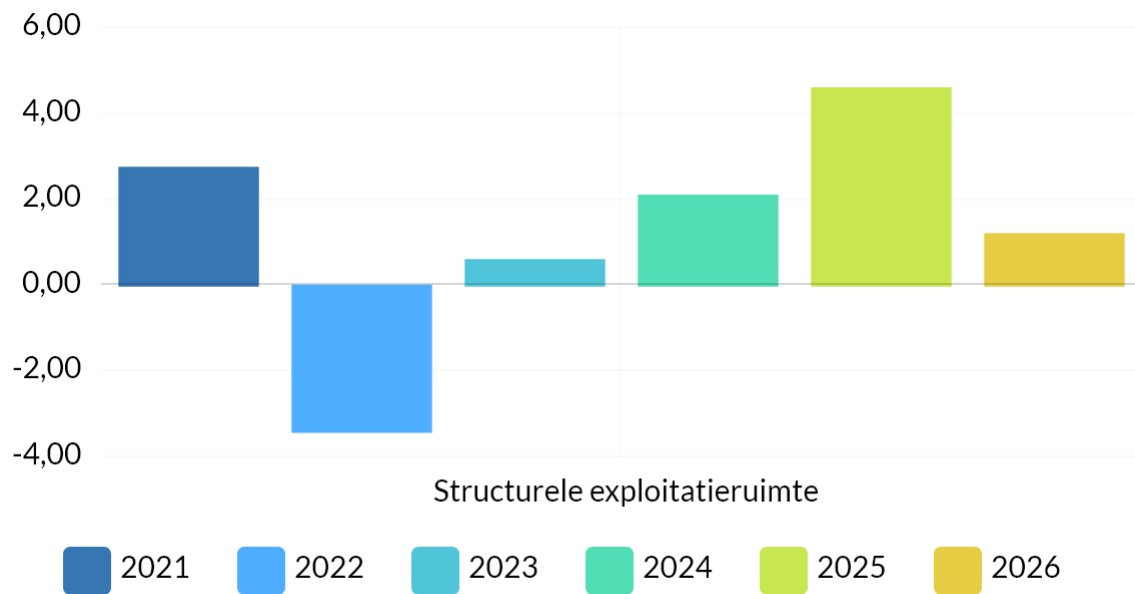
Jaar	Grondexploitatie
2021	-0,61
2022	-0,75
2023	-0,13
2024	-0,31
2025	0,00
2026	0,00

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte geeft de verhouding tussen het structurele exploitatieoverschot (of tekort) en de totale exploitatieomvang aan. De gezamenlijke toezichthouders vinden een structurele exploitatieruimte groter dan 0% het minst risicovol. De gemeente Westerveld beschikt in 2023 over een structurele exploitatieruimte van 0,8%.

Structurele exploitatie ruimte

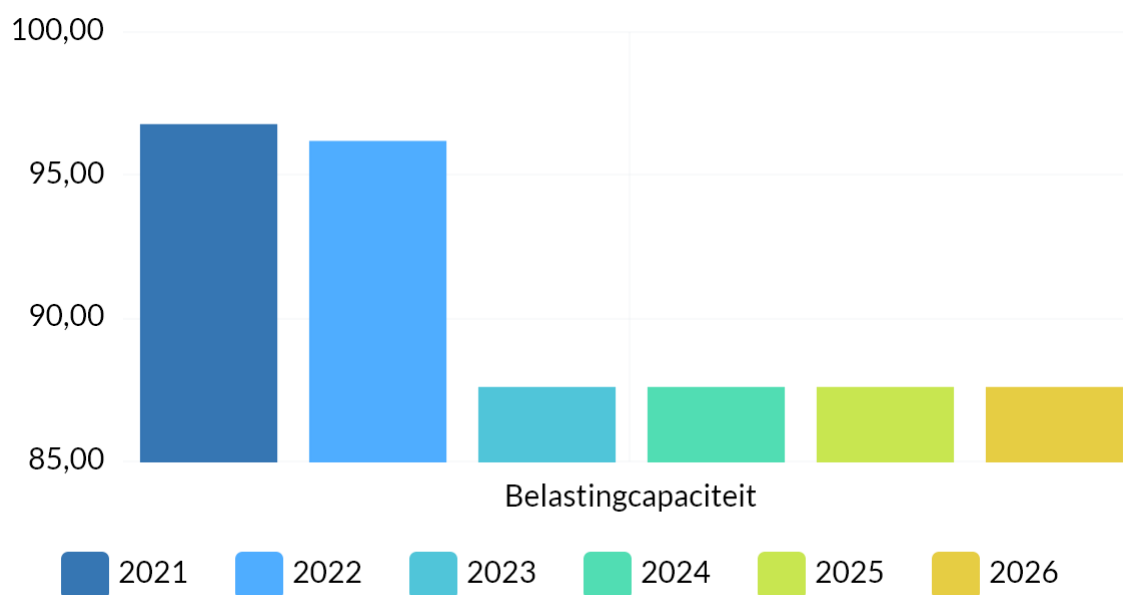
Jaar	Structurele exploitatieruimte
2021	2,75
2022	-3,40
2023	0,60
2024	2,10
2025	4,60
2026	1,20

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft de hoogte van de woonlasten aan (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) van een meerpersoonshuishouden ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De gezamenlijke toezichthouders vinden een belastingcapaciteit kleiner dan 95% het minst risicovol. De gemeente Westerveld heeft in 2023 een belastingcapaciteit van 87,6%. Dat betekent dat er ruimte is om de tarieven te verhogen. Als grens wordt vaak aangehouden 105%. Door het laten stijgen van het OZB tarief neemt de ruimte onder deze 105% af.

Belastingcapaciteit

Jaar	Belastingcapaciteit
2021	96,78
2022	96,20
2023	87,60
2024	87,60
2025	87,60
2026	87,60

Paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen beschrijft de realisatie van het beleid dat betrekking heeft op wegen, civieltechnische kunstwerken, riolering, water en groen, gebouwen en overige ruimte (begraafplaatsen, sportvelden en speellocaties). Er wordt ingegaan op de kwaliteit van de openbare ruimte, de vertaling van de financiële consequenties en de voortgang van het geplande onderhoud.

Algemeen kwaliteitsniveau

In de gemeente Westerveld is de kwaliteit van de openbare ruimte vastgelegd in de BrinQ-visie. In de BrinQ-visie wordt onderscheid gemaakt in basisvoorwaarden en onderscheidende waarden. De eerst genoemde voorwaarden hebben vooral betrekking op de kwaliteit van de openbare ruimte, de tweede gaat vooral over de beleving van het gebied.

De basisvoorwaarden zijn randvoorwaarden waarin in alle gevallen en overal aan moet worden voldaan. Er worden vier basisvoorwaarden onderscheiden:

Deze waarden drukken uit hoe de gebruiker zich op een plek wil voelen: het is er schoon en heel, veilig, toegankelijk en hij/zij wil de ruimte duurzaam doorgeven aan toekomstige gebruikers. Hoewel er niet een directe relatie is tussen deze waarden en de technische kwaliteit volgens de CROW-meetlat, kan in z'n algemeenheid worden gesteld dat sprake moet zijn van een basis min niveau (kwaliteit tussen B- en C-niveau).

Daarnaast zijn vier onderscheidende waarden naar voren gekomen uit het belevingsonderzoek (expedities en enquête):

Deze onderscheidende waarden zijn plaatsgebonden en hoeven niet overal hetzelfde te zijn. Voor de productonderdelen verharding, groen en meubilair wordt in het BrinQ de gewenste kwaliteit aangegeven. De riolering en gebouwen behoren niet tot het BrinQ. Voor riolering is het vastgestelde Watertakenplan (voorheen GRP) leidend en voor het onderhoud aan onze gebouwen is sober en doelmatig het uitgangspunt.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de door de raad vastgestelde beheersplannen.

Naam / Omschrijving	Vastgestelde Id	Planning	Wege n	Riolering	Groen en water	Gebouwen	Overige ruimte
BrinQ-visie	2018		√		√		√
Wegenbeheersplan	2019		√				

Beheerplan kunstwerken	2018		√			
Visie op groenstructuur	2017				√	
Beleid- en beheerplan brinken gemeente Westerveld	2013				√	
Watertakenplan 2016-2022	2015	2022		√	√	
Beheerplan waterpartijen	2016	2022			√	
Beleidsnotitie Grond- en hemelwater	2014	2022		√	√	
Beleidsplan openbare verlichting (2022 tussentijdse actualisatie van het huidige beleidsplan, nieuwe beleidsplan komt in 2026)	2015	2022	√			
Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP)	2020		√			
Beleidsnota duurzaamheid	2020			√	√	√
Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen	2012					√

Uitvoeringsbesluit graven en asbezorging	2010			√
Meerjaren onderhoudsplan gebouwen	2021	jaarlijks		√
Duurzaam meerjaren onderhoud- en investeringsplan gebouwen	in uitvoering	jaarlijks		√
Boombeleidsplan	2014	2022		√

Wegen

De kwaliteit van de (zand)wegen en paden maken deel uit van het BrinQ. In de BrinQ-visie geldt voor wegen de basiswaarden schoon, heel en veilig. Vertaald naar kwaliteitsniveaus volgens de CROW-meetlat betekent dit een combinatie van basisniveau (kwaliteitsniveau B) en een niveau laag (kwaliteitsniveau C). Conform de BBV-richtlijnen wordt onderscheid gemaakt in klein- en grootonderhoud en reconstructie en vervangingen. Voor het planmatig onderhoud van de wegen (grootonderhoud en reconstructie en vervangingen) is een meerjaren onderhoudsplan opgesteld. Voor het grootonderhoud is een voorziening aanwezig en investeringen worden jaarlijks via de planning- en controlcyclus aangevraagd. Derhalve zijn op dit moment geen structurele achterstanden in het onderhoud aanwezig. Wel dient hierbij de opmerking te worden gemaakt dat om de jaarlijkse dotatie minder snel te laten stijgen gekeken is binnen de kwalitatieve planning (planjaar 1 t/m5) van het wegenbeheerplan of er wegen zijn waar de voorgestelde onderhoudsmaatregel aangepast, afgezwakt of uitgesteld kan worden. Wegen die hiervoor in aanmerking komen, zijn bijvoorbeeld doodlopende wegen waar geen woningen aan staan of wegen met uitsluitend een agrarische functie, wegen met een gecombineerde functie van zowel agrarisch gebruik als knooppuntenfietsroute omvormen naar een betonverharding en een afgezwakte onderhoudsmaatregel toepassen zonder dat dit meteen tot kapitaalsvernietiging leidt. Er is dan sprake van een beperkt risico op schadeclaims en voldoen aan wettelijke eisen. De openbare verlichting valt eveneens onder wegen. In het 'Licht en duisternisplan' is het beleid ten aanzien van de verlichting verwoord.

Wegen	Eenheid	Hoeveelheid
Verhardingen binnen en buiten de bebouwde kom		
Rijbanen	m2	1.782.000
Fietspaden	m2	242.600

Voetpaden	m2	112.500
Parkeervlakken	m2	68.800
Totaal verhardingen	m2	.2.206.000
Semi-verharde paden	m2	584.100
Zandwegen	m2	468.000
Bermen	km	621
Bruggen	stuk	38
Lichtmasten	stuk	4.563
Verkeersborden	stuk	4.200

Beleidsvoornemens

- Samen met de inwoners en andere stakeholders een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte realiseren. Daarvoor realiseren we de volgende projecten in de openbare ruimte:
  - Ruimtelijk Actieplan Havelte, gebied Havelterschapendrift /Meidoornlaan
  - Ruimtelijk Actieplan Havelte, gebied Molenweg
  - Herinrichting locatie Dingspilhuus Diever
- Uitvoering geven aan het GVVP, met als doel: Verbetering bereikbaarheid, verkeersveiligheid en verkeersdoorstroming.
- Uitvoering geven aan het wegenbeheerplan en beheerplan kunstwerken.
- Uitvoeringsplan 'fiets' opstellen.
- Het opstellen van een nieuw beleidsplan openbare verlichting.

Financiële consequenties Wegen

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
6820101 Wegbeheer	-1.273	-1.310	-1.330	-1.371
6820102 Grootonderhoud wegen	-2.631	-2.631	-2.631	-2.631
Totaal onderhoudsbudget	-3.904	-3.941	-3.961	-4.002

Financiële consequenties Kunstwerken

Dit betreft de uitgaven conform het meerjaren onderhoudsplan kunstwerken. De uitgaven worden 'bekostigd' uit de voorziening voor kunstwerken. Voor het op peil houden van deze voorziening wordt jaarlijks € 130.000 gedoteerd.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
6820106 Onderhoud civiele kunstwerken bruggen	-242	-53	-219	-219
Totaal onderhoudsbudget	-242	-53	-219	-219

Riolering

In het samenwerkingsverband Fluvius is met waterschap Drents Overijsselse Delta en de zes daarin liggende gemeenten het Watertakenplan 2016 – 2022 opgesteld. Het watertakenplan kent een hoofdrapport en specificaties per gemeente. In de specificatie zijn de gemeentelijke watertaken van gemeente Westerveld verder uitgewerkt.

Riolering	Eenheid	Hoeveelheid
Vrijvervalriolering	km	252
Persleidingen	km	204
Rioolgemalen	stuk	598
Bergbezinkbassin	stuk	10

Beleidsvoornemens

- Uitvoeren activiteiten Watertakenplan, waaronder:
  - Gezamenlijk meten en monitoren
  - Opstellen calamiteitenplan
  - Optimaliseren gemalenbeheer
  - Doelmatig en integraal beheer en onderhoud van de watersystemen
  - Opstellen beleid voor klimaatadaptatie (wateroverlast en hittestress)
- Vervanging en reconstructie (druk)riolering, pompen en gemalen (zo mogelijk integrale aanpak met herinrichten van de openbare ruimte).

Financiële consequenties Riolerings

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
6870201 Rioleringzorg beheer	-735	-717	-700	-692
6870202 Rioleringzorg nieuw Waterplan	-921	-921	-921	-921
6870204 Waterkering en afwatering	-733	-735	-736	-739
Gerealiseerd resultaat	-2.389	-2.373	-2.357	-2.352

Meerjarig grootonderhoud Riolerings

Dit betreft de uitgaven conform het meerjaren onderhoudsplan riolering. Deze worden 'bekostigd' uit de voorziening voor riolering. Voor het op peil houden van deze voorziening wordt jaarlijks € 700.000 gedoteerd.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
6870202 Rioleringzorg nieuw Waterplan	-510	-551	-592	-1.311
Meerjarig onderhoud riolen	-510	-551	-592	-1.311

Groen en water

De kwaliteitsniveaus van het groen en de waterpartijen maken deel uit van de BrinQ-visie, die in 2018 is vastgesteld. Deze visie is vertaald in een beheersplan voor het onderhoud van groen en water. De financiële vertaling daarvan werkt door in deze begroting. Voor watergangen en duikers is een meerjarig beheer- en onderhoudsplan opgesteld.

Groen en water	Eenheid	Hoeveelheid
Bomen	stuk	50.541
Bos(plantsoen)	m2	881.800
Heesters	m2	153.400
Hagen	m1	13.200
Gras / gazon	m2	965.800
Waterpartijen	km	580

Beleidsvoornemens

- Vergroten biodiversiteit door het inzaaien van bermen met bloemenmengsels
- Uitvoering geven aan het beheerplan openbaar groen op basis van de BrinQ-visie
- Uitvoering geven aan het beleid – en beheerplan brinken
- Op basis van de uitkomsten van de risicodialogen verder uitvoering geven aan het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) o.a. door het opstellen van een uitvoeringsagenda. Daarbij wordt o.a. bij de inrichting van de fysieke ruimte rekening gehouden met ruimte voor waterberging en maatregelen tegen hittestress c.q. verstening.

Financiële consequenties Groen en water

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
6850701 Bosbezit landschapsbeheer en onderhoud bomen	-502	-505	-505	-508
6850702 Plantsoenen en openbaar groen	-1.290	-1.305	-1.316	-1.322
Totaal onderhoudsbudget	-1.793	-1.809	-1.822	-1.831

Gebouwen

Het planmatig onderhoud is vastgelegd in een meerjaren onderhoudsplan op een niveau 'sober en doelmatig'. Voor het planmatig onderhoud is per gebouw een voorziening aangemaakt. Er zijn voldoende middelen aanwezig om het onderhoudsniveau te kunnen halen.

Gebouwen	Eenheid	Hoeveelheid
Gemeentelijk vastgoed	stuk	38
Sportaccommodaties)	stuk	15

Beleidsvoornemens

- Sportaccommodaties in zowel dorpen als in de openbare ruimte aantrekkelijk, toegankelijk, betaalbaar, duurzaam, veilig, gezond, multifunctioneel en toekomstbestendig te houden/maken.
- Uitvoering geven aan het duurzame meerjaren onderhoudsplan, incl. het nemen van duurzaamheidsmaatregelen (afname energieverbruik en reductie CO2-uitstoot).

Financiële consequenties Gebouwen

Bedragen x €1.000

Meerjarig onderhoud gebouwen	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
6800304 Voormalige werf Havelte van Helomaweg	-10	-4	-2	-6
6800307 Voormalige school Heidehoek Vledderveen	0	-8	-5	0
6800309 Brink 4 Dwingeloo	-26	-18	-27	-24
6800312 Voormalige school Darp	-7	-7	-7	-7
6800401 Bestuurscentrum	-122	-216	-113	-242
6800402 Gemeentewerf Tractie	-55	-25	-15	-42
6800701 Algemene uitkering	64	64	64	64
6810101 ProactiePreparatie	-50	-66	-55	-42
6830402 Toerisme en Recreatie	-9	-8	-7	-10
6840203 Brede School Dwingeloo De Twingel	-7	-9	-7	-7
6850201 Binnensport en opstallen buitensport	-37	-13	-4	-4
6850203 Sporthal Dwingeloo	-101	-26	-70	-34
6850204 Sporthal De Spronk	-61	-81	-87	-113
6850504 Kerktorens molens en onderduikershol	-30	-24	-64	-59
6860104 Algemene voorzieningen WMO	-90	-90	-90	-45
6860112 Accommodaties sociaal cultureel werk	-12	-24	-16	-25
6870301 Vuilophaal afvoer en verwerking	-10	-11	-19	-2
6870303 Afvalbrengrstation Havelte	-103	-203	-203	-203
6870501 Begraafplaatsen	-8	-6	-5	-2
Totaal onderhoudsbudget	-676	-775	-730	-804

Overige ruimte

Het kwaliteitsniveau van de begraafplaatsen is vastgelegd in de BrinQ-visie. Voor onderhoud aan de speelvoorzieningen geldt dat veiligheid en de daarmee gepaarde aansprakelijkheid maatgevend is. Sportvelden worden op een basisniveau onderhouden.

Overige ruimte	Eenheid	Hoeveelheid
Speellocaties	stuk	64
Speeltoestellen	stuk	317
Sportvelden	stuk	21
Begraafplaatsen	stuk	7

Beleidsvoornemens

- Renovatiewerkzaamheden sportvelden

- Inspelen op de wensen van inwoners en uitvaartverenigingen door een kwaliteitsverbetering ten aanzien van het beheer en onderhoud begraafplaatsen op basis van de BrinQ-visie
- Realiseren parkeerterrein Frederiksoord ten laste van de bestemmingsreserve fysieke aantrekkelijkheid.

Financiële consequenties overige ruimte

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
6850202 Groene sportvelden en terreinen	-165	-163	-162	-164
6850703 Speelsterreinen	-99	-100	-100	-102
6870501 Begraafplaatsen	-433	-434	-429	-430
Totaal onderhoudsbudget	-697	-697	-692	-695

Paragraaf D Financiering

Inleiding

De paragraaf financiering beschrijft de wijze waarop binnen de gemeente Westerveld gelden worden belegd of worden aangetrokken. In deze paragraaf komen achtereenvolgens de ontwikkeling van de schuldpositie, de ontwikkeling van de rente, het schatkistbankieren en het risicobeheer aan bod.

Uitvoering treasurybeleid

We zetten het bestaande treasurybeleid in 2023 voort. We zorgen ervoor dat er continu inzicht is in de uitgaande en inkomende gemeentelijke geldstromen. De interne sturing is gericht op beperking van de schuldenlast, kostenefficiëntie, voorkoming van renterisico's en maatwerkfinanciering. We volgen de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt. We zorgen voor voldoende liquiditeit en solvabiliteit zodat we zowel op korte als op de langere termijn aan onze financiële verplichtingen kunnen voldoen.

We bewaken de houdbaarheid van onze schuldpositie. We trekken alleen dan externe financieringsmiddelen aan als dat met het oog op de uitoefening en financiering van de publieke taak noodzakelijk is. Het rentebeleid in de begroting 2023 en de meerjarenramingen zijn gestoeld op duurzaamheid, financiële stabiliteit en op het voorkomen van budgettaire schommelingen.

We maken zo lang mogelijk gebruik van kasgeldleningen als toegestaan binnen de vastgestelde kaders en spelregels. We zijn alert op de renteontwikkelingen door ECB-beleid. Om die reden is in 2022 een langjarige lening aangetrokken.

Ontwikkeling van de schuldpositie

Elk jaar inventariseren we onze financieringsbehoefte. Deze wordt vooral bepaald door de investeringen en besteding van de middelen uit de bestemmingsreserve. Omdat het saldo van deze laatste afneemt, daalt de financieringscapaciteit van het eigen vermogen. En daarmee stijgt de externe financieringsbehoefte. Daarnaast zal door het nieuwe meerjarig onderhoudsplan wegen in de eerste jaren de stortingen in de voorzieningen hoger zijn dan de onttrekkingen waardoor deels kan worden voorzien in een interne financiering. Verder houden we rekening met de ontwikkeling van het resultaat. Zo bepalen we of er nieuwe leningen afgesloten moeten worden, of we eerder kunnen aflossen en of we andere financieringskeuzes willen maken. In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van (bestaande) aangetrokken leningen. De gemeentelijke leningenportefeuille omvat begin 2023 in totaal acht langlopende leningen met een gezamenlijke omvang van € 12,7 miljoen.

Lening	laatste Jaar aflossing	Boekwaarde 31-12-2022	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2023	Rente %	Rente Boekjaar
BNG 87895	2023	54	54	54	5,40%	1
BNG 88185	2023	73	73	73	5,35%	1
BNG 89538	2025	182	91	91	4,53%	5
BNG 90058	2025	182	91	91	5,02%	6
BNG 98177	2028	1.200	200	1.000	4,77%	54
BNG 112544	2044	2.640	120	2.520	1,33%	34
BNG 113821	2025	2.400	800	1.600	0,15%	3
BNG 115758	2047	6.000	240	5.760	2,05%	120
Totaal leningen		12.731	1.669	11.062	1,61%	224

Door te verwachten renteontwikkelingen in 2022 is een lening aangetrokken van € 6,0 miljoen. Indien aanvullende financiering nodig is, kan deze in eerste instantie worden ingevuld door het aangaan van kasgeldleningen. Waarbij de ontwikkeling van de langjarige financieringsbehoefte en de renteontwikkelingen zullen worden gevolgd.

De omvang van de vaste schuld van de gemeente neemt in 2023 als gevolg van reguliere aflossing af met € 1,7 miljoen af ten opzichte van 2022. We houden in de ramingen voor 2023 en verder daarmee rekening. We stemmen omvang en samenstelling van de in 2023 aan te trekken financieringsmiddelen zo goed mogelijk af op feitelijke liquiditeitsbehoefte en houden daarbij rekening met de ontwikkeling van de financieringspositie op korte en lange termijn. Voor de invulling maken we zowel gebruik van de kredietfaciliteiten van de Bank Nederlandse Gemeenten als van, in looptijd variërende, kort- en langlopende geldleningen.

Ontwikkeling schuldpositie

In onderstaande tabel geven we inzicht in de (verwachte en geraamde) ontwikkeling van de omvang van de vaste geldlening en de omvang van de kasgeldleningen. We maximeren de inzet van de kasgeldleningen binnen de zogenaamde kasgeldlimiet alvorens wordt overgegaan tot het aantrekken van vaste geldleningen. Actuele rentetarieven op de geld- en kapitaalmarkt spelen daarbij een rol. De negatieve rente op kasgeldleningen in 2021 is door het ECB-beleid van renteverhogingen omgeslagen in een positieve (te betalen) rente.

Ontwikkeling schuldpositie (x € 1.000)	2021	2022	2023	2024	2025	2026
---	------	------	------	------	------	------

Vaste geldleningen	8.344	12.730	11.061	9.520	8.160	7.600
kasgeldleningen	7.000	3.100	3.100	1.700	-	-
Totaal externe financieringsbehoefte	15.344	15.830	14.161	11.220	8.160	8.300

Financieringsbehoefte

Uit de ontwikkeling van de schuldpositie is de financieringsbehoefte af te leiden. Omdat we in 2022 € 6,0 miljoen hebben aangetrokken en we positieve resultaten verwachten in de aankomende jaren is er voldoende (interne) financiering en zijn nieuwe leningen niet nodig.

Financieringsbehoefte	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Benodigde externe financiering	-	-	-	-	-	-
Aan te trekken financiering per jaar	-	-	-	-	-	-

Uitstaande leningen

Er zijn geen andere uitstaande leningen.

Rentebeleid

We zetten het bestaande rentebeleid in 2023 voort. Dat beleid is gestoeld op duurzaamheid, financiële stabiliteit en op het voorkomen van budgettaire schommelingen. Het interne rentebeleid en het daaraan gekoppelde rente-omslagstelsel voldoen aan de voorschriften en bepalingen uit het vernieuwde Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Renteverwachtingen

De rente op de geld- en kapitaalmarkt was in de afgelopen jaren mede als gevolg van monetaire beleid van de Europese Centrale Bank (ECB) ongekend laag. Daarin komt nu verandering. De inflatie is ongekend hoog en de economische vooruitzichten zijn somber. Het rentepeil op de geld- en kapitaalmarkt is van veel factoren en internationale ontwikkelingen afhankelijk. Het bestuur van de ECB verhoogt nu stapsgewijze de rente met als doel de stijgende inflatie te beperken. De ECB houdt vast aan de haar doelstelling van een inflatie van 2%.

Rente begroting

De interne rekenregels zijn afgestemd op het vernieuwde BBV. Die schrijven voor dat de gemeente bij de bepaling van het rente-omslagpercentage moet uitgaan van het gewogen gemiddelde van de rente, die de gemeente betaalt voor de lopende geldleningen. Het gaat dan zowel om de vaste geldleningen (looptijd van één jaar of langer) als om kasgeldleningen (looptijd van minder dan één jaar). De raming van de rentelasten voor de geldleningen die de gemeente in 2023 mogelijk moet aangaan, wordt gebaseerd op de renteverwachtingen. De voor 2022 geraamde rentetarieven resulteren in de volgende rentebegroting. Het verschil in rente (tussen betaalde rente en de rentetorekening aan programma's) blijft binnen de toegestane marge van 25%. Zo wordt bereikt dat de juiste kosten worden toegerekend aan programma's en er niet een teveel aan resultaat (treasury) achterblijft onder algemene dekkingsmiddelen.

De rente kapitaallast (u_742xx) betreft de aan de programma's toegerekende rente.

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
Lasten						
U_51110	Rente langlopende geldleningen	210	224	196	176	160
U_74200	Rente kapitaallast	-153	-209	-173	-169	-142
U_74201	Rente kapitaallast: toerekening grex	0	-5	0	0	0
Totaal Lasten		57	10	23	7	18
Baten						
I_51020	Rentevergoeding langlopende leningen	17	7	7	7	7
Voordeel (+) / Nadeel (-) renteomslag		-40	-3	-16	0	-11

Rentetoerekening

De nieuwe begrotings- en verantwoordingsvoorschriften schrijven voor dat gemeenten de wijze waarop ze de rentelasten aan de gemeentelijke producten, programma's en projecten toerekenen in de begroting en in de jaarrekening zichtbaar maken. De doelstelling daarvan is het bevorderen van een eenduidige handelswijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeente de verwachte rentelasten opnemen in de begroting en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie).

In onderstaand renteschema wordt inzicht gegeven in de rentelasten van de externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rente toerekening.

Renteomslag begroting 2023	2023	2024	2025	2026
Totale boekwaarde vaste activa (staat C)	42.556.729	43.664.243	43.259.757	41.395.143
Boekwaarde aan derden verstrekte leningen	-631.757	-631.757	-631.757	-631.757
Boekwaarde projectfinanciering	-	-	-	-
Boekwaarde t.b.v. omslagrente	41.924.972	43.032.486	42.628.000	40.763.386
Toe te rekenen rente aan programma's	217.742	185.046	170.985	152.772
Percentage renteomslag	0,53%	0,46%	0,44%	0,39%
Percentage renteomslag (afgerond)	0,53%	0,45%	0,45%	0,40%

Risicobeheer

Voor de beheersing van de renterisico's kent de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) een tweetal richtlijnen waar gemeenten zich in de uitvoering van treasurybeleid

aan moeten houden. Dat zijn: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Daarnaast stelt de wet beperkingen aan het extern beleggen van overtollige middelen. Dat ligt vast in de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet begrenst de omvang van de netto kortlopende schuld van de gemeente. Het geeft het volume aan dat de gemeente maximaal mag invullen met geldleningen met een looptijd korter dan een jaar. Het maximum bedraagt 8,5 % van het begrotingstotaal van de begroting. Op basis van de cijfers in de begroting 2023 bedraagt de norm voor het komende jaar € 5,1 miljoen. Bij overschrijding van de kasgeldlimiet moet een vaste geldlening worden aangetrokken of moet gemotiveerd worden waarom hier niet voor is gekozen. In deze begroting ramen we vanwege de additionele financieringsbehoefte een beperkt gebruik van kasgeldleningen. De gemeente mag de kasgeldlimiet niet meer dan drie achtereenvolgende kwartalen overschrijden. Als die situatie zich voordoet moet de gemeente de provincie daarover informeren en een plan aanbieden waarin wordt aangegeven hoe en op welke termijn weer aan de kasgeldlimiet wordt voldaan. Daarvan is door de externe langlopende financiering geen sprake. We maken bij de voorziening in de dagelijkse financieringsbehoefte zo optimaal mogelijk gebruik van de gunstige rentestanden op de geld- en/of de kapitaalmarkt.

Een overzicht van de verwachte ontwikkeling van de netto vlottende schuld ten opzichte van de kasgeldlimiet wordt hierna weergegeven.

Kasgeldlimiet 2023	Letter	Kwartaal I	Kwartaal II	Kwartaal III	Kwartaal IV	Jaar
<u>Vlottende schulden</u>						
Opgenomen kasgelden < 1 jaar		6.000	2.100	1.200	3.100	3.100
Totaal Vlottende schulden	a	6.000	2.100	1.200	3.100	3.100
<u>Vlottende middelen</u>						
Tegoeden in rekening courant		275	275	275	275	275
Courante gelden in kas		5	5	5	5	5
Totaal Vlottende middelen	b	280	280	280	280	280
Netto vlottende positie (schuld)	c=a-b	5.720	1.820	920	2.820	2.820

Beoordeling kasgeldlimiet

Begrotingstotaal (baten)	d	60.810	60.810	60.810	60.810	60.810
Percentage conform de regeling	e	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet	f=d*e	5.170	5.170	5.170	5.170	5.170
Ruimte (+) c.q. overschrijding van de kasgeldlimiet (-)	g=f-c	-550	3.350	4.250	2.350	2.350

Er is alleen in het eerste kwartaal sprake van een overschrijding. Door uitbetaling van het BTW-compensatiefonds (in juli) wordt de kasgeldlimiet niet overschreden.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is het bedrag dat de gemeente in enig jaar maximaal mag (her)financieren. Dit om te voorkomen dat er in enig jaar een te grote concentratie van aflossingen en renteherzieningen op de lopende leningen plaatsvindt en zo het risico van de ontwikkeling van kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie te beperken. De renterisiconorm is een bedrag ter grootte van een percentage van het begrotingstotaal bij aanvang van dat jaar. De norm (wet FIDO) stelt dat per jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal in aanmerking kan komen voor herfinanciering of renteherziening. Gemeenten hebben de plicht om te informeren ten aanzien van het renterisico dat zij over hun vaste schuld lopen.

Onderstaande tabel laat zien dat we binnen de grenzen van de risiconorm blijven. Het renterisico in de leningenportefeuille is in 2023 goed gespreid en er is de komende jaren sprake van voldoende ruimte voor (her)financiering.

Beoordelen risico's	Letter	2023	2024	2025	2026
Renterisico: Renteherzieningen	a	-	-	-	-
Renterisico: Aflossingen	b	1.668	1.541	1.360	560
Renterisico's	c=a+b	1.668	1.541	1.360	560

Berekening renterisiconorm

Begrotingstotaal	d	60.810	60.488	60.106	57.704
Percentage conform de regeling renterisiconorm	e	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	f=d*e	12.162	12.097	12.021	11.540

Toetsing risico's aan de renterisiconorm

Ruimte binnen (+) c.q. overschrijding(-)
van de norm

g=f-c 10.494 10.556 10.661 10980

Schatkistbankieren

Invoering van het schatkistbankieren, beperkt de eigen beleggingsmogelijkheden van de gemeente. Als er sprake is van overtollige financieringsmiddelen waarvan de omvang uitgaat boven het wettelijk vastgestelde drempelbedrag dan worden die middelen door het Rijk afgeroomd ten gunste van de 'schatkist' bij het Ministerie van Financiën. De overtollige gelden van de gemeente worden overgeboekt naar een bankrekening van het ministerie van Financiën. Een klein deel van het saldo mag als werkkapitaal worden aangehouden.

Dit betreft een bedrag van 0,75% van het begrotingstotaal met een minimum van € 250.000 en een maximum van € 2,5 miljoen. Voor Westerveld betreft dit een bedrag van € 430.000. Het treasurybeleid is gericht op voorkoming van overliquiditeit. We zijn daarin echter afhankelijk van omvang en verloop van inkomende geldstromen.

Door de positieve resultaten in de aankomende periode is er sprake van een positief werkkapitaal. Dit overschot aan liquide middelen wordt (automatisch) geplaatst op de rekening van het ministerie van Financien (schatkistbankieren). Daarvoor ontvangt de gemeente een bescheiden rente. Het maakt dat we gemakkelijk een beroep kunnen doen op deze middelen bij gewenste extra financiering als gevolg van nieuwe investeringen, zonder een beroep te hoeven doen op de BNG. De rentegevoeligheid wordt daardoor sterk beperkt. Dat mede als gevolg van de in 2022 aangetrokken externe financiering.

Paragraaf E Bedrijfsvoering

Inleiding

De paragraaf bedrijfsvoering beschrijft de sturing en beheersing van de ondersteunende processen binnen de organisatie. Een aantal van deze ondersteunde processen zijn:

- Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie
- Personeel & organisatie (HRM)
- Inkoop, aanbesteding en contractmanagement
- Informatievoorziening en automatisering (ICT)

Financien, toezicht en controle op de eigen organisatie

Investeringsbeleid

De geplande investeringen zijn per programma toegelicht.

Interne controle en rechtmatigheid

Eind 2022 is de intensieve samenwerking op het gebied van de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) met de gemeenten Meppel, Westerveld en Steenwijkerland stopgezet en zijn we zelfstandig verder gegaan. Door de VIC-medewerker worden jaarlijks alle processen, die de gemeente uitvoert, gecontroleerd waarbij gekeken wordt of de geldstroom in het proces volledig en juist is en rechtmatig tot stand is gekomen. Hierbij is de focus in welke mate de opzet, het bestaan en de werking van de interne controlemaatregelen voldoende borging bieden voor de getrouwheid en rechtmatigheid (compliance) in de processen. De VIC speelt een centrale rol wanneer wij naar verwachting over het verslagjaar 2023 zelf een rechtmatigheidsverantwoording dienen af te leggen in plaats van de accountant. De werkzaamheden door de VIC-medewerker worden zodanig uitgevoerd dat wij in staat worden gesteld vanaf boekjaar 2023 een rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening te verstrekken die voldoet aan het ambitieniveau dat door uw gemeenteraad is vastgesteld.

In 2023 koersen we op het afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording door de colleges die aan de landelijke eisen voldoet (RM-verklaring NV COS 610) en het versterken van de VIC-poule als hét gezicht en adviseur in onze organisatie op het gebied van procesbeheersing voor bestuur, management en medewerkers.

Rechtmatigheidsverantwoording college

Nu verstrekt de externe accountant een controleverklaring met een oordeel inzake getrouwheid en rechtmatigheid bij de jaarrekening van de gemeente. Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording wijzigt dit. Het college geeft dan een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Daarmee valt de rechtmatigheidsverantwoording onder het getrouwheidsoordeel van de accountant. De accountant kijkt dus nog wel of de rechtmatigheidsverantwoording 'juist' is. Het wetsvoorstel 'versterking decentrale rekenkamers' is op 31 mei 2022 aangenomen door de Tweede Kamer. De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is ook een onderdeel van dit wetsvoorstel. Na behandeling in de Eerste Kamer wordt het voorstel definitief. Deze zal dan vanaf verslagjaar 2023 van kracht zijn, waardoor de eerste rechtmatigheidsverantwoording in kalenderjaar 2024 vastgesteld zal worden.

De rechtmatigheidsverantwoording heeft gevolgen voor de (interne) verantwoording binnen de gemeentelijke huishouding. We zijn daarom nu al een aantal jaren bezig met deze ontwikkelingen en willen zorgen voor voldoende grip op de interne processen en de bijbehorende financiële huishouding, want wij moeten zelf aantonen dat de budgetten rechtmatig zijn besteed. Het college geeft hier verantwoording over af in een bestuursverklaring .

Doelmatigheid

Het laatst gehouden doelmatigheidsonderzoek betrof het onderwerp juridische kwaliteitszorg, en is in september 2019 afgerond. Het periodiek uitvoeren van een doelmatigheidsonderzoek is een wettelijke verplichting. We gaan in 2023 een doelmatigheidsonderzoek uitvoeren. Er is nog geen nieuw onderwerp voor een volgend doelmatigheidsonderzoek bekend.

Interbestuurlijk toezicht

Interbestuurlijk toezicht is het toezicht van de ene overheid op de andere. De provincie heeft een toezichthoudende rol op de gemeenten op een aantal terreinen. Deze terreinen zijn:

- Ruimtelijke ordening
- Wabo
- Huisvesting statushouders
- Archiefzorg
- Financieel toezicht
- Monumentenwet

Het toezicht op financiën wordt afzonderlijk georganiseerd. De andere vijf onderwerpen vallen onder de Wet Interbestuurlijk Toezicht. Hiervoor zijn toezichtcriteria ontwikkeld op basis waarvan zelfbeoordeling plaats kan vinden. Deze zelfbeoordeling heeft een plek in de P&C-cyclus en daarmee in de jaarrekening, waardoor de gemeenteraad haar taak adequaat kan uitoefenen.

Bij de jaarrekening 2021 heeft de zelfbeoordeling samengevat het volgende resultaat opgeleverd. Een groene kleur betekent dat aan alle eisen is voldaan, oranje betekent dat aandacht nodig is omdat aan een aantal eisen niet is voldaan, rood betekent dat onvoldoende is voldaan aan de eisen.

Domein	Status
Ruimtelijke ordening	Green
Huisvesting statushouders	Green
Archiefzorg	Yellow
Financieel toezicht	Green
Monumentenwet	Green

Westerveld scoorde op één punt 'oranje'. Bij archiefzorg wordt nog niet voldaan aan alle vereiste kritische prestatie-indicatoren. We zijn hierover in gesprek met de provincie en zijn gestart om de achterstand bij archiefzorg weg te werken. Het gaat dan met name om de indicatoren met betrekking tot digitalisering archief. De aanbevelingen die de provincie heeft gedaan, zullen opgevolgd worden. Doordat de provincie meer kijkt naar de mogelijkheden zal dit naar verwachting leiden tot een 'groene' status.

Personeel en organisatie (HRM)

Organisatieontwikkeling en samenwerking

Westerveld is een platte organisatie met korte lijnen waar we werken volgens het samensturingsmodel. We zijn een relatief kleine organisatie met, sinds 1 juli 2022, vijf teams: Staf, Openbare werken, Dienstverlening, Sociaal Domein en Ruimte & Ontwikkeling. Deze teams worden aangestuurd door vijf teamleiders (inclusief de gemeentesecretaris voor team Staf) en bestaan uit in totaal ongeveer 180 personen. Naast het vaste personeel hebben we momenteel ongeveer 20 inhuurkrachten werkzaam op zowel vaste formatieplekken als vervanging voor verzuim.

Het zijn van een kleine organisatie brengt veel voordelen met zich mee. Zo liggen verantwoordelijkheden laag in de organisatie en hebben we uitdagende functies waarbij brede kennis van de materie nodig is. Dit brengt aan de andere kant ook een risico met zich mee. Doordat we veel 'éénpitters' in de organisatie hebben, maakt dit ons kwetsbaar. Zeker in de huidige arbeidsmarkt, waarin goed gekwalificeerd personeel steeds moeilijker te vinden is. Hierdoor is het des te belangrijker dat we constant in ontwikkeling blijven om een organisatie blijven waar mensen graag werken en we, waar nodig, de samenwerking extern opzoeken.

Recent is er, in het kader van blijvende organisatieontwikkeling, een wijziging geweest in de indelingen van de teams. Hiermee is beoogd de samenwerkingen tussen de teams onderling te versterken en de teamleiders meer in hun kracht te zetten. Ook is er aandacht voor ontwikkeling. Er is een management development traject gestart waarbij de teamleiders en coördinatoren betrokken zijn. Hierin is kritisch gekeken naar de rollen van teamleider en coördinator en wat nodig is om de medewerkers op de juiste manier te faciliteren zodat ze op een prettige manier hun werkzaamheden kunnen verrichten. We zijn een ambitieuze organisatie en dit willen we graag zo houden. Echter, doordat we een relatief kleine organisatie zijn, is onze menskracht beperkt en zullen we prioriteiten moeten stellen. Hierin is een belangrijke rol voor het management weggelegd, zodat doelen duidelijk zijn, medewerkers zich kunnen blijven ontplooien en er tijdig ingegrepen kan worden wanneer er te veel op het bordje van de medewerker ligt. Ons sturingsmodel ondersteunt hierin doordat

iedere medewerker van Westerveld veel eigen verantwoordelijkheid en autonomie heeft waarbij samenwerken centraal staat.

Op korte termijn wordt er een vervolg gegeven aan het management development traject en ligt de focus op het versterken van de onderlinge samenwerking binnen de teams en het vasthouden van ons waardevolste kapitaal; onze medewerkers.

Personeelsformatie en personeelsbudgetten

Met het volgende overzicht geven wij globaal inzicht in de begrote formatie in vergelijking met 2021.

Formatie in FTE	2022	2023	Vershil
Bestuur (B&W)	4,00	4,00	0
Bestuursondersteuning (griffie)	2,44	2,44	0
Totaal formatie bestuur	6,44	6,44	0
Subtotaal directe taken programma's	107,08	103,15	-3,93
Subtotaal ondersteunende taken (overhead)	58,75	68,79	10,04
Totaal formatie ambtelijke organisatie	165,82	171,94	6,11
FTE overhead / FTE Totaal	35,4%	40,0%	

De formatie 2023 van 171,94 FTE is gebaseerd op de door het college vastgestelde formatie van 165,82 FTE voor 2022 (excl. Bestuur en Griffie). Bij de vaststelling van de begroting 2022 is 2,49 FTE toegekend voor het invullen van knelpunten, waarvan 1,0 FTE voor ruimtelijke ordening tot 2025. De gemeenteraad heeft in een amendement besloten voor ruimtelijke ordening nog eens 2,0 FTE uit te breiden voor 2022 voor een versnelling in het bouwtempo. Deze uitbreiding wordt ook begroot voor 2023. Bij de vaststelling van de voorjaarsrapportage 2022 is 0,5 FTE toegekend voor de uitkeringenadministratie en 1,0 FTE voor de buitendienst openbare werken op basis van een visiedocument. De totale FTE komt daarmee uit op 171,81. Het verschil met de begrote formatie betreft kleine verschillen in de individuele contracten van medewerkers.

Naast een tekort aan mensen zien we ook al enige tijd een verschuiving van 'in dienst' naar inhuur in de vorm van ZZP of detachering mét de daaraan gekoppelde hogere tarieven. Willen we functies gevuld krijgen en houden, dan moeten we vaak kiezen voor inhuur, omdat de keus voor vast personeel er niet is. Ter dekking voor de extra kosten die met inhuur verbonden zijn, is in 2023 een aanvullend budget van € 200.000 beschikbaar in de flexibele schil.

De bijbehorende budgetten zijn als volgt:

Budget formatie	2022	2023	Vershil
Bestuur B&W	446.580	455.910	9.330

Bestuursondersteuning (Griffie)	206.000	203.768	-2.232
Totaal Bestuur	652.580	659.678	7.098
Burgerlijke stand (trouwambtenaren)	10.000	10.000	0
Personeelslasten binnendienst	10.922.900	11.172.368	249.468
Personeelslasten buitendienst	975.300	1.019.533	44.233
Totaal ambtelijke organisatie	11.908.200	12.201.901	293.701
Totaal personeelsbudget	12.560.780	12.861.579	300.799

Personeelsbeleid

Het belangrijkste kapitaal van onze organisatie zijn onze medewerkers. We willen een organisatie zijn waarin we de medewerkers de ruimte bieden in hun kracht te komen en staan. Dit doen we door het aanbieden van opleidingen en ruimte bieden voor doorstroom naar een andere interne functie. Daarnaast stimuleren we dat betrokkenheid en inzet van de kennis en kunde van iedere medewerker bij de verschillende projecten. Samenwerken en in contact staan met elkaar is een belangrijk gemeengoed binnen onze organisatie. Dit blijven we stimuleren door verschillende personeelsbijeenkomsten te organiseren, maar ook in 2023 is er weer ruimte (nu we corona achter ons hebben gelaten) om teambuildingsactiviteiten te organiseren zoals een teamuitje of een personeelsfeest.

Als goed werkgever zetten we vooral in op het preventief voorkomen van verzuim. We streven ernaar om op voorhand te anticiperen op individuele situaties van medewerkers die (tijdelijk) extra zorg en aandacht nodig hebben. Daarnaast wordt eind 2022 een Preventief Medisch Onderzoek (PMO) ingezet, dat hierna elke 4 jaar herhaald wordt. Het PMO geeft ons eind 2022 handvatten die we in 2023 verder kunnen aanpakken en uitwerken om nog meer preventief te handelen.

We streven als gemeente naar een verzuimcijfer dat niet groter is dan het landelijk gemiddelde verzuimcijfer van de sector Gemeenten. In 2021 bedroeg dit landelijk cijfer 5,8 % en in Westerveld 5,5% (excl. zwangerschappen).

Waar het gaat om vervanging van ziekte, zwangerschaps- en ouderschapsverlof is jaarlijks een budget beschikbaar van € 208.450. Indien dit budget niet toereikend is, heeft u in 2014 (2e bestuursrapportage) toestemming gegeven om de uitgaven te doen tot een budget dat gelijk is aan het landelijk gemiddelde verzuimcijfer.

Inkoop, aanbesteding en contractmanagement

De inkoopwerkzaamheden zijn ondergebracht bij het Shared Service Center ONS (ONS). In 2022 is gestart met een verdere harmonisering van de inkoopfunctie binnen Westerveld met de standaarden van ONS. Er is gestart met het harmoniseren van de inkoopvoorwaarden en het inkoopbeleid. In 2023 zal de harmonisatie verder vorm worden gegeven met als doel zo optimaal mogelijk gebruik te kunnen maken van de mogelijkheden en samenwerking binnen ONS op het gebied van inkoop. Daarnaast zal het vastleggen en bewaken van contracten via een contractbeheersysteem in 2023 verder worden ingericht en uitgerold. Gezamenlijk gaat dit leiden tot een efficiëntere betere beheersing van de inkopen die de gemeente doet.

Informatievoorziening, informatiebeveiliging en automatisering (ICT)

We bouwen verder aan een toekomstbestendige informatievoorziening, waarbij we gebruik maken van de mogelijkheden die nieuwe technologieën ons bieden. Dit doen we onder andere door uitvoering te geven aan een dynamisch meerjarig realisatieprogramma Westerveld 2024. Onderwerpen en ontwikkelingen waar we onder andere mee aan de slag gaan, zijn de doorontwikkeling van de digitale dienstverlening, ketensamenwerking, datagedreven werken en de optimalisatie van onze werkprocessen.

De komende jaren brengen we steeds meer applicaties naar de cloud. Om onze informatie duurzaam digitaal te bewaren, werken we aan digitale bewaarstrategie en een e-depot. Om in te kunnen spelen op de nieuwe ontwikkelingen en te blijven voldoen aan alle wet- en regelgeving over onder andere informatiebeveiliging zullen de komende jaren wel investeringen nodig zijn. Dit geldt voor zowel onze eigen informatievoorziening, als de dienstverlening door ONS. De financiële uitwerking hiervan voor de komende jaren volgt bij de Voorjaarsrapportage 2023.

Paragraaf F Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente onderhoudt banden met diverse partijen waarbij zij een bestuurlijk of financieel belang heeft, de zogeheten verbonden partijen. Het aangaan van banden met deze partijen komt voort uit politieke motieven en maatschappelijke relevantie. Een bestuurlijk belang betekent dat leden van het college in het bestuur van een gemeenschappelijke regeling vertegenwoordigd zijn. Een financieel belang houdt in dat de gemeente door deelname aan een verbonden partij op enigerlei wijze risico kan lopen. De verbonden partijen zijn gerubriceerd naar de volgende categorieën:

1. Gemeenschappelijke regelingen
2. Deelnemingen in vennootschappen
3. Participaties in stichtingen en verenigingen

1. Gemeenschappelijke regelingen

Werkvoorzieningsschap Reestmond

Werkvoorzieningsschap Reestmond te Meppel

Openbaar belang

Aandee
I

Het plaatsen van mensen uit de deelnemende gemeenten die aangewezen zijn op aangepast werk op een dergelijke plek. Hierbij wordt gestreefd naar passende arbeid zo dicht mogelijk bij de reguliere arbeidsmarkt. Dit houdt mede in het ontwikkelen van de arbeidsmogelijkheden van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, waardoor hun door- en uitstroomkansen vergroot worden.

24,8%

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)

1-1-2023

2.141

31-12-2023

1.891

Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2023	1.560
	31-12-2023	1.759
Resultaat over 2023 (x € 1.000)	2023	N.N.B.
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2023	2.288
<i>Risico's</i>		

Veiligheidsregio Drenthe

Veiligheidsregio Drenthe te Assen

Openbaar belang

*Aandee
l*

Het uitvoeren van taken en bevoegdheden die bij of krachtens de wet aan de Veiligheidsregio zijn opgedragen. Het uitvoeren van overige taken en bevoegdheden die door de deelnemende gemeenten aan de veiligheidsregio zijn opgedragen

4,4%

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2023	2.665
	31-12-2023	2.448
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2023	25.568
	31-12-2023	27.003
Resultaat over 2023 (x € 1.000)	2023	0
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2023	1.267

Veiligheidsregio is een gemeenschappelijke regeling (GR), waarbij de risico's uiteindelijk verhaald kunnen worden op de deelnemende gemeenten. De Veiligheidsregio geeft zelf aan dat er risico's gezien worden in de financiële afwikkeling van de integratie van de Meldkamer Noord Nederland in de Landelijke Meldkamer Organisatie (LMO), herziening FLO overgangsrecht en de kosten voor personeel (vergoeding vrijwilligers en loon- en prijsontwikkeling). De reserves worden als ruim voldoende ingeschat om de risico's af te dekken. Daarnaast worden nieuwe ontwikkelingen vroegtijdig gesignaleerd en zullen de daaruit voortkomende consequenties voorgelegd worden aan uw raad.

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Drenthe

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Drenthe		
<i>Openbaar belang</i>		<i>Aandeel</i>
Samenwerkingsverband tussen alle twaalf Drentse gemeenten om de gezondheid van de inwoners van de twaalf Drentse gemeenten te bewaken, beschermen en bevorderen.		Op basis van inwoner aantal
<i>Financieel</i>		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2023	2.216
	31-12-2023	2.562
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2023	6.750
	31-12-2023	6.750
Resultaat over 2023 (x € 1.000)	2023	0
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2023	725
<i>Risico's</i>		
In de risicoparagraaf van de begroting worden bedrijfsvoeringsrisico's ingeschat op totaal circa € 2,4 mln.		

Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe (RUD)

Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe (RUD) te Assen		
<i>Openbaar belang</i>		<i>Aandeel</i>
Het uitvoeren van alle milieuvergunningverlening- en meldingen, milieutoezicht en handhaving en alle milieuspecialismen en advisering op het gebied van milieu		3,7%
<i>Financieel</i>		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2023	188
	31-12-2023	425
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2023	4.348
	31-12-2023	4.344

Resultaat over 2023 (x € 1.000)	2023	1
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2023	761

Risico's

Op dit moment vindt een aantal wijzigingen plaats binnen de RUD op grond van het rapport van Seinstra en van der Laar. Deze ontwikkelingen in de organisatie en het financieel meer in control komen, hebben gevolgen voor de bijdrage van de gemeente. De bijdrage is inmiddels al gestegen. Wanneer bij de RUD tekorten ontstaan, zijn de gemeenten en de provincie naar rato verantwoordelijk voor het bijpassen van deze tekorten

Recreatieschap Drenthe

Recreatieschap Drenthe te Dwingeloo

Openbaar belang

Aandeel

Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten in Drenthe en de gemeente Ooststellingwerf op het gebied van de vrijetijdseconomie (recreatie en toerisme) 1/13 deel

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2023	1.168
	31-12-2023	1.176
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2023	1.063
	31-12-2023	1.046
Resultaat over 2023 (x € 1.000)	2023	0
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2023	92

Risico's

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de eventuele tekorten van de gemeenschappelijke regeling en dus voor het Recreatieschap Drenthe

Eems Dollard Regio

Eems Dollard Regio te Bad Nieuweschans

Openbaar belang

Aandeel

Bevorderen van samenwerking aan zowel Duitse als Nederlandse kant van de grens		0,94%
--	--	-------

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	N.N.B.
	31-12-2022	N.N.B.
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	N.N.B.
	31-12-2022	N.N.B.
Resultaat over 2023 (x € 1.000)	2023	N.N.B.
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2023	3,4

Risico's

Volgens paragraaf 15 lid 3 Gemeenschappelijke Regeling EDR zijn de deelnemers aan de EDR verplicht om naar rato van hun deelnemersbijdragen bij liquidatie extra bijdragen te verstrekken

EDR levert geen gegevens aan, aangezien er door deze organisatie niet of niet tijdig een begroting wordt opgesteld.

Publiek Vervoer Groningen en Drenthe

Publiek Vervoer Groningen en Drenthe

<i>Openbaar belang</i>	<i>Aandeel</i>
------------------------	----------------

Alle gemeenten in Drenthe en Groningen en het OV-bureau Groningen Drenthe werken samen aan het creëren van een optimaal vervoersnetwerk dat betaalbaar en toekomstbestendig is en waarin duurzaam gebruik wordt gemaakt van alle vervoersmiddelen.	1,58%
--	-------

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2023	70
	31-12-2023	70
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2023	315
	31-12-2023	315
Resultaat over 2023 (x € 1.000)	2023	0

Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2023	14
------------------------------------	------	----

Risico's

Het risico voor de deelnemers in deze gemeenschappelijke regeling is beperkt. De risico's betreffen de interne bedrijfsvoering waarvoor beheersmaatregelen worden ingezet om dat risico te beperken.

Overheid en Services (ONS)

Overheid en Services (ONS)

<i>Openbaar belang</i>	<i>Aandeel</i>
------------------------	----------------

De gemeente Westerveld is per 1 januari 2021 toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling ONS. Het is een lichte regeling voor de bedrijfsvoering. De gemeente neemt sinds 1 januari 2021 diensten af voor de Personeels- en salarisadministratie en sinds 1 september 2021 voor het technisch beheer van de ICT. Per 1 januari 2022 worden inkoopdiensten afgenomen. Naast Westerveld nemen de gemeenten Zwolle, Kampen, Dalfsen en de provincie Overijssel deel in de gemeenschappelijke regeling. Het deelnemingspercentage is gebaseerd op het bedrag aan bijdrage van de gemeente Westerveld t.o.v. het totale bedrag. Qua zeggenschap heeft de gemeente dezelfde stem als een andere deelnemers, waarmee het aandeel op 20% uit zou komen.

5,7%

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2023	554
----------------------------	----------	-----

	31-12-2023	554
--	------------	-----

Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2023	12.226
-----------------------------	----------	--------

	31-12-2023	12.286
--	------------	--------

Resultaat over 2023 (x € 1.000)	2023	0
---------------------------------	------	---

Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2023	1.686
------------------------------------	------	-------

Risico's

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de eventuele tekorten van de gemeenschappelijke regeling en dus ook voor de tekorten van ONS. Via tussentijdse rapportages en bestuurlijke afwegingen zal dit zoveel mogelijk beperkt worden.

2. Deelnemingen in vennootschappen

Onderstaande vennootschappen zijn ontstaan door de splitsing van het netwerkbedrijf en het leveringsbedrijf van Essent en daarnaast door de verkoop van de aandelen in het leveringsbedrijf Essent.

Enexis Holding B.V.

Enexis Holding B.V. te 's Hertogenbosch		
<i>Openbaar belang</i>		<i>Aandeel</i>
Enexis Holding B.V. beheert het energienetwerk in zeven provincies in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland en zorgt ervoor dat gas en elektriciteit van de energieleveranciers veilig bij de klanten (plm. 2,6 miljoen huishoudens) terecht komt.		0,0928%
<i>Financieel</i>		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	4.088.000
	31-12-2022	4.088.000
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	4.435.000
	31-12-2022	4.435.000
Resultaat over 2022 (x € 1.000)	2022	99.900
<i>Risico's</i>		
Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook). Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering, in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen.		

CSV Amsterdam B.V.

CSV Amsterdam B.V. te 's Hertogenbosch		
<i>Openbaar belang</i>		<i>Aandeel</i>
Deze aandelen zijn bij de verkoop van de Essent-aandelen ontvangen en dienen ter afwikkeling van de diverse zaken rondom de verkoop.		0,0928%
<i>Financieel</i>		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	375

	31-12-2022	300
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	0
	31-12-2022	0
Resultaat over 2022 (x € 1.000)	2022	-75

Beleidsvoornemens en risico's

De vennootschap zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhouderscommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op het moment is de vennootschap in afwachting van de reactie van de Belastingdienst op het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een gerechtelijke procedure zal in overleg met de Aandeelhouderscommissie de procedure al dan niet worden voortgezet. Na afwikkeling van deze bezwaar- en/of beroepsprocedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure zal de vennootschap kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief geringe beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. 's Hertogenbosch

<i>Openbaar belang</i>	<i>Aandeel</i>
------------------------	----------------

Deze aandelen zijn bij de verkoop van de Essent-aandelen ontvangen en dienen ter afwikkeling van de diverse zaken rondom de verkoop.	0,0928%
--	---------

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	1.590
	31-12-2022	0
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	0
	31-12-2022	0
Resultaat over 2022 (x € 1.000)	2022	-0

Risico's

Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden. Het doel is dat de vennootschap in 2022 zal kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 1.496.822) (art 2.:81 BW).

Overige vennootschappen waarin wordt deelgenomen.

N.V RENDO

N.V RENDO te Hoogeveen		
<i>Openbaar belang</i>		<i>Aandeel</i>
Eigenaar zijn van een netwerkbedrijf, ter voorkoming van misbruik van de monopolypositie en zorgdragen voor een stabiele en veilige levering		7,97%
<i>Financieel</i>		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2023	N.N.B.
	31-12-2023	N.N.B.
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2023	N.N.B.
	31-12-2023	N.N.B.
Resultaat over 2023 (x € 1.000)	2023	-N.N.B.
<i>Risico's</i>		
Eigenaar zijn van een netwerkbedrijf, ter voorkoming van misbruik van de monopolypositie en zorgdragen voor een stabiele en veilige levering		

De begroting van RENDO wordt in de tweede helft van het jaar vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Deze is daarom nog niet bekend bij het opstellen van de gemeentelijke begroting.

N.V Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD)

N.V Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD) te Assen		
<i>Openbaar belang</i>		<i>Aandeel</i>

Eigenaar zijn van een netwerkbedrijf, ter voorkoming van misbruik van de monopolypositie en zorgdragen voor een stabiele en veilige levering	1,079%
--	--------

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2023	N.N.B.
	31-12-2023	N.N.B.
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2023	N.N.B.
	31-12-2023	N.N.B.
Resultaat over 2023 (x € 1.000)	2023	-N.N.B.

Risico's

Het risico, en daarmee de aansprakelijkheid, voor de aandeelhouders is beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap art 2.:81 BW.

De begroting van WMD wordt in de tweede helft van het jaar vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Deze is daarom nog niet bekend bij het opstellen van de gemeentelijke begroting.

Waterbedrijf Vitens NV

Waterbedrijf Vitens NV te Zwolle

<i>Openbaar belang</i>	<i>Aandeel</i>
------------------------	----------------

Eigenaar zijn van een netwerkbedrijf, ter voorkoming van misbruik van de monopolypositie en zorgdragen voor een stabiele en veilige levering	0,449%
--	--------

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2023	N.N.B.
	31-12-2023	N.N.B.
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2023	N.N.B.
	31-12-2023	N.N.B.
Resultaat over 2023 (x € 1.000)	2023	-N.N.B.

Risico's

Het risico voor de gemeente zit in het afwaarderen van de boekwaarde van de aandelen. Wanneer zou blijken dat Vitens niet meer aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Op dit moment is dat risico met een solvabiliteit van circa 30% zeer gering.

De begroting van Vitens wordt in de tweede helft van het jaar vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Deze is daarom nog niet bekend bij het opstellen van de gemeentelijke begroting.

Wadinko N.V.

Wadinko N.V. te Zwolle		
<i>Openbaar belang</i>		<i>Aandeel</i>
Bevorderen werkgelegenheid.		2,344%
<i>Financieel</i>		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2023	N.N.B.
	31-12-2023	N.N.B.
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2023	N.N.B.
	31-12-2023	N.N.B.
Resultaat over 2023 (x € 1.000)	2023	-N.N.B.
<i>Risico's</i>		

Inherent aan haar doelstellingen loopt Wadinko risico's. Door de interne maatregelen met betrekking tot risicobeheersing, zoals beschreven in de jaarrekening van Wadinko, zijn de risico's voor de aandeelhouders beperkt.

Door Wadinko wordt geen openbare begroting opgesteld.

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank)

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank) te Den Haag		
<i>Openbaar belang</i>		<i>Aandeel</i>
Verkrijgen van toegang tot de kapitaalmarkt; d.m.v. gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG Bank bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen.		0,0009%
<i>Financieel</i>		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2023	N.N.B.
	31-12-2023	N.N.B.

Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2023	N.N.B.
	31-12-2023	N.N.B.
Resultaat over 2023 (x € 1.000)	2023	-N.N.B.

Risico's

Maximaal risico t.a.v. de afwaardering van de boekwaarde van de aandelen en het niet ontvangen van dividend. Het risico op afwaardering zal beperkt zijn aangezien het een staatsbank betreft. Het risico op beperkte dividenduitkering heeft zich de laatste jaren voorgedaan door gewijzigde regelgeving en de lage rente. Hier wordt bij het opstellen van de begroting rekening mee gehouden

De BNG Bank kan geen gegevens inzake vermogen en resultaat voor het komende jaar aanleveren in verband met bedrijfsgegevens die voor concurrenten van belang kunnen zijn.

ROVA N.V.

Regionaal Orgaan Verwijdering Afvalstoffen (ROVA N.V.) te Zwolle

Openbaar belang

Aandeel

Door deelname in de aandelen van ROVA kunnen we gebruik maken van de aangeboden diensten.	0,184%
---	--------

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2023	N.N.B.
	31-12-2023	N.N.B.
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2023	N.N.B.
	31-12-2023	N.N.B.
Resultaat over 2023 (x € 1.000)	2023	-N.N.B.

Risico's

Voor de gemeenten zal maximaal het ingelegde bedrag in aandelen moeten worden afgeboekt bij een eventueel faillissement van ROVA. Daarnaast zal met spoed een andere afvalinzamelaar gezocht moeten worden. Dit kan hogere kosten met zich meebrengen. Het risico dat dit zich voor zal doen, wordt zeer klein geacht, aangezien er regelmatig overleggen met ROVA plaatsvinden en de financiële organisatie geborgd is.

De begroting van ROVA wordt in de tweede helft van het jaar vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Deze is daarom nog niet bekend bij het opstellen van de gemeentelijke begroting.

3. Participaties in stichtingen en verenigingen

Overige samenwerkingsverbanden.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

De VNG ondersteunt gemeenten bij hun ontwikkeling en behartigt hun belangen. De activiteiten van de VNG bestaan uit het bieden van een platform, het behartigen van gemeenschappelijke belangen, het bieden van dienstverlening aan gemeenten (adviseren en informeren) en het ontwikkelen van producten en diensten. Jaarlijks wordt de contributie op basis van het aantal inwoners vastgesteld. De contributie voor 2023 is begroot op € 28.500.

Talentenregio

Talentenregio is een samenwerkingsverband tussen 26 overheidsorganisaties. Samen vertegenwoordigen ze ruim 8.000 medewerkers in de meest uiteenlopende functies. Aangesloten zijn de gemeenten, de Omgevingsdienst IJsselland, Shared Service Centrum ONS, de Veiligheidsregio IJsselland, TIEM Zwolle en de provincie Overijssel.

Talentenregio richt zich primair op de individuele medewerkers. Er worden faciliteiten geboden waarbinnen medewerkers zich kunnen ontplooien en ontwikkelen waardoor het bewustzijn van de medewerker dat zij een zinvolle bijdrage kan leveren aan het mede vormgeven van een goed functionerende overheid groeit. Medewerkers van Talentenregio-organisaties kunnen op een gemakkelijke en laagdrempelige manier bewegen en kennis en kunde uitwisselen.

De contributiekosten bedragen € 18.500 per jaar. Voor het jaar 2023 staan er geen specifieke acties op het programma anders dan de reguliere voortzetting van het traineeprogramma en de uitwisseling van medewerkers binnen het netwerk.

Vereniging van Drentse gemeenten (VDG)

De Vereniging van Drentse gemeenten zet zich in voor de twaalf gemeenten in de provincie Drenthe. De vereniging biedt een platform aan en behartigt de belangen van de Drentse gemeenten richting de VDG. Via de Drentse portefeuillehouders worden diverse beleidsterreinen op elkaar afgestemd. De bijdrage voor 2023 is begroot op € 7.500 (inclusief de bijdrage aan de Stichting Drentse Veteranen).

Regio Zwolle

Regio Zwolle is een bestuurlijke samenwerking tussen 21 gemeenten en 4 provincies rondom Zwolle. Regio Zwolle is volop in ontwikkeling. Er is een nieuwe Agenda opgesteld met een nieuwe structuur van vijf tafels namelijk tafel: economie, leefomgeving, bereikbaarheid, energie en Human Capital Agenda (HCA). De HCA is volop in beweging en moet leiden tot een toekomstgerichte arbeidsmarkt. Doel is om de krapte op de arbeidsmarkt aan te pakken door onderwijs en ondernemersorganisaties aan elkaar te verbinden. Daarnaast steunen ondernemersorganisaties initiatieven die bijdragen aan realisatie van en voor mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt.

Een belangrijk onderdeel van Regio Zwolle is Kennispoort. Kennispoort is het innovatienetwerk van ondernemers, onderwijs, onderzoek en overheid. Kennispoort verzorgt één keer per jaar een bijeenkomst in de gemeente Westerveld. De Regio Deal Regio Zwolle is binnengehaald. Ook onze gemeente heeft projecten ingediend en kan mogelijk meedoen aan deze subsidietoekenning. Door de nieuwe werkwijze en de gestelde ambitie wordt de gemeentelijke bijdrage verhoogd voor de periode 2022 tot 2023 van jaarlijks € 1,23 per inwoner naar € 2,30 met een jaarlijkse inflatie- en prijspeilcorrectie

Stichting Het Oversticht Zwolle

Het Oversticht doet onderzoek en brengt advies uit op het gebied van ruimtelijke kwaliteit en ruimtelijk erfgoed. Het welstandstoezicht en de gemeentelijke monumentencommissie van de gemeente Westerveld zijn bij deze stichting ondergebracht. De gemeentelijke archeoloog wordt eveneens via Het Oversticht ingehuurd. Het Oversticht verzorgt eveneens de omschrijvingen voor nieuwe aanvullingen op de vrijwillige gemeentelijke monumentenlijst.

Samenwerkingsverband UNESCO nominatiedossier 'Koloniën van Weldadigheid'

Sinds 2010 wordt internationaal samengewerkt aan een succesvolle nominatie van de voormalige Rijkskoloniën van Weldadigheid tot UNESCO Werelderfgoed. De gemeente Westerveld is één van de voortrekkers geweest voor uitbreiding van het dossier en heeft een bestuurlijk charter ondertekend waarin we deze intentie (zowel op het gebied van personele inzet, als financieel) hebben bevestigd.

Op lokaal niveau wordt ambtelijk en bestuurlijk nauw samengewerkt met de gemeenten Steenwijkerland en Weststellingwerf en vindt afstemming plaats met ondernemers uit de recreatie- en toeristische sector, Stichting Maatschappij van Weldadigheid en de agrarische sector. Het Werelderfgoedcomité heeft zich in 2018 positief uitgesproken over het dossier en in het bijzonder het Westerveldse aandeel. In 2021 heeft het Werelderfgoedcomité de UNESCO Werelderfgoedstatus toegekend

RWB Zwolle

Het regionaal Werkbedrijf Regio (RWB) Zwolle timmert continu aan de weg om invulling te geven aan zijn belangrijkste doelstelling: het realiseren van een inclusieve arbeidsmarkt in de regio Zwolle. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar mensen met een (grotere) afstand tot de arbeidsmarkt.

Toekomstgericht en innovatief arbeidsmarktbeleid vraagt echter om een human capital agenda (HCA) met een integrale invalshoek die de driehoek economie, onderwijs en arbeidsmarkt verbindt. Een agenda met meer concrete doelen die ook de samenhang tussen de verschillende agenda's op het gebied van economische innovatie, het Sociaal Domein en onderwijs en kennis, inzichtelijk maakt.

Inzicht in het 'regionaal DNA' zorgt ervoor dat vraag en aanbod dichter bij elkaar kunnen komen. Deze kansen verbinden we nadrukkelijk ook met mensen die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben.

P10-gemeenten

De P10 is een samenwerkingsverband van 22 grootste (oppervlakte) plattelandsgemeenten van Nederland. Deze gemeenten hebben veelal te maken met dezelfde ambities en uitdagingen. In P10-verband worden deze onder de aandacht gebracht van de landelijke en Europese politiek. Naast onderstaande onderwerpen wordt via de P10 een lobby gevoerd in relatie tot de herverdeling van het gemeentefonds die voor P10-gemeenten mogelijk niet gunstig uitpakt.

Onderwerpen: Demografische ontwikkelingen, Relatie plattelandsgemeente en gemeentefonds, Recreatie en toerisme, Functieveranderingen op het platteland, Nieuwe economische kansen in de buitengebieden, Veiligheid in het landelijke gebied (aanrijtijden), Leefbaarheid in de kernen (voorzieningen, zorg, onderwijs), Natuur- en waterbeheer, duurzaamheid

Paragraaf G Grondbeleid

Inleiding

De paragraaf grondbeleid beschrijft het grondbeleid in het kader van de ruimtelijke ontwikkeling. Het gemeentebestuur formuleert de doelstellingen en het grondbeleid is hieraan ondersteunend. Deze paragraaf geeft de visie op het grondbeleid, de uitvoering van het grondbeleid, de actuele financiële positie, de winstneming en de risico's en voorzieningen weer. De niet in exploitatie genomen bouwgronden worden, vanaf 2016 op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), opgenomen als materiële vaste activa.

Visie op grondbeleid

Eind 2021 is geactualiseerd grondbeleid vastgesteld. Dit naar aanleiding van de gewijzigde vastgoedmarkt en de economische situatie in het land. Daarnaast is er sprake van nieuwe regelgeving vanuit de notities van de commissie BBV met andere richtlijnen voor het inrichten van gemeentelijke grondexploitaties. Tevens is de wetgeving omtrent de Omgevingswet van invloed op het gemeentelijk grondbeleid. Ook de gemeenteraad had aangegeven een actiever grondbeleid na te streven. Dit alles gaf de aanleiding om de nota Grondbeleid te actualiseren.

Het uitgangspunt is een actiever grondbeleid. Dit door middel van zogenaamd situationeel grondbeleid.

Faciliterend als het kan om de doelen te bereiken en actief als dat beter past bij de opgave en de gemeentelijke begroting daar dekking voor geeft. Per ontwikkellocatie of project zal worden gekeken naar de gewenste vorm van grondbeleid. Actief grondbeleid lijkt met name voor grotere woningbouwplannen ingezet te kunnen worden. De gemeente kan op deze manier verantwoord en gecontroleerd sturen op de ruimtelijke doelstellingen en ambities. Het is immers niet mogelijk om een algemene strategie te bepalen voor alle locaties. Per locatie spelen veel facetten een rol, zoals grondposities, capaciteit van de gemeente, wens tot regie van de gemeente en de risico's die een gemeente wil lopen.

Winstneming

Volgens de commissie BBV moet winst (tussentijdse winstname) worden genomen op het moment dat er in een grondexploitatie opbrengsten zijn. Volgens de POC-methode (percentage of completion, een methode die het aandeel van de gerealiseerde opbrengsten afzet tegen het aandeel van de gerealiseerde kosten en de te verwachten winst) is de te nemen winst jaarlijks te berekenen. Met de jaarrekening van 2021 is op deze wijze een winst van € 403.000 uit de grondexploitaties van Zorgvlied, Kalterbroeken, Moersberger Erven en Complex Aldi Dwingeloo genomen. Ook de komende jaren wordt een winst verwacht uit de laatste grondexploitaties Moersberger Erven en Aldi Dwingeloo te kunnen nemen.

Theoretisch te behalen begrote winsten grondexploitaties (x € 1.000)

2022	2023	2024	2025	2026
------	------	------	------	------

Totaal van de grondexploitaties	865	98	-147	100	-
---------------------------------	-----	----	------	-----	---

Deze winsten zijn verwerkt in de prognose balans. Ze zijn nog niet als winst meegenomen onder de baten en lasten.

Uitvoering grondbeleid

Meenteweg - Oeveraseweg – Havelte

Deze grondexploitatie betreft de afronding van een bedrijventerrein in Havelte. Op dit

bedrijventerrein is nog een kavel van 1,6 hectare beschikbaar. De locatie is nog niet bouwrijp gemaakt. Er moeten nog werkzaamheden plaatsvinden voordat het terrein geschikt is voor eventuele uitgifte.

Verder moeten nog werkzaamheden in de openbare ruimte plaatsvinden, zoals in het bestemmingsplan is opgenomen. In 2021 zijn er geen verkopen geweest. In 2021 was de verwachting nog dat het project in 2023 kon worden afgesloten, dit is nu met een jaar opgeschoven naar 2024. Het resultaat zal circa € 40.000 nadelig zijn (NCW per 1-1-2022). De voorziening hiervoor is aangepast.

Zorgvlied Noord-Oost II

In het plan in Zorgvlied zijn 15 kavels uit geven voor woningbouw. Per 1-1-2022 zijn alle kavels verkocht. Na afronden van de laatste werkzaamheden komt het te verwachten voordelige resultaat uit op nog circa € 40.000 (NCW per 1-1-2022). Naar verwachting kan dit project eind dit jaar worden afgesloten.

Kalterbroeken

Kalterbroeken is een woningbouwproject waarin 93 woningen worden toegevoegd aan Diever. Per 1-1-2022 zijn 84 kavels voor woningbouw uitgegeven. De laatste kavels worden in 2022 uitgegeven. Het project kan vervolgens in 2023 worden afgesloten, nadat de laatste woonrijpmaak-werkzaamheden zijn uitgevoerd. Het verwachte financiële resultaat € 335.000 voordelig (NCW per 1-1-2022).

Vledder Noord – Fase 1a

Het plan Vledder Noord – Fase 1a betreft een project waarin 32 woonzorg-eenheden worden gerealiseerd. Het te verwachten financiële resultaat is circa € 130.000 voordelig (op NCW per 1-1-2021). In 2019 is al een winst van € 101.000 genomen uit dit project. In 2021 is gestart met de bouw van het complex en de verwachting is dat dit project in 2022 kan worden afgesloten.

Vledder Noord – Fase 1b

In dit plan is ruimte voor circa 45 woningen. Een deel hiervan heeft al een uitgewerkte woonbestemming. Op een ander deel van de het plan ligt nu nog een maatschappelijke bestemming. De bedoeling is om ook hier woningen mogelijk te maken. Eind 2021 is gestart met het bouwrijp maken van het eerste deel van het plangebied. In 2022 zullen de 26 kavels in dit deel worden geleverd.

De grondexploitatie sluit naar verwachting met een nadelig financieel resultaat van circa € 400.000 (NCW per 1-1-2022).

Vledderveen

De grondexploitatie Vledderveen is in 2021 vastgesteld en betreft de uitgifte van kavels ten behoeve van maximaal 21 woningen. Deze kavels worden in 2 fasen uitgegeven. De uitgifte van de eerste fase is eind 2021 gestart. Alle tien de kavels zijn direct gereserveerd. Begin 2022 is gestart met bouwrijpmaken en zijn de kavels geleverd. De opbrengsten van de tweede fase worden in 2024 verwacht. In 2025 kan de grondexploitatie vervolgens worden afgesloten. Het verwachte financiële resultaat is circa € 600.000 voordelig (NCW per 1-1-2022).

Aldi-locatie Valderseweg Dwingeloo

Deze grondexploitatie is in 2021 vastgesteld. Het betreft de sanering en gedeeltelijke uitgifte van een perceel grond van circa 5.000 m² ten behoeve van een supermarkt. De grond is in 2022 gesaneerd en geleverd. Het plangebied kan dan eind 2022 woonrijp worden gemaakt, waarna de grondexploitatie kan worden afgesloten. Het verwachte financiële resultaat is

circa € 300.000 voordelig (NCW per 1-1-2022).

Toekomstige ontwikkelingen

In 2022 is er een voorkeursrecht gevestigd op een locatie in Dieverbrug. Uit een nadere verkenning zal moeten blijken of deze geschikt is voor toekomstige woningbouw op de lange termijn. Daarnaast wordt gekeken naar diverse (her)ontwikkelingslocaties dit ook in relatie tot de ambitie om 1.000 nieuwe woningen voor 2030 te realiseren.

Actuele financiële positie

Bouwgrond in exploitatie (begroot verloop in 2022)

Bouwgronden in exploitatie (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Vermeerderingen	Verminderingen	Winst-neming	Voorziening	Boekwaarde 31-12-2022
Zorgvlied Noord - Oost	--68	29	-	39		-
Kalterbroeken Diever	-483	416	361	312		-116
Meenteweg - Oeveraseweg Havelte	122	6	-	-	37	91
Vledder Noord fase 1b	460	526	939	-	396	-349
Moersberger Erven	81	49	151	-9		-30
Complex Aldi Dwingeloo	-56	587	850	309		-10
Complex Vledderveen	22	259	569	214		-74
Totaal bouwgronden in exploitatie	78	1.872	2.870	865	433	-488

Voorzieningen t/m

Meenteweg - Oeveraseweg Havelte	-37				-37	0
---------------------------------	-----	--	--	--	-----	---

Vledder Noord fase 1b	-396		--396	0
--------------------------	------	--	-------	---

Bouwgrond in exploitatie incl. winstnemingen (begrote boekwaarden 2022 t/m 2026)

Bouwgronden in exploitatie (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2026
Zorgvlied Noord - Oost	-	-	-	-	-
Kalterbroeken Diever	-116	-	-	-	-
Meenteweg - Oeveraseweg Havelte	128	-169	-	-	-
Vledder Noord fase 1b	47	-472	-	-	-
Moersberger Erven	-30	-	-	-	-
	-10	-	-	-	-
	-74	50	-138	-	-
Totaal bouwgronden in exploitatie	-55	-354	-138	-	-
Voorzieningen t/m	-433	-433	-37	-	-
Totaal bouwgronden in exploitatie	-488	-79	-175	-	-

Voorzieningen

Voor Meenteweg / Oeveraseweg is per 31-12-2021 een voorziening opgenomen van € 37.000. Voor Vledder Noord is een voorziening opgenomen van € 396.000. Deze bedragen zullen naar verwachting voldoende zijn (zie contante waarde).

Risico's

In het algemeen kan gesteld worden dat er weinig risico's zijn bij onze grondexploitaties. Zie hiervoor paragraaf B. Voor de verliezen die we kunnen inschatten is een voorziening opgenomen. Op dit moment betreft dat de Meenteweg – Oeveraseweg in Havelte. Voor grondexploitaties die in uitvoering zijn, geldt dat er een algemeen risico is dat deze ontwikkeling uiteindelijk niet (volledig) voltooid wordt. Er is getracht om het risico hierop zo veel mogelijk te beperken door middel van diversiteit in woningtypologieën, behoefteonderzoek en het hanteren van marktconforme grondprijzen. Voor nadere inschatting van de risico's in breder verband wordt verwezen naar de paragraaf B: Weerstandvermogen en risicobeheersing.

Financiële begroting

B.1. Overzicht van baten en lasten

B.1.1. Meerjarenbegroting 2023 - 2026

Begroting 2023 - 2026

Onderstaand de meerjarenbegroting

Bedragen x €1.000

Programma	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
Lasten					
0. Bestuur en ondersteuning	2.336	2.234	2.187	2.187	2.135
1. Veiligheid	1.617	1.667	1.711	1.759	1.807
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	3.554	4.915	4.960	4.941	4.995
3. Economie	2.215	1.769	1.253	1.256	1.255
4. Onderwijs	1.690	1.420	1.394	1.387	1.380
5. Sport, cultuur en recreatie	4.961	4.223	4.317	4.326	4.338
6. Sociaal domein	25.841	22.471	22.317	21.834	21.535
7. Volksgezondheid en milieu	5.999	6.829	6.640	6.631	6.648
8. VHROSV	7.788	4.047	2.957	1.875	1.832
Totaal Lasten	56.001	49.575	47.737	46.196	45.924
Baten					
0. Bestuur en ondersteuning	354	354	354	354	354
1. Veiligheid	15	15	15	15	15
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	334	314	314	314	314
3. Economie	2.431	2.209	2.159	2.159	2.159
4. Onderwijs	336	195	195	196	196
5. Sport, cultuur en recreatie	319	169	169	169	169
6. Sociaal domein	5.641	3.742	3.742	3.850	3.853
7. Volksgezondheid en milieu	5.095	5.556	5.585	5.585	5.585
8. VHROSV	5.417	2.607	1.436	507	446
Totaal Baten	19.943	15.160	13.970	13.149	13.091
Totaal saldo programma's	-36.058	-34.415	-33.768	-33.047	-32.832

Overhead, VpB en Onvoorzien

0.4 betreft overhead, 0.8 betreft onvoorzien. VpB wordt niet begroot en is derhalve 0.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
0.4 Overhead					
Lasten	10.828	11.132	11.083	11.056	11.054
Baten	66	131	131	131	131
Totaal 0.4 Overhead	-10.762	-11.001	-10.952	-10.925	-10.923
0.8 Overige baten en lasten					
Lasten	20	20	20	20	20
Totaal overhead, vpb en onvoorzien	-10.782	-11.021	-10.972	-10.945	-10.943

Algemene dekkingsmiddelen

Betreft taakvelden 0.5 t/m 0.7.

Bedragen x €1.000

Algemene dekkingsmiddelen	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
Lasten	467	452	465	449	459
Baten	44.845	45.518	46.388	46.826	44.482
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	44.378	45.066	45.923	46.377	44.024

Saldo baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
Lasten	67.315	61.180	59.305	57.721	57.456
Baten	64.854	60.810	60.489	60.106	57.705
Saldo Baten en Lasten	-2.461	-370	1.183	2.385	249

Mutatie in de reserves

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
Onttrekkingen	2.774	922	765	562	461
Stortingen	181	25	25	25	25
Totaal mutatie in de reserves	2.592	897	740	537	436

Begrotingsresultaat

Betreft het resultaat van baten en lasten inclusief de mutatie reserve.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
Onttrekkingen	1.529	0	0	0	0
Stortingen	1.660	527	1.924	2.922	685
Resultaat begroting	-131	-527	-1.924	-2.922	-685

B.1.2. Uitgangspunten meerjarenbegroting 2023- 2026

Uitgangspunten

De financiële spelregels die we in 2023 hanteren voor de opbouw en samenstelling van de product en programmabudgetten en de nieuwe financiële prognoses, luiden als volgt:

- Voor het opstellen van de begroting 2023 en de meerjarenraming 2023-2026 is als basis de verwachtingen in de Voorjaarsrapportage 2022 gebruikt.
- De beleidsregels, reken- en spelregels worden toegepast conform het vernieuwde BBV.
- De raming van de algemene uitkering is gebaseerd op de septembercirculaire van 2022.
- In 2023 is een inflatie toegepast van 2,2 % op de Forensenbelasting, Rioolheffing, Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht, Leges voor vergunningen en Lijkbezorgingsrechten.
- Conform de notitie verwachtingen voor begroting 2023 is een inflatiecorrectie toegepast op de overige uitgaven van 3,5%.

- Op de kosten voor het sociaal domein, de uitvoeringskosten voor Gemeenschappelijke Regelingen en het MJOP voor de gebouwen is geen inflatie toegepast.
- Voor de kapitaallasten is gebruikt gemaakt van een rekenrente van 0,4% voor 2023. Voor een onderbouwing en de toegepaste rekenrente voor 2023 t/m 2026 zie paragraaf D: Financiering.
- De doorbelasting van de kosten van gebouwen die voor meerdere taakvelden worden gebruikt, is geactualiseerd.
- De doorbelasting van de personeelslasten van personeelsleden die voor specifieke taakvelden werkzaam zijn, is geactualiseerd.
- De inkomsten en uitgaven van de grondexploitaties zijn geactualiseerd en verwerkt in deze begroting.
- Voor de grondexploitaties is gebruik gemaakt van een rekenrente van 0,62 %. Zie paragraaf D: Financiering.
- De mutatie in de reserves en voorzieningen zijn geactualiseerd.
- Onttrekkingen aan de voorzieningen voor wegen en rioleringen zijn gebaseerd op geactualiseerde beheersplannen voor wegen en rioleringen.
- De kosten, opbrengsten en mutatie in de reserve en voorziening van de reinigings- en rioolheffing zijn geactualiseerd. Daarbij is toegewerkt naar kostendekkendheid van het tarief afvalstoffenheffing.
- De vigerende Cao-gemeenten vormt het uitgangspunt voor het bepalen van de lasten voor salarissen in 2023 en verder. Daarbij is een geschatte indexatie van 4,0% van het bruto salaris meegenomen. Voor de pensioenpremie wordt uitgegaan van 29,5% (3,6% meer dan in de begroting 2022).
- Aanneمة dat jaarlijks via het gemeentefonds uit te keren ruimte onder BCF-plafond berekend op basis van 6,32 punt keer de uitkeringsfactor bedraagt. Hoewel de beschikbare ruimte meer bedraagt (nl. 10,7 punt van de uitkeringsfactor).

Meerjarenbegroting

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
Overige programma onderdelen	34.045	34.951	35.432	33.081
0. Bestuur en ondersteuning	-1.499	-1.467	-1.470	-1.419
1. Veiligheid	-1.652	-1.696	-1.744	-1.791
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-4.553	-4.599	-4.579	-4.633
3. Economie	518	918	916	916
4. Onderwijs	-1.186	-1.159	-1.152	-1.145
5. Sport, cultuur en recreatie	-4.054	-4.111	-4.120	-4.168
6. Sociaal domein	-10.259	-10.122	-9.884	-9.863
7. Volksgezondheid en milieu	-968	-1.026	-1.046	-1.063
8. VHROSV	-1.371	-1.351	-1.369	-1.386
Gerealiseerd resultaat	9.023	10.340	10.984	8.529

B.1.3. Toelichting op overzicht van baten en lasten

Toelichting

Het overzicht van baten en lasten geeft in een oogopslag inzicht in het saldo van de programma's, het saldo van de dekkingsmiddelen en het saldo van de mutatie

bestemmingsreserves. De programma's geven de baten en lasten zonder de mutatie reserves. Programma gebonden inkomsten, zoals rioolheffing en heffing van reinigingsrechten, worden wel meegenomen in de baten van het respectievelijke programma.

Toelichting op de programma's

Voor een toelichting op de programma's wordt verwezen naar het Programmaplan.

Overhead

Voor een toelichting op de overhead wordt verwezen naar de overige programma onderdelen en naar de paragraaf E: Bedrijfsvoering.

Vennootschapsbelasting

Gemeenten zijn sinds 1 januari 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting.

Hierbij gaat het uitsluitend om winstgevende activiteiten waarbij in algemene zin sprake is van een onderneming. Voor de gemeente Westerveld gaat het alleen om de grondexploitaties. Tot en met 2020 is de VpB-aangifte gedaan en afgerekend.

Voor zover we dat op basis van de nu bekende regelgeving in kunnen schatten, is er sprake van fiscale winsten op de grondexploitaties in de jaren 2021 t/m 2025, met uitzondering van 2024 waarin een verlies wordt verwacht. Voor deze verliezen is een voorziening opgenomen op de balans waardoor er geen resultaat-effect is. Fiscale winsten en verliezen zijn verrekenbaar (carry forward en backward) waardoor de VpB-last in de toekomst gering zal zijn. De winsten worden conform het voorzichtigheidsprincipe gepresenteerd als ze werkelijk gerealiseerd zijn. Daarom kiezen wij ervoor om in het boekjaar 2023 en verder geen last voor de vennootschapsbelasting te verantwoorden.

Onvoorzien

In de begroting 2023 is een post voor onvoorzien van € 20.000 (€ 1 per inwoner) opgenomen. Dit bedrag is bestemd om eventuele tegenvallers op te vangen en nog niet te kwantificeren uitgaven die zich in de loop van het verslagjaar voor doen. De besteding daarvan is voorbehouden aan het college.

B.1.4. Toelichting op toevoegingen en onttrekkingen reserves

Toevoegingen en onttrekkingen reserves

De gemeente Westerveld heeft bestemmingsreserves gevormd in het verleden voor een specifiek doel. Jaarlijks vinden stortingen en onttrekkingen plaats.

Ten behoeve van het inzicht is onderstaand overzicht opgenomen van de mutaties reserves per programma. Per mutatie is de begrote mutatie gepresenteerd. In de toelichting op de geprognosticeerde balans is een overzicht opgenomen van het toekomstige verloop van de reserves.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
Onttrekkingen					
0. Bestuur en ondersteuning	470	381	366	363	362
1. Veiligheid	490	0	0	0	0
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	48	48	48	48	48
3. Economie	445	79	12	12	12
4. Onderwijs	39	39	39	39	39
5. Sport, cultuur en recreatie	140	0	38	38	0
6. Sociaal domein	399	0	63	63	0
7. Volksgezondheid en milieu	120	305	29	0	0
8. VHROSV	624	70	170	0	0
Totaal Onttrekkingen	2.774	922	765	562	461
Stortingen					
0. Bestuur en ondersteuning	0	0	0	0	0
3. Economie	0	0	0	0	0
5. Sport, cultuur en recreatie	0	0	0	0	0
6. Sociaal domein	25	25	25	25	25
7. Volksgezondheid en milieu	156	0	0	0	0
8. VHROSV	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen	181	25	25	25	25
Totaal mutatie reserves	2.592	897	740	537	436

Structurele mutatie reserves

Een storting en/of onttrekking aan een reserve is per definitie incidenteel, tenzij er redenen zijn deze structureel te ramen (bijvoorbeeld ter dekking van rente- en/of afschrijvingslasten). In de tabel hieronder worden de ramingen van structurele toevoegingen (+) en onttrekkingen (-/-) aan de reserves weergegeven.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
7910112 Reserve bouw gemeentehuis	-273	-271	-259	-258	-257
7910117 Reserve multifunctionele accomm Havelte MFA	-110	-109	-107	-105	-105
7910140 Reserve Fonds Dorpsuizen	25	25	25	25	25
7910145 Reserve Versterking fysieke aantrekkelijkheid	-48	-48	-48	-48	-48
7910152 Bestemmingsreserve Stad Esch	-39	-39	-39	-39	-39
7910154 Bestemmingsreserve Parkeerterrein Fredriksoord	0	-12	-12	-12	-12
Totaal structurele mutaties	-445	-455	-441	-437	-436

B.1.5. Incidentele baten en lasten

Achtergrond

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) dient de gemeentebegroting te voorzien in een overzicht van incidentele lasten en baten. Inzicht daarin is van belang voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van baten en lasten door de gemeenteraad. Daarnaast is het noodzakelijk voor het financiële toezicht en de beoordeling van de begrotingspositie door Gedeputeerde Staten. Het is daarmee ook één van de beoordelingscriteria om voor repressief financieel toezicht in aanmerking te komen.

Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)	RE S	Program ma	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
--	------	------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Incidentele baten:

Subsidie toeristisch platform		3	100	-	-	-
Subsidie provincie Regiodeal 2021-2023		3	49	-	-	-
Onttrekking reserve Regiodeal 2021-2023	√	3	67	-	-	-
Onttrekking reserve maatschappelijke voorzieningen	√	6	-	100	100	-
Onttrekking reserve huishoudelijk afval	√	7	100	78	-	-

Onttrekking reserve uitvoering klimaatakkoord	√	7	96	-	-	-
Onttrekking reserve t.b.v. warmtevisie	√	7	59	-	-	-
Onttrekking reserve woonimpuls	√	8	70	170	-	-
-Subtotaal incidentele baten			541	348	100	-

Incidentele lasten:

Re-integratie traject bestuurders		0	45	-	-	-
Klanttevredenheidsonderzoek per 2 jaar		0	12	-	12	-
Uitgaven toeristisch platform		3	100	-	-	-
Regiodeal 2021-2023		3	665	-	-	-
Bijdrage dorpshuizen		6	25	25	25	25
Uitvoering klimaatakkoord	√	7	145	10	-	-
Ontwikkelen warmtevisie	√	7	100			
Uitvoering woonimpuls	√	8	70	170	-	-
Tijdelijke formatie RO t/m 2024		8	84	84	-	-
Subtotaal incidentele lasten			1.246	289	37	25

Saldo incidentele baten en lasten			705	-59	-63	25
--	--	--	------------	------------	------------	-----------

De met een vinkje (v) aangegeven bedragen betreffen mutaties met een relatie naar de bestemmingsreserves. Dat wil zeggen tegenover de incidentele last staat een dekking uit de bestemmingsreserve.

Criteria

De incidentele baten en lasten zijn opgesteld met in achtneming van de door de commissie BBV daarvoor opgestelde richtlijnen in haar notitie 'structurele en incidentele lasten en baten'. Baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar of minder voordoen, kunnen beoordeeld worden als 'incidenteel', waarbij rekening wordt gehouden met de soort of de eigenschap van de begrotingspost.

Ter invulling is in de inventarisatie van incidentele baten en lasten hierna uitgegaan van de volgende criteria:

- lasten/baten die alleen in het jaar 2023, 2024, 2025 of 2026 voorkomen;
- lasten/baten die zich maximaal gedurende drie jaar voordoen (2023-2026);
- lasten/baten waarvan de eindigheid vast ligt op basis van raadsbesluit en/of toekenningsbesluit, ook als de looptijd langer is dan drie jaar;
- onttrekkingen en toevoegingen aan reserves met een looptijd korter dan drie jaar.

Toelichting

Het saldo incidentele baten en lasten is positief. Het structurele begrotingssaldo van Westerveld verbetert daardoor verder.

De met een v gemarkeerde regels verwijzen naar het Verloopoverzicht reserves en voorzieningen. De als incidenteel aangemerkte onttrekkingen uit de bestemmingsreserves komen terug in bovenstaand overzicht waarbij tevens de in de begroting opgenomen lasten worden gepresenteerd. Het gaat bijvoorbeeld om projecten zoals invoering Omgevingswet en duurzaamheid. Voor de tijdelijke inzet van personeel of voor de tijdelijke vervanging van vaste medewerkers die op deze projecten worden ingezet, is er dekking in de vorm van een onttrekking aan deze bestemmingsreserve.

Vanuit de samenlevingsagenda zijn er een aantal activiteiten voorzien met een incidenteel karakter.

De Regio Deal heeft een looptijd van drie jaar. Bijstelling lasten uitkeringen participatie betreft een jaar, omdat financiering een jaar later plaatsvindt. De frictiekosten sociaal domein zijn structureel voor vier jaar begroot. Deze kosten zijn in aard aangemerkt als incidenteel.

B.1.6. Structureel en reëel evenwicht

Structureel en reëel evenwicht

Op basis van de in het voorgaande hoofdstuk gepresenteerde incidentele baten en lasten wordt hier inzicht gegeven in het structureel en reëel evenwicht.

Presentatie van het structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	Bij/Af	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Saldo baten en lasten (voor mutatie reserves)		-369	1.184	2.386	246

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves	Bij	455	441	437	436
Begrotingssaldo		86	1.625	2.823	682
Incidentele baten	Af	541	348	100	-
Incidentele lasten	Bij	1.246	289	37	25
Structureel begrotingssaldo		791	1.566	2.760	707

B.2. Uiteenzetting van de financiële positie

B.2.1. Geprognoseerde begin- en eindbalans

Geprognoseerde begin- en eindbalans

Voor het opstellen van de prognose balans is gebruik gemaakt van alle informatie zoals die tot en met 1 september 2022 bekend is. De balansposities zijn bepaald op basis van het investeringsplan, de beheersplannen voor wegen en rioleringen, de te verwachten ontwikkeling van grondexploitaties, een raming van de toekomstige Btw-teruggave uit het Btw-compensatiefonds, de aflossingen op uitstaande gelden en aangetrokken leningen, de mutaties in de reserves en voorzieningen en een schatting voor overige vorderingen en schulden (crediteuren). Om tot een sluitende balans te komen, wordt in eerste instantie het maximum van de kasgeldleningen ingezet voor de financiering. Is dat niet voldoende, dan worden langlopende leningen aangetrokken voor de financiering.

Verschillen in de uitvoering in 2023 kunnen zorgen voor aanzienlijke afwijkingen in de financiële realisatie en de balansposities. Bijvoorbeeld het niet uitvoeren van geplande investeringen in 2023, maar in een later jaar, maakt dat minder vaste geldleningen nodig zijn. De balans ziet er dan bij het opstellen van de jaarrekening over 2023 anders uit. Het beeld wat in deze begroting wordt geschetst verandert niet, omdat de investering op zeker moment alsnog wordt uitgevoerd, zij het wat later. Waarmee de externe financiering alsnog nodig zal zijn.

Prognose balans (bedragen x € 1.000)	Letter	31-12- 2021	31-12- 2022	31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2025	31-12- 2026
Vaste activa							
Immateriële vaste activa		13	11	8	5	3	0
Materiële vaste activa		39.766	42.059	41.740	40.430	40.063	38.237
Financiële vaste activa		1.226	1.193	1.193	1.193	1.195	1.195
Subtotaal vaste activa	A	41.005	43.263	42.941	41.629	41.261	39.432

Vlottende activa

Onderhanden werk (w.o. bouwgrond in exploitatie)		-353	-484	-75	-171	4	4
Uitzettingen met een rente typische looptijd van 1 jaar of langer		6.869	5.104	4.419	4.266	5.200	4.341
Liquide middelen		228	280	280	280	280	280
Overlopende activa		2.166	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Subtotaal vlottende activa	B	8.910	6.400	6.124	5.875	6.984	6.125
Totaal Activa	A+B	49.915	49.663	49.064	47.504	48.245	45.557

Vaste passiva

Eigen vermogen (algemene- en bestemmingsreserves)		17.574	16.123	17.754	16.938	19.311	19.567
Voorzieningen		11.281	12.012	13.443	13.813	15.316	12.832
Vaste schulden met een rente typische looptijd van 1 jaar of langer		8.345	12.730	11.061	9.520	8.160	7.600
Subtotaal vaste passiva	C	37.200	40.864	40.258	40.270	42.788	39.989

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd minder dan 1 jaar		9.747	5.800	5.800	4.400	2.700	2.700
---	--	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Overlopende passiva		2.968	2.999	3.007	2.834	2.757	2.868
Subtotaal vlottende passiva	D	12.715	8,799	8.807	7.234	5.457	5.568
Totaal Passiva	C+D	49.915	49.663	49.064	47.504	48.245	45.557
Netto werkkapitaal	B-D	-3.805	-2.399	-2.683	-1.359	1.527	557

B.2.2. Toelichting geprognosticeerde balans

Toelichting

De totale vaste activa daalt per saldo € 0,3 miljoen (investeringen bedragen € 2,4 miljoen, de afschrijvingen zijn € 2,7 miljoen. Het onderhandenwerk van bouwgrond in exploitatie daalt met € 0,4 miljoen. En verder dalen de overige uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar met € 0,7 miljoen. Totaal daalt de activa met € 0,6 miljoen.

De financiering met kasgeld blijft gelijk. De (interne) financiering (het eigen vermogen) daalt door onttrekkingen bestemmingsreserve met € 0,4 miljoen. De externe financiering (vaste schulden) daalt door aflossingen met € 1,7 miljoen. De voorzieningen stijgen door de hogere dotatie wegen met € 1,4 miljoen. Totaal daalt de passiva met € 0,6 miljoen.

Totaal komt de externe financiering uit op € 11,0 miljoen.

Het netto werkkapitaal is circa € 2,7 miljoen negatief. Dat wil zeggen dat de vaste activa niet volledig gefinancierd wordt met langlopende middelen (vaste passiva) maar aanvullend wordt gefinancierd met kortlopende middelen, zoals kasgeld en crediteuren. in paragraaf D is zichtbaar hoeveel kasgeldleningen zullen worden aangetrokken ter aanvullende financiering van de vaste activa. Vanaf 2025 is het werkkapitaal positief en kan worden aangewend voor intern financiering. Het aantrekken van kasgeld is dan niet nodig.

Vanaf 2024 wordt het werkkapitaal positief. Er is sprake van voldoende (lange) financiering voor de vaste activa. Er wordt daarom geen kasgeld meer aangetrokken. De overtollige middelen worden gestald bij het ministerie van financiën (schatkistbankieren).

B.2.3 Investeringsplanning 2023 - 2026

Investeringen 2023 - 2026

Ter beschikking gestelde kredieten, waarvan de rente- en afschrijvingsasten zijn verwerkt in begroting. Voor sommige kredieten wordt een bijdrage ontvangen van de provincie.

Die geven we in een aparte tabel weer.

Bedragen x €1.000

Investerings	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
7031068 Laptops en tablets incl voor raadsleden 2022	45	0	0	0	0
7031069 PCs laptops en monitoren 2024	0	0	200	0	0
7040013 Vervanging telefooncentrale gemeentehuis 2016	80	0	0	0	0
7040016 VW Caddy van de BOA 40012 2026	0	0	0	0	43
7040017 Vloerisolatie De Wiekslag	0	0	0	0	45
7040018 Dakisolatie Brandweerkazerne Vledder	0	0	0	22	0
7040019 Vloerisolatie Gemeentewerken Dieverbrug	0	0	10	0	0
7040020 Gevelisolatie Gemeentewerken Dieverbrug	0	0	17	0	0
7040021 Zonnepanelen Gemeentewerken Dieverbrug	0	0	0	59	0
7040022 Dakisolatie Bestuurscentrum Diever	0	0	0	0	50
7040023 Zonnepanelen Afval Breng Station	43	0	0	0	0
7040024 Gebouw Groningerweg 1 Diever	12	0	0	0	0
7040025 Gebouw Drift 15 Dwingeloo	15	0	0	0	0
7040026 Gebouw Middenweg 11f Vledder	10	0	0	0	0
7049233 VW Caddy 2021	0	42	0	0	0
7049234 Vervanging Claas Arion 510 Tractor 2022	0	0	80	0	0
7049367 VW Transporter gesloten 2020	0	61	0	0	0
7049371 Zoutstrooier Sirius 2022	0	60	0	0	0
7049372 Zoutstrooier Sirius 2022	0	60	0	0	0
7049375 Hogedrukspuit Rioned 2022	0	0	0	25	0
7049376 Schliissing houtversnipperaar 2022	0	0	0	56	0
7049378 VW Transporter	0	48	0	0	0
7049379 Bedrijfsauto 2021	145	0	0	0	0

Investerings	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
7049380 Investering hulpstukken kraan 2022	20	0	0	0	0
7049381 Investering hulpstukken kraan 2025	0	0	0	20	0
7049382 Hoogwerker Dinolift 490363 2025	0	0	0	56	0
7049383 Vacuumtank Peecon 2025	0	0	0	35	0
7049384 Toyota 4x4 2025	0	0	0	102	0
7049385 Villeton sneeuwploeg 2025	0	0	0	16	0
7049386 Villeton sneeuwploeg 2025	0	0	0	16	0
7049387 Villeton sneeuwploeg 2025	0	0	0	16	0
7210325 Vervanging en reconstructie wegen 2021	260	0	0	0	0
7210330 Ruimtelijk actieplan Havelte	652	0	0	0	0
7210332 Reconstructie en vervanging wegen 2022	830	0	0	0	0
7210333 Herontwikkeling locatie Dingspilhuus	503	0	0	0	0
7210335 Reconstructie wegen 2023	0	1.078	0	0	0
7210336 Reconstructie wegen 2024	0	0	499	0	0
7210338 Fietspaden 2020	205	0	0	0	0
7210340 GVVP Fietspad Doldersummerweg 2021	536	0	0	0	0
7210341 GVVP Veilige bermen fietspaden 2022	50	0	0	0	0
7210343 GVVP Impuls voorzieningen fietsverkeer 2022	0	0	0	0	0
7210344 GVVP Markering fietspaden 2021	15	0	0	0	0
7210345 GVVP Markering fietspaden 2022	50	0	0	0	0
7210346 GVVP Opwaarderen fietspad Steenwijkerweg 2025	0	0	0	315	0
7210348 GVVP Parkeervoorzieningen creeren 2022	0	0	0	0	0
7210349 GVVP Parkeervoorzieningen creeren 2023	0	0	0	0	0

Investerings	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
7210351 Fietspad Startbaan 2022	223	0	0	0	0
7210352 Vervanging brug n Achterenkamp Lheebroek	400	0	0	0	0
7210414 Vervangen amaturen en verouderde lichtmasten2021	150	0	0	0	0
7210415 Vervangen verouderde lichtmasten 2022	150	0	0	0	0
7210416 Vervanging en reconstructie wegen 2025	0	0	0	989	0
7210417 Vervanging en reconstructie wegen 2026	0	0	0	0	306
7210418 Parkeerplaats trailer Uffelte tbv paardesport	29	0	0	0	0
7210419 Uitvoering motie Verlichting trambaan	100	0	0	0	0
7210424 Parkeerplaats trailer Boschoord tbv paardesport	25	0	0	0	0
7210509 Evenementen terrein Uffelte	79	0	0	0	0
7210510 Uitvoering beleid en beheersplan Brinken 2021	15	0	0	0	0
7210511 Uitvoering beleid en beheersplan Brinken 2022	15	0	0	0	0
7210512 Uitvoering beleid en beheersplan Brinken 2023	0	15	0	0	0
7210513 Uitvoering beleid en beheersplan Brinken 2024	0	0	15	0	0
7210514 Uitvoering beleid en beheersplan Brinken 2025	0	0	0	15	0
7210515 Uitvoering beleid en beheersplan Brinken 2026	0	0	0	0	15
7530119 Sportvelden 2021	34	0	0	0	0
7530120 Sportvelden 2022	34	0	0	0	0
7530121 Sportvelden 2023	0	34	0	0	0
7530122 Sportvelden 2024	0	0	34	0	0

Investerings	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
7530123 Sportvelden 2025	0	0	0	34	0
7530125 Sportvelden 2026	0	0	0	0	34
7560009 Parkeerterrein Frederiksoord 2021	300	0	0	0	0
7722125 Riolering vrijverval 2021	163	0	0	0	0
7722126 Riolering vrijverval 2022	126	0	0	0	0
7722127 Riolering vrijverval 2023	0	124	0	0	0
7722128 Riolering vrijverval 2024	0	0	195	0	0
7722129 Riolering vrijverval 2025	0	0	0	208	0
7722130 Riolering vrijverval 2026	0	0	0	0	188
7722203 Riolering gemalen mechelekr 2023	0	151	0	0	0
7722204 Riolering gemalen bouwkunding 2023	0	20	0	0	0
7722205 Riolering gemalen bouwkunding 2024	0	0	13	0	0
7722206 Riolering gemalen mechanisch 2024	0	0	79	0	0
7722207 Riolering gemalen mechelekr 2025	0	0	0	19	0
7722208 Riolering gemalen bouwkunding 2025	0	0	0	95	0
7722209 Riolering gemalen bouwkunding 2026	0	0	0	0	52
7722210 Riolering gemalen mechelekr 2026	0	0	0	0	62
7722528 Riolering drukriolering mechelekr 2021	33	0	0	0	0
7722529 Riolering drukriolering mechelekr 2022	432	0	0	0	0
7722530 Riolering drukriolering mechelekr 2023	0	18	0	0	0
7722531 Riolering drukriolering mechelekr 2025	0	0	0	6	0
7722532 Riolering drukriolering mechelekr 2026	0	0	0	0	12
7722603 Riolering gemalen bouwkunding 2022	17	0	0	0	0

Investerings	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
7722604 Riolering drukriolering bouwkundig 2025	0	0	0	54	0
7722605 Riolering drukriolering bouwkundig 2026	0	0	0	0	639
7722702 Riolering persleiding 2024	0	0	67	0	0
7722703 Riolering persleiding 2025	0	0	0	14	0
7722704 Riolering persleiding 2026	0	0	0	0	161
7722817 Riolering milieumaatregelen 2020	83	0	0	0	0
7722819 Riolering milieumaatregelen 2022	249	0	0	0	0
7722820 Riolering Milieumaatregelen 2023	0	150	0	0	0
7722821 Riolering milieumaatregelen 2024	0	0	150	0	0
7722822 Riolering milieumaatregelen 2025	0	0	0	150	0
7722823 Riolering milieumaatregelen 2026	0	0	0	0	150
7722916 Riolering onderhoud stedelijk watersysteem 2022	47	0	0	0	0
7722917 Riolering onderhoud stedelijk watersysteem 2023	0	47	0	0	0
7722918 Riolering stedelijk watersysteem 2024	0	0	47	0	0
7722919 Riolering stedelijk watersysteem 2025	0	0	0	47	0
7722920 Riolering stedelijk watersysteem 2026	0	0	0	0	47
7724024 Verwijderen gedenkstenen begraafplaatsen 2021	85	0	0	0	0
Totaal	6.258	1.907	1.405	2.369	1.803
Totaal investeringen	-6.258	-1.907	-1.405	-2.369	-1.803

Te ontvangen bijdrage derden ten behoeve van de te realiseren investering

Te ontvangen van de provincie Drenthe. Voor het fietspad Startbaan in Havelte is gerekend met een bijdrage uit de Regio Deal Zwolle van € 100.000.

De Regiodeal Zwolle draagt € 12.500 bij in de aanleg van de parkeerplaats Uffelte en € 6.271 bij in de aanleg parkeerplaats Boschoord.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Saldo najaar 2022	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
7210340 GVVP Fietspad Doldersummerweg 2021	275	0	0	0	0
7210351 Fietspad Startbaan 2022	200	0	0	0	0
7210418 Parkeerplaats trailer Uffelte tbv paardesport	13	0	0	0	0
7210424 Parkeerplaats trailer Boschoord tbv paardesport	6	0	0	0	0
7722819 Riolering milieumaatregelen 2022	99	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	593	0	0	0	0

Rioleringsmaatregelen

Op riolen wordt in één keer afgeschreven. De dekking daarvan wordt gedaan vanuit de voorzieningen rioleringen. Het heeft daarom geen resultaatteffect. Het legt wel beslag op de liquide middelen. Als die er niet zijn, is externe financiering noodzakelijk. Het is daarom van invloed op de solvabiliteit.

Bedragen x €1.000

Dekking maatregelen riolering	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
6870202 Rioleringzorg nieuw Waterplan				
U_73400 Afschrijvingen	-510	-551	-592	-1.311
Totaal dekking maatregelen riolering uit voorzieningen	-510	-551	-592	-1.311

Meerjarig programma grootonderhoud wegen

De dekking daarvan wordt gedaan uit de voorziening grootonderhoud wegen. Er is geen resultaatteffect. Het legt beslag op de liquide middelen. Als die er niet zijn, is externe financiering noodzakelijk. Het is daarom van invloed op de solvabiliteit.

Bedragen x €1.000

Grootonderhoud wegen	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
6820102 Grootonderhoud wegen				
U_38218 Groot onderhoud wegen	388	1.578	296	3.179
Totaal grootonderhoud wegen	-388	-1.578	-296	-3.179

B.2.4. Staat van de reserves 2023 - 2026

Mutatie Reserves

Betreft de onttrekkingen of stortingen in het begrotingsjaar. De onttrekking dient ter dekking van grote lasten de diverse programma's.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
Onttrekkingen				
7910010 Overhevelingsreserve	0	0	0	0
7910140 Reserve Fonds Dorpshuizen	25	25	25	25
Totaal Onttrekkingen	25	25	25	25
Stortingen				
7910010 Overhevelingsreserve	0	0	0	0
7910112 Reserve bouw gemeentehuis	271	259	258	257
7910117 Reserve multifunctionele accomm Havelte MFA	109	107	105	105
7910135 Reserve huishoudelijk afval	149	29	0	0
7910138 Reserve structuur visie	0	0	0	0
7910145 Reserve Versterking fysieke aantrekkelijkheid	48	48	48	48
7910149 Reserve Verruimen maatschappelijke voorzieningen	0	100	100	0
7910150 Reserve Invoering Omgevingswet	0	0	0	0
7910152 Bestemmingsreserve Stad Esch	39	39	39	39
7910154 Bestemmingsreserve Parkeerterrein Fredriksoord	12	12	12	12
7910155 Bestemmingsreserve Regiodeal	67	0	0	0
7910156 Bestemmingsreserve woon impuls	70	170	0	0
7910157 Bestemmingsreserve Uitvoering klimaatakkoord	156	0	0	0
Totaal Stortingen	922	765	562	461
Totaal Reserves	-897	-740	-537	-436

Verloop reserves

Op basis van bovenstaande reserve mutaties en het saldo in de reserve per ultimo 2021 kan voor de verschillende jaren het verloop worden getoond. De getoonde bedragen zijn per ultimo van het begrotingsjaar en ook terug te vinden in de geprognosticeerde balans.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Algemene reserve	3.277	2.979	3.018	4.995	8.257
Begroot resultaat boekjaar	130	528	1.924	2.923	682

Totaal algemene reserve	3.407	3.507	4.942	7.918	8.939
Overhevelingsreserve	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Kapitaallasten gemeentehuis	6.054	5.783	5.523	5.266	5.009
Kapitaallasten MFA-Havelte	769	659	552	447	342
CO-financiering fonds	31	31	31	31	31
Huishoudelijk Afval	190	41	12	12	12
Sociale structuurvisie	-	-	-	-	-
Fonds dorpshuizen	323	348	373	398	423
Zonneleningen	438	438	438	438	438
Versterken fysieke aantrekkelijkheid	1.155	1.107	1.059	1.011	963
Maatschappelijke voorzieningen	200	200	100		
Invoering omgevingswet e.d.	-	-	-	-	-
Duurzaamheid	-	-	-	-	-
Afschrijvingslasten stad & Esch	1.794	1.755	1.715	1.676	1.636
Afschr.lasten parkeerterrein Frederiksoord	300	288	276	252	240
Regiodeal 2020-2023	67	-	-	-	-
Woonimpuls	240	170	-	-	-
Uitvoering Klimaatakkoord	156	-	-	-	-

Totaal bestemmingsreserves	12.716	11.819	11.079	10.529	10.093
-----------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Totaal reserves (saldo per 31-12)	16.123	15.326	16.021	18.447	19.023
--	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

In deze tabel wordt tevens het begrote resultaat meegenomen alsof de raad heeft besloten de bestemming van het resultaat volledig toe te voegen aan de algemene reserve en de reserve huishoudelijk afval (in 2022). Daardoor sluit het totaal van de reserves aan op de geprognosticeerde balans. De bestemming van het rekeningresultaat is echter voorbehouden aan de gemeenteraad. Het werkelijke saldo na vaststelling van de jaarrekening kan dan ook van bovenstaande verwachting gaan afwijken.

B.2.5. Staat van de voorzieningen 2023 - 2026

Mutatie voorzieningen

Betreft de onttrekkingen (lasten) of stortingen (baten) in het begrotingsjaar. De onttrekking dient ter dekking van begrote lasten voor personeel of groot onderhoud in de diverse programma's.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Concept begr.2023	Concept begr.2024	Concept begr.2025	Concept begr.2026
Lasten				
7910309 Voorziening meerjarenonderhoud gebouwen	437	435	360	588
7910320 Voorziening groot onderhoud wegen	388	1.578	296	3.179
7910321 Voorziening vervangingsinvesteringen rioleringen	510	551	592	1.311
7910322 Voorziening pensioenen voormalig bestuurders	165	165	165	165
7910323 Voorziening onderh civiele kunstwerken bruggen	242	53	219	219
7910324 Egalisatievoorziening riolering	15	34	51	210
Totaal Lasten	1.756	2.817	1.683	5.672
Baten				
7910309 Voorziening meerjarenonderhoud gebouwen	311	311	311	311
7910320 Voorziening groot onderhoud wegen	2.065	2.065	2.065	2.065
7910321 Voorziening vervangingsinvesteringen rioleringen	700	700	700	700
7910323 Voorziening onderh civiele kunstwerken bruggen	130	130	130	130
Totaal Baten	3.206	3.206	3.206	3.206
Gerealiseerd resultaat	1.449	389	1.522	-2.466

Verloop voorzieningen

De hiervoor genoemde mutatie zijn verwerkt in onderstaande tabel. De getoonde bedragen zijn per ultimo van het begrotingsjaar en ook terug te vinden in de geprognosticeerde balans.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Voorziening voormalige bestuurders en personeel	1.726	1.543	1.359	1.176	992
Voorzieningen t.b.v. toekomstige verplichtingen	1.726	1.543	1.359	1.176	992
Meerjaren onderhoud gebouwen	1.876	1.749	1.625	1.575	1.298
Meerjaren onderhoud kunstwerken	439	327	403	314	224
Groot onderhoud wegen	3.325	5.003	5.489	7.258	6.144
Voorziening ter egalisatie van kosten	5.639	7.079	7.517	9.147	7.666
Vervangingsinvesteringen riolering	3.909	4.099	4.248	4.356	3.745
Voorziening t.b.v. toekomstige vervangingsinvesteringen	3.909	4.099	4.248	4.356	3.745
Tariefegalisatie rioleringen	737	722	688	638	428
Voorzieningen gelden derden, gebonden bestemming	737	722	688	638	428
Totaal Voorzieningen (saldo per 31-12)	12.012	13.443	13.813	15.316	12.832

B.2.6. EMU-saldo 2023 - 2026

EMU-saldo 2023 -2026

Het EMU-saldo geeft de liquiditeitsprognose van de gemeente Westerveld voor de komende jaren weer. Wanneer sprake is van een positief EMU-saldo dan, zullen de liquiditeiten toenemen en wanneer sprake is van een negatief saldo, dan zullen de liquiditeiten afnemen. Gelet op de huidige liquiditeitspositie van de gemeente is er geen aanleiding om in de komende jaren nieuwe langlopende financiering aan te trekken.

Berekening EMU-saldo (bedragen x € 1.00)	Begr. 2022 gewijzigd	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Periode	T-1	T	T+1	T+2	T+3
A. Geraamd exploitatiesaldo voor mutatie reserves	-2.463	-369	1.184	2.386	246
B. Mutatie (im)materiele vaste activa	-2	-3	-3	-3	-3
C. Mutaties voorzieningen	731	1.431	370	1.504	-2.485
D. Mutatie voorraden	-131	408	-95	175	-
E. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiele vaste activa	-	-	-	-	-
F. Berekend EMU-saldo (A-B+C-D-E)	-1.599	656	1.652	3.717	-.2.236
G. EMU-saldo referentiewaarde 2022	-2.016	-2.306	-2.306	-2.306	-2.306
H. Verschil EMU-saldo en referentiewaarde (F-G)	417	2.962	3.958	6.023	70

Het EMU-saldo 2023-2026 is positief. De gemeente geeft via reële transacties minder geld uit dan dat er binnen komt. De gemeente maakt minder of geen schulden. Hierdoor draagt

de gemeente positief bij aan het EMU-saldo van Nederland. In Europees verband is afgesproken dat het overheidstekort (EMU-saldo) maximaal 3% mag zijn. Binnen Nederland is dit tekort van 3% 'verdeeld' tussen de verschillende overheden.

De referentiewaarde wordt niet overschreden.

Aangezien het EMU-saldo onder de referentiewaarde valt, is de bijdrage van de gemeente aan het EMU-saldo geen aandachtspunt mits de andere overheden zich ook aan hun referentiewaarden houden.

B.3. Bijlage Taakvelden overzicht

Begroting 2022 naar taakvelden

In het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) is voorgeschreven dat er een indeling gemaakt moet worden van de lasten en baten per taakveld. Het doel van deze indeling is de onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten te vergroten. De provincie, het Rijk en het centraal bureau voor de statistiek maken gebruik van de gegevens volgens deze indeling.

Taakveldenoverzicht

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Concept begr.2023				
	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
0.1 Bestuur	1.639	0	0	0	-1.639
0.2 Burgerzaken	463	283	0	0	-180
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	131	71	0	0	-60
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.348	4	0	0	-1.344
1.2 Openbare orde en veiligheid	319	11	0	0	-308
2.1 Verkeer en vervoer	4.915	314	0	0	-4.601
3.1 Economische ontwikkeling	694	0	0	0	-694
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	69	14	0	0	-55
3.4 Economische promotie	1.007	2.195	0	0	1.188
4.1 Openbaar basisonderwijs	140	0	0	0	-140
4.2 Onderwijshuisvesting	698	63	0	0	-635
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	582	131	0	0	-451
5.1 Sportbeleid en activering	250	0	0	0	-250
5.2 Sportaccommodaties	873	150	0	0	-723
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	270	0	0	0	-270
5.4 Musea	46	0	0	0	-46
5.5 Cultureel erfgoed	225	0	0	0	-225
5.6 Media	387	0	0	0	-387
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.893	19	0	0	-2.875
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.663	25	0	0	-2.638
6.3 Inkomensregelingen	4.934	3.608	0	0	-1.326
6.5 Arbeidsparticipatie	916	0	0	0	-916
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	969	111	0	0	-859
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	207	0	0	0	-207
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	790	0	0	0	-790
7.2 Riolering	1.656	2.152	0	0	496
7.3 Afval	2.660	3.132	0	0	473
7.4 Milieubeheer	569	0	0	0	-569
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	433	272	0	0	-161
8.1 Ruimte en leefomgeving	420	20	0	0	-400
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	2.161	2.160	0	0	-1
8.3 Wonen en bouwen	1.466	426	0	0	-1.040

Exploitatie	Concept begr.2023				
Totaal programma's	36.794	15.162	0	0	-21.631

Overige programma onderdelen: Overhead

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Concept begr.2023				
	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
0.4 Overhead	11.168	167	0	0	-11.001
Totaal Overhead	11.168	167	0	0	-11.001

Overige programma onderdelen: Algemene dekkingsmiddelen (incl. onvoorzien)

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Concept begr.2023				
	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
0.5 Treasury	18	939	0	0	921
0.61 OZB woningen	306	3.152	0	0	2.846
0.62 OZB niet-woningen	0	1.162	0	0	1.162
0.64 Belastingen overig	85	29	0	0	-56
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	40.234	0	0	40.234
0.8 Overige baten en lasten	20	0	0	0	-20
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	429	45.516	0	0	45.088

Mutatie in reserves

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Concept begr.2023				
	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
0.10 Mutaties reserves	0	0	922	25	897
Totaal mutatie reserves	0	0	922	25	897

Resultaat

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Concept begr.2023				
	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
Onttrekkingen	0	0	0	0	0
Stortingen	0	0	0	527	-527
Saldo na mutatie reserves	0	0	0	527	-527

B.3.1 Bijlage Begrotingswijziging

Begrotingswijzigingen

Onderstaand toont de begrotingswijzigingen ten opzichte van het saldo bij de Voorjaarsrapportage 2022 (dit is kolom primitieve begroting 2023). In de verwachtingen bij

de Voorjaarsrapportage zijn kaders gegeven voor de ontwikkeling van lokale lasten, gemeenschappelijke regelingen, de mutatie salariskosten en de ontwikkelingen van de inflatie. De definitieve uitkomsten daarvan staan onderstaand (kolomgewijze) gepresenteerd. Dat wordt aangevuld met de uitkomsten van de Najaarsrapportage 2022 (doorwerking daarvan in begroting 2023) waarin ook zijn verwerkt de ontwikkelingen van de algemene uitkering gemeentefonds (de effecten van de december- en meicirculaire).

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Prim.begr2023	Lokale lasten 2023	Gem.Reg.2023	Mut.Salaris 2023	Inflatie 2023	Mut.naj.2023	Wensen 2023	OVWZ2023	Concept begr.2023
Lasten									
0. Bestuur en ondersteuning	2.176	0	0	-123	34	147	0	0	2.234
1. Veiligheid	1.586	0	37	30	3	11	0	0	1.667
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	3.684	0	0	-89	73	1.247	0	0	4.915
3. Economie	1.813	0	0	19	14	-77	0	0	1.769
4. Onderwijs	1.494	0	0	-91	10	7	0	0	1.420
5. Sport, cultuur en recreatie	4.182	0	0	-201	59	183	0	0	4.223
6. Sociaal domein	21.056	0	-302	152	46	1.518	0	0	22.471
7. Volksgezondheid en milieu	5.792	0	90	145	185	616	0	0	6.829
8. VHROSV	3.757	0	151	-5	11	133	0	0	4.047
Totaal Lasten	45.542	0	-24	-163	436	3.784	0	0	49.575
Baten									
0. Bestuur en ondersteuning	354	0	0	0	0	0	0	0	354
1. Veiligheid	15	0	0	0	0	0	0	0	15
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	314	0	0	0	0	0	0	0	314
3. Economie	2.263	46	0	0	0	-100	0	0	2.209
4. Onderwijs	195	0	0	0	0	0	0	0	195
5. Sport, cultuur en recreatie	169	0	0	0	0	0	0	0	169
6. Sociaal domein	3.742	0	0	0	0	0	0	0	3.742
7. Volksgezondheid en milieu	5.098	483	0	0	0	-25	0	0	5.556
8. VHROSV	2.596	11	0	0	0	0	0	0	2.607
Totaal Baten	14.745	540	0	0	0	-125	0	0	15.160
Gerealiseerd resultaat	-30.797	540	24	163	-436	-3.909	0	0	-34.415

Begrotingswijzigingen Overhead, VpB en onvoorzien

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Prim.begr.2023	Lokale lasten 2023	Gem.Reg.2023	Mut.Salaris 2023	Inflatie 2023	Mut.naj.2023	Wensen 2023	OVWZ2023	Concept begr.2023
Lasten									
0.4 Overhead	9.748	0	380	523	143	-88	427	0	11.132
0.8 Overige baten en lasten	20	0	0	0	0	0	0	0	20
Totaal Lasten	9.768	0	380	523	143	-88	427	0	11.152
Baten									
0.4 Overhead	66	0	0	65	0	0	0	0	131
Gerealiseerd resultaat	-9.702	0	-380	-458	-143	88	-427	0	-11.021

Begrotingswijziging Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Prim.begr.2023	Lokale lasten 2023	Gem.Reg.2023	Mut.Salaris 2023	Inflatie 2023	Mut.naj.2023	Wensen 2023	OVWZ2023	Concept begr.2023
Lasten									
0.5 Treasury	61	0	0	0	0	-43	0	0	18
0.61 OZB woningen	251	0	0	54	1	0	0	0	306
0.64 Belastingen overig	127	0	0	1	0	0	0	0	128
Totaal Lasten	439	0	0	56	1	-43	0	0	452
Baten									
0.5 Treasury	951	0	0	0	0	-12	0	0	939
0.61 OZB woningen	3.084	68	0	0	0	0	0	0	3.152
0.62 OZB niet-woningen	1.137	25	0	0	0	0	0	0	1.162
0.64 Belastingen overig	31	0	0	0	0	0	0	0	31
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	35.083	0	0	0	0	5.151	0	0	40.234
Totaal Baten	40.286	93	0	0	0	5.140	0	0	45.518
Gerealiseerd resultaat	39.847	93	0	-56	-1	5.183	0	0	45.066

Begrotingswijziging reserves

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Prim.begr.2023	Lokale lasten 2023	Gem.Reg.2023	Mut.Salaris 2023	Inflatie 2023	Mut.naj.2023	Wensen 2023	OVWZ2023	Concept begr.2023
Onttrekkingen	539	0	0	0	0	382	0	0	922
Stortingen	25	0	0	0	0	0	0	0	25
Gerealiseerd resultaat	514	0	0	0	0	382	0	0	897

Resultaat

Onderstaand wordt het resultaat getoond met als vertrekpunt de primitieve begroting 2023. Deze is gelijk aan het saldo van de Voorjaarsrapportage 2022. De mutaties in de kolommen sluiten aan bij de mutaties in het financiële vooruitzichten. Het resultaat voor 2023 komt uit op € 526.747 (positief).

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Prim.begr.2023	Lokale lasten 2023	Gem.Reg.2023	Mut.Salaris 2023	Inflatie 2023	Mut.naj.2023	Wensen 2023	OVWZ2023	Concept begr.2023
Gerealiseerd resultaat	138	-633	356	350	579	-1.744	427	0	-527

B.4 Bijlage subsidies per programma

Subsidies per programma

Onderstaand een overzicht van totaal te verstrekken subsidies per programma. De raad stelt het subsidieplafond vast.

Programma en soort	Geraamd subsidiebedrag 2023
3. Economie	139.219
3. Toerisme	381.784
4. Onderwijs	200.130
5. Sport, cultuur en recreatie	1.061.677
6. Sociaal domein	1.246.107
7. Volksgezondheid en milieu	6.345
Subsidieplafond	3.035.262

